

Diagnoza potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej gminy w zakresie usług społecznych Ruciane-Nida na lata 2026-2030

Dokument opracowany przez:

Gmina Ruciane-Nida
Aleja Wczasów 4
12-220 Ruciane-Nida
www.ruciane-nida.pl

Przy wsparciu:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
ul. Głowackiego 17
10-447 Olsztyn
www.warmia.mazury.pl

Utila Sp. z o.o.
ul. Łotewska 17 lok. 01
03-918 Warszawa
www.utila.pl

Utila”

Ruciane-Nida, 2026

Wykaz skrótów	4
1. Wstęp	5
2. Koncepcja i metodyka badania.....	6
3. Charakterystyka gminy Ruciane-Nida	8
4. Diagnoza potrzeb i potencjału gminy Ruciane-Nida.....	11
4.1. Pomoc społeczna.....	12
4.2. Polityka prorodzinna, wspieranie rodziny, system pieczy zastępczej	16
4.3. Promocja i ochrona zdrowia	26
4.4. Wspieranie osób z niepełnosprawnościami i starszych.....	29
4.5. Edukacja publiczna	35
4.6. Przeciwdziałanie bezrobociu i reintegracja zawodowa	41
4.7. Kultura, sport i turystyka	43
4.8. Aktywność obywatelska	46
4.9. Mieszkalnictwo	51
4.10. Ochrona środowiska	52
5. Podsumowanie	53
5.1. Wnioski.....	53
5.2. Rekomendacje.....	53
6. Spis elementów graficznych	55

WYKAZ SKRÓTÓW

BDL GUS – Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego
CIS – Centrum Integracji Społecznej
CUS – Centrum Usług Społecznych
DDP – Dzienny Dom Pomocy
DPS – Dom Pomocy Społecznej
FEWiM – Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027
FERS – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027
GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
GUS – Główny Urząd Statystyczny
JST – Jednostka Samorządu Terytorialnego
KIS – Klub Integracji Społecznej
MRPiPS – Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
NGO – Organizacja pozarządowa
NSP 2021 – Narodowy Spis Powszechny 2021
OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej
PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
PES – Podmiot Ekonomii Społecznej
PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
PUP – Powiatowy Urząd Pracy
PWD – Placówka Wsparcia Dziennego
ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
ŚDS – Środowiskowy Dom Samopomocy
UTW – Uniwersytet Trzeciego Wieku
WTZ – Warsztaty Terapii Zajęciowej

1. WSTĘP

Diagnoza potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych gminy Ruciane-Nida na lata 2026-2030 stanowi podstawowy dokument analityczny służący rozpoznaniu sytuacji społecznej mieszkańców oraz identyfikacji lokalnych zasobów, barier i kierunków rozwoju systemu wsparcia. Jej celem jest dostarczenie rzetelnych podstaw do planowania, organizowania i realizacji działań z obszaru usług społecznych w sposób adekwatny do rzeczywistych potrzeb społeczności lokalnej.

Opracowanie diagnozy wynika z obowiązków jednostki samorządu terytorialnego w zakresie prowadzenia polityki społecznej oraz realizacji usług społecznych o charakterze powszechnym i środowiskowym. Podstawę prawną dokumentu stanowi w szczególności ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz.U. 2019 poz. 1818), która wskazuje na konieczność rozpoznawania potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej jako punkt wyjścia do projektowania i koordynowania lokalnego systemu usług społecznych, w tym tworzenia i funkcjonowania centrum usług społecznych. Diagnoza wpisuje się również w zadania własne gminy określone w ustawie o samorządzie gminnym oraz w ustawie o pomocy społecznej.

Dokument obejmuje analizę sytuacji demograficznej, społecznej i ekonomicznej mieszkańców, identyfikację grup wymagających szczególnego wsparcia, ocenę dostępności i jakości istniejących usług społecznych, a także rozpoznanie lokalnych zasobów instytucjonalnych, organizacyjnych i środowiskowych. Przeprowadzona diagnoza ma charakter praktyczny – jej wyniki stanowią podstawę do formułowania kierunków działań, rekomendacji oraz planowania rozwoju usług społecznych w gminie Ruciane-Nida w sposób zintegrowany, dostępny i odpowiadający na zróżnicowane potrzeby mieszkańców, wzmacniając jednocześnie potencjał lokalnej wspólnoty.

2. KONCEPCJA I METODYKA BADANIA

Diagnoza potrzeb i potencjału w zakresie usług społecznych gminy Ruciane-Nida na lata 2026–2030 została opracowana jako dokument analityczno-strategiczny, stanowiący podstawę do planowania i rozwoju lokalnej polityki społecznej w perspektywie średniookresowej.

Celem badania było:

- rozpoznanie aktualnych i prognozowanych potrzeb mieszkańców w obszarze usług społecznych,
- identyfikacja zasobów i potencjałów instytucjonalnych, środowiskowych i społecznych,
- wypracowanie rekomendacji działań odpowiadających na zdiagnozowane wyzwania.

Przyjęto założenie, że rzetelna diagnoza powinna łączyć różne źródła danych oraz perspektywy zarówno statystyczne, jak i jakościowe. Z tego względu zastosowano triangulację metod badawczych, umożliwiającą wzajemne uzupełnianie się wyników oraz zwiększenie trafności i wiarygodności wniosków.

ANALIZA DANYCH ZASTANYCH

Pierwszym etapem była analiza danych wtórnych obejmująca lata 2020–2024. W ramach desk research wykorzystano m.in.:

- dane statystyki publicznej (GUS),
- dokumenty strategiczne i programowe gminy,
- sprawozdania jednostek organizacyjnych i instytucji realizujących usługi społeczne,
- dane administracyjne dotyczące korzystania z form wsparcia,
- informacje o sytuacji demograficznej, społecznej i ekonomicznej mieszkańców.

Analiza danych zastanych stanowiła punkt wyjścia do dalszych etapów badania oraz podstawę do formułowania pytań badawczych w części ilościowej i jakościowej.

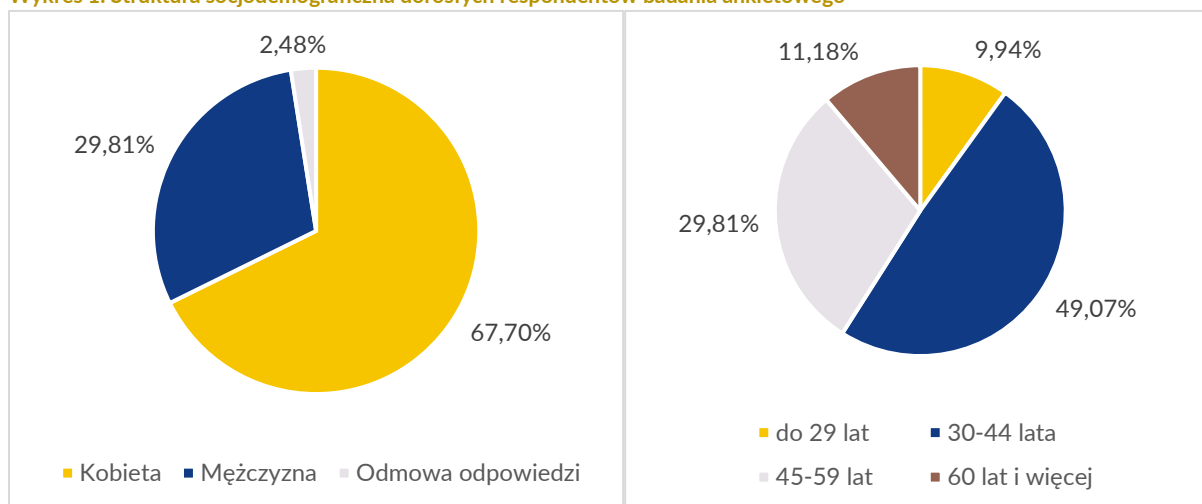

BADANIE ANKIETOWE Z MIESZKAŃCAMI GMINY

Badanie ankietowe zostało przeprowadzone za pomocą kwestionariusza do samodzielnego wypełnienia oraz ankiety on-line. Przygotowano cztery odrębne kwestionariusze skierowane do osób dorosłych, młodzieży szkolnej, sołtysów oraz przedstawicieli organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie gminy i potencjalnie zainteresowanych współpracą w zakresie realizacji usług społecznych.

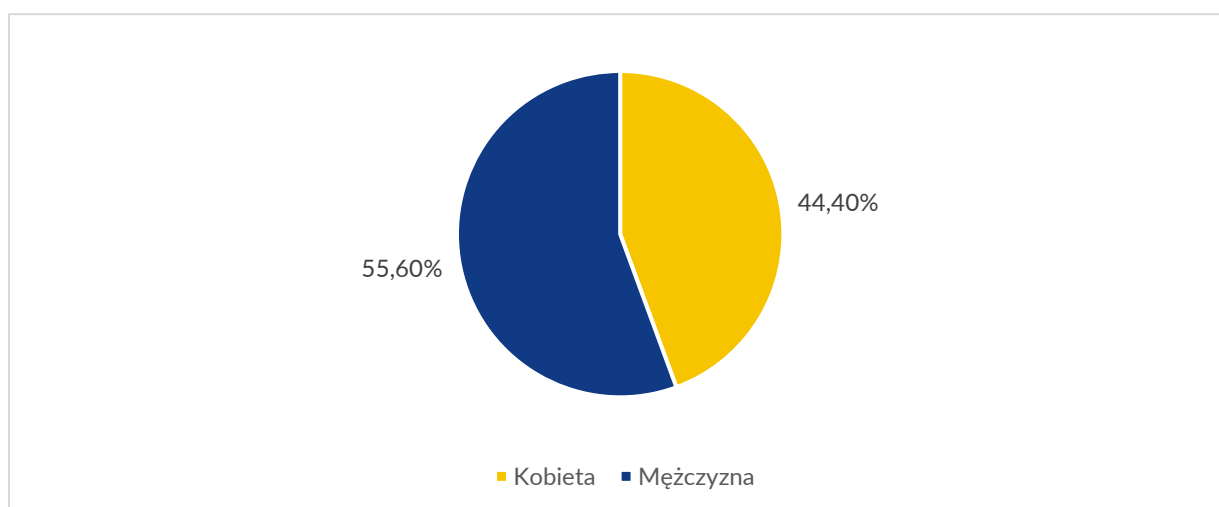
Kwestionariusz dla dorosłych mieszkańców składał się z 13 pytań, w tym 2 o charakterze metryczkowym, kwestionariusz dla młodzieży – z 9 pytań, w tym 1 metryczkowego, kwestionariusz dla sołtysów – z 5 pytań, w tym 1 metryczkowego, natomiast kwestionariusz dla przedstawicieli NGO – z 8 pytań, w tym 1 metryczkowego. Badanie ankietowe zostało przeprowadzone w formie „papierowej” i on-line z uwagi na zróżnicowanie odbiorców i doświadczenia gminy w tym zakresie. Pozwoliło to dotrzeć do większej grupy respondentów. Ankiety wypełniło 163 dorosłych respondentów oraz 144 młodzieży. Od sołtysów otrzymano 2 wypełnione ankiety, natomiast od organizacji pozarządowych – 4 ankiety. Łącznie w badaniach ankietowych wzięło udział 313 respondentów.

Wykres 1. Struktura socjodemograficzna dorosłych respondentów badania ankietowego

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania, n=161.

Wykres 2. Struktura płci młodzieży biorącej udział w badaniu ankietowym

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania, n=144.

WARSZTATY DIAGNOSTYCZNE Z INTERESARIUSZAMI USŁUG SPOŁECZNYCH

Uzupełnieniem badań ilościowych był warsztat diagnostyczny, który odbył się 12 marca 2026 roku w Rucianem-Nidzie. W spotkaniu uczestniczyło około 40 lokalnych interesariuszy usług społecznych, w tym przedstawiciele:

- jednostek organizacyjnych gminy,
- instytucji pomocy i integracji społecznej,
- placówek oświatowych,
- organizacji pozarządowych,
- podmiotów działających w obszarze zdrowia, kultury i aktywizacji społecznej,
- radnych i liderów lokalnych.

Warsztat miał charakter partycypacyjny i moderowany. Jego celem było:

- pogłębienie i interpretacja wyników analizy danych oraz badań ankietowych,
- identyfikacja lokalnych zasobów i potencjałów,
- określenie najważniejszych problemów i wyzwań systemu usług społecznych,
- wypracowanie wstępnych rekomendacji kierunkowych.

Zastosowanie metody jakościowej umożliwiło zebranie wiedzy eksperckiej oraz doświadczeń praktycznych osób bezpośrednio zaangażowanych w realizację usług społecznych.

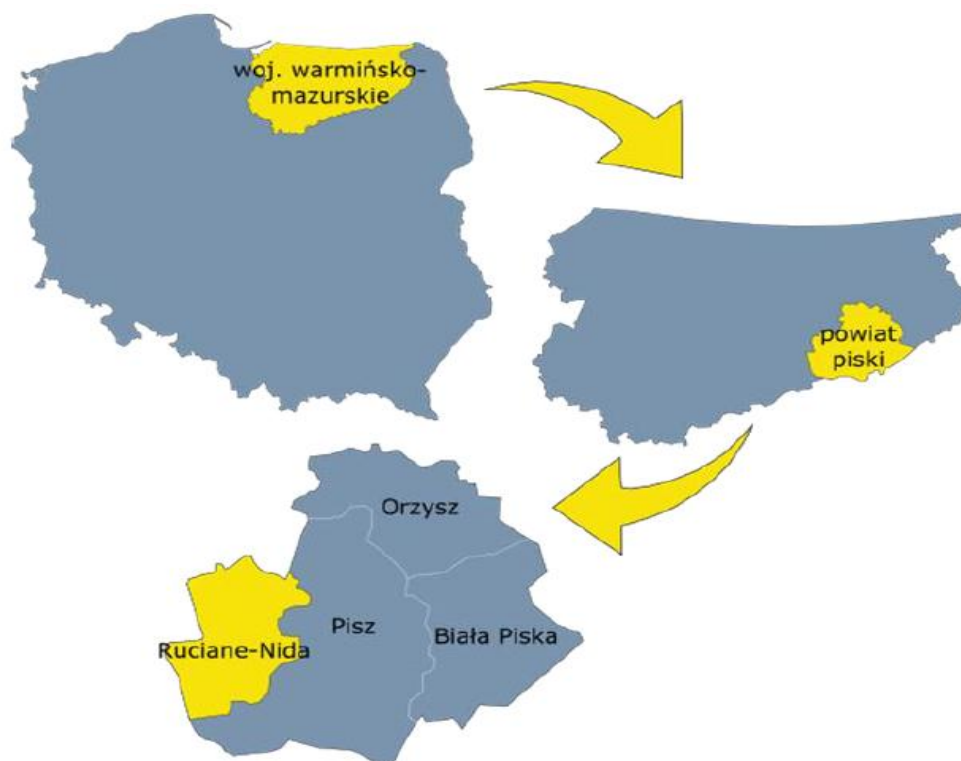
3. CHARAKTERYSTYKA GMINY RUCIANE-NIDA

Ruciane-Nida to gmina miejsko-wiejska położona w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie piskim. Geograficznie zlokalizowana jest na Pojezierzu Mazurskim, w otoczeniu lasów Puszczy Piskiej. Od północy graniczy z gminą Mikołajki (powiat mrągowski), od wschodu i południa z gminą Pisz, a od zachodu z gminami: Piecki (powiat mrągowski), Świętajno i Rozogi (powiat szczycieński).

Ruciane-Nida zajmuje 35,7 tys. ha i jest najmniejszą gminą powiatu piskiego. Jej centrum administracyjne stanowi miasto Ruciane-Nida. Składa się ono z dwóch części, które kiedyś tworzyły odrębne miejscowości: Ruciane oraz Nida. Pomiędzy osiedlami znajduje się kompleks leśny, a obie części miasta są połączone dwukilometrową drogą zwaną Aleją Wczasów.

Obszar wiejski Gminy Ruciane-Nida to 17 sołectw: Gałkowo, Iznota, Karwica, Końcewo, Krzyże, Niedźwiedzi Róg, Nowa Ukta, Onufryjewo, Osiniak, Popielno, Szeroki Bór, Śwignajno, Ukta, Wejsuny, Wojnowo, Wólka, Wygryny. Ponadto na terenie miasta funkcjonują 3 Rady Osiedla. Pod względem dostępności komunikacyjnej istotną informacją jest położenie gminy na zbiegu trzech ważnych szlaków, tj. drogi krajowej nr 58 Olsztynek – Szczytno – Ruciane - Nida – Białystok, drogi wojewódzkiej nr 610 łączącej drogi krajowe nr 58 i 59 oraz linii kolejowej Olsztyn – Szczytno – Ełk. **Mapa 1** ilustruje położenie gminy Ruciane-Nida.

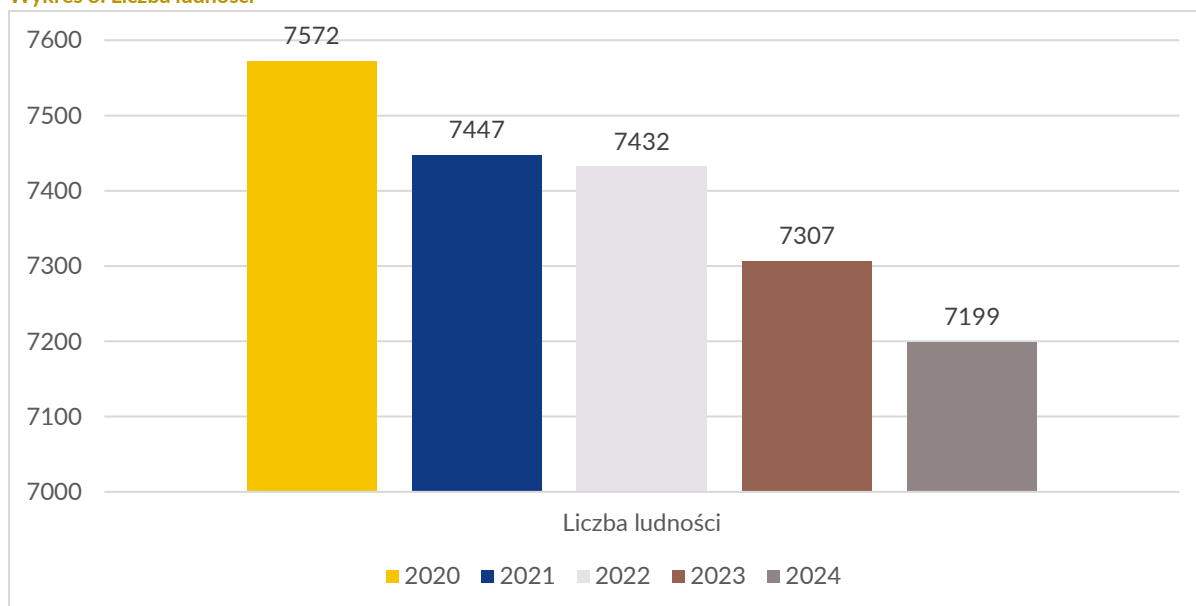
Mapa 1. Położenie gminy Ruciane-Nida na tle Polski, województwa warmińsko-mazurskiego oraz powiatu piskiego

Źródło: Strategia rozwoju gminy Ruciane-Nida na lata 2017-2025

Biorąc pod uwagę cały analizy okres, a więc lata 2020-2024 odnotowano spadek ogólnej liczby ludności o 4,93% z poziomu 7 572 osób w 2020 roku do 7 199 osób w roku 2024. Cały badany okres charakteryzował się systematyczną tendencją spadkową, widoczną w każdym kolejnym roku. Dane dotyczące liczby ludności gminy Ruciane-Nida przedstawia poniższy **Wykres 3**.

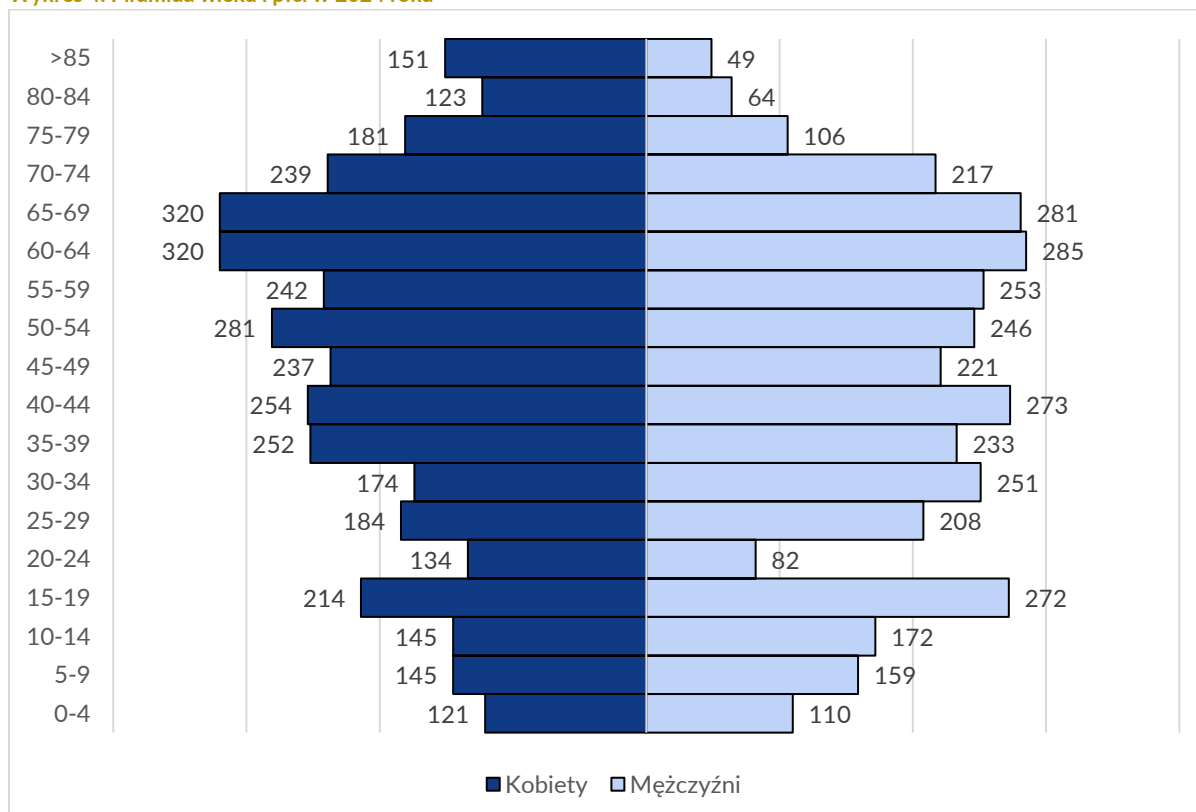
Wykres 3. Liczba ludności

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Najliczniejszą grupą mieszkańców gminy Ruciane-Nida w 2024 roku pod względem wieku były osoby z przedziału 60-64 (605 osób), 65-69 (601 osób) oraz 40-44 i 50-54 (po 527 osób). Poniżej progu 300 mieszkańców znalazły się 3 najstarsze grupy wiekowe, tj. osoby w wieku 75-79 (287 osób), osoby powyżej 85 roku życia (200 osób) oraz osoby w przedziale 80-84 (187 osób), a także dwie grupy młodsze – osoby w przedziale 0-4 (231 osób) oraz 20-24 (216 osób). Kobiety dominowały w następujących przedziałach wiekowych: 0-4, 20-24, 35-39, 45-54 oraz we wszystkich powyżej 60 roku życia. Największa różnica na korzyść kobiet została odnotowana w przedziale powyżej 85 roku życia. W pozostałych grupach wiekowych dominowała liczba mężczyzn. Dane dotyczące struktury wieku i płci gminy Ruciane-Nida przedstawia poniższy Wykres 4.

Wykres 4. Piramida wieku i płci w 2024 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W przypadku ogólnej liczby mieszkańców gminy w latach 2020-2024, w grupie wieku produkcyjnego odnotowano wyraźny spadek liczby osób (o 12,07%), natomiast w grupie wieku przedprodukcyjnego odnotowano niewielki wzrost (o 0,76%). Z kolei ogólna liczba osób w wieku produkcyjnym wzrosła o 8,46%, z poziomu 1 891 osób w 2020 roku do 2 051 osób w 2024 roku.

Analizując dane pod kątem płci, widoczne jest istotne zróżnicowanie zmian w wieku przedprodukcyjnym, liczba mężczyzn w tej grupie wzrosła o 4,72%, podczas gdy liczba kobiet spadła o 3,48%. Istotne dysproporcje odnotowano również w dynamice zmian w wieku poprodukcyjnym- przyrost liczby mężczyzn był prawie czterokrotnie wyższy niż kobiet (16,78% vs. 4,46%). Warto zwrócić uwagę, że spadek liczby osób w wieku produkcyjnym był wyższy w przypadku mężczyzn (-13,70%) niż kobiet (-10,08%). Szczegółowe dane dotyczące liczby ludności gminy Ruciane-Nida w podziale na ekonomiczne grupy wieku przedstawia poniższa

Tabela 1.

Tabela 1. Liczba ludności w podziale na ekonomiczne grupy wieku w latach 2020-2024

Płeć	Ekonomiczna grupa wieku	Liczba osób				
		2020	2021	2022	2023	2024
Ogółem	Przedprodukcyjny	1 189	1 208	1 249	1 237	1 198
	Produkcyjny	4 492	4 329	4 236	4 062	3 950
	Poprodukcyjny	1 891	1 910	1 947	2 008	2 051
Mężczyźni	Przedprodukcyjny	614	632	668	663	643
	Produkcyjny	2 459	2 365	2 317	2 200	2 122
	Poprodukcyjny	614	627	652	687	717
Kobiety	Przedprodukcyjny	575	576	581	574	555
	Produkcyjny	2 033	1 964	1 919	1 862	1 828
	Poprodukcyjny	1 277	1 283	1 295	1 321	1 334

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Zgodnie z danymi Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 roku w gminie Ruciane-Nida dominowały gospodarstwa 2-osobowe (617) oraz 1-osobowe (537). Łącznie te gospodarstwa odpowiadają za blisko połowę wszystkich w gminie (47,90%). Znaczący udział miały gospodarstwa wieloosobowe (5-osobowe i większe), których odnotowano 481. Dane dotyczące wielkości gospodarstw domowych przedstawia poniższa

Tabela 2. Gospodarstwa domowe według liczby osób w 2021 roku

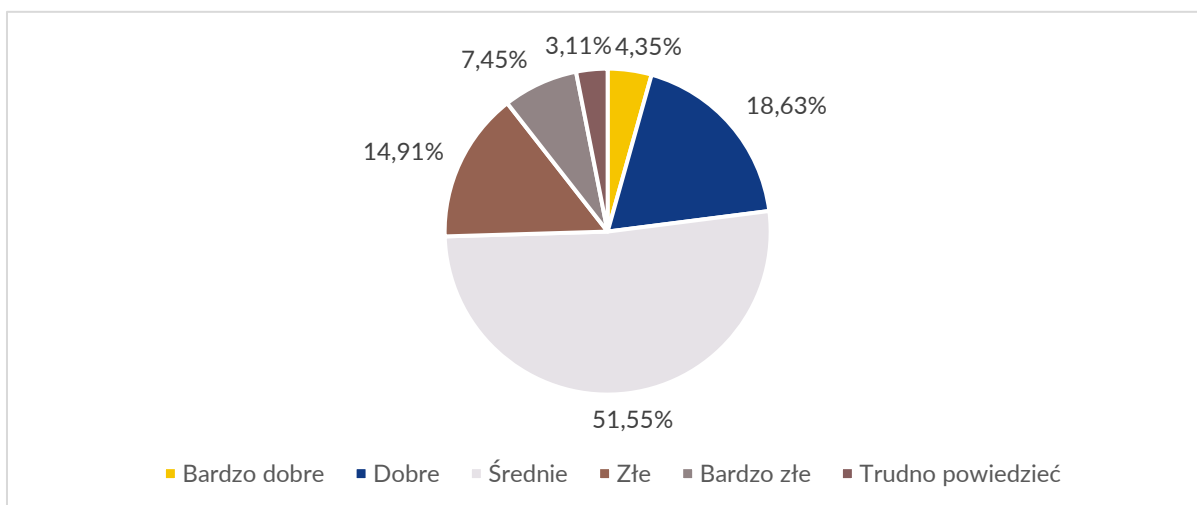
Gospodarstwa domowe	Liczba
1-osobowe	537
2-osobowe	617
3-osobowe	434
4-osobowe	340
5-osobowe i większe	481
Ogółem	2 409

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NSP2021

4. DIAGNOZA POTRZEB I POTENCJAŁU GMINY RUCIANE-NIDA

Zdecydowana większość dorosłych respondentów wskazuje na przeciętny poziom warunków życia w gminie Ruciane-Nida, odpowiedź „średnie” wskazał 51,55% ankietowanych. Pozostała część mieszkańców dzieli się niemal po równo na zwolenników i krytyków. Oceny pozytywne („bardzo dobre” i „dobre”) stanowią łącznie 22,98%, a negatywne („bardzo złe” i „złe”) 22,36%. Niewielki odsetek (3,11%) nie ocenił warunków życia w gminie. Dane dotyczące oceny warunków życia w gminie przez dorosłych mieszkańców przedstawia **Wykres 5**.

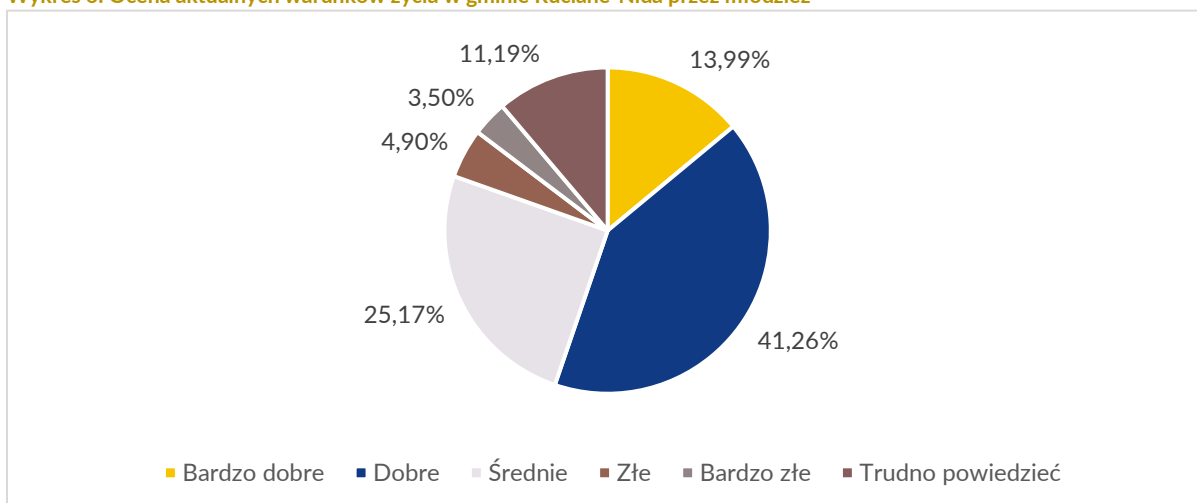
Wykres 5. Ocena aktualnych warunków życia w gminie Ruciane-Nida przez dorosłych mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania, n=161.

Większość młodszych respondentów wskazuje na wysoki poziom warunków życia w gminie, odpowiedź „dobre” wybrało 41,26% ankietowanych. Oceny pozytywne („bardzo dobre” i „dobre”) stanowią łącznie 55,25%, dominując nad odpowiedziami negatywnymi („bardzo złe” i „złe”), które wskazało 8,40% ankietowanych. Co czwarty mieszkaniec (25,17%) określił warunki życia jako przeciętne. Znaczący odsetek (11,19%) nie ocenił warunków życia w gminie. Dane dotyczące oceny warunków życia w gminie przez młodzież przedstawia **Wykres 6**.

Wykres 6. Ocena aktualnych warunków życia w gminie Ruciane-Nida przez młodzież

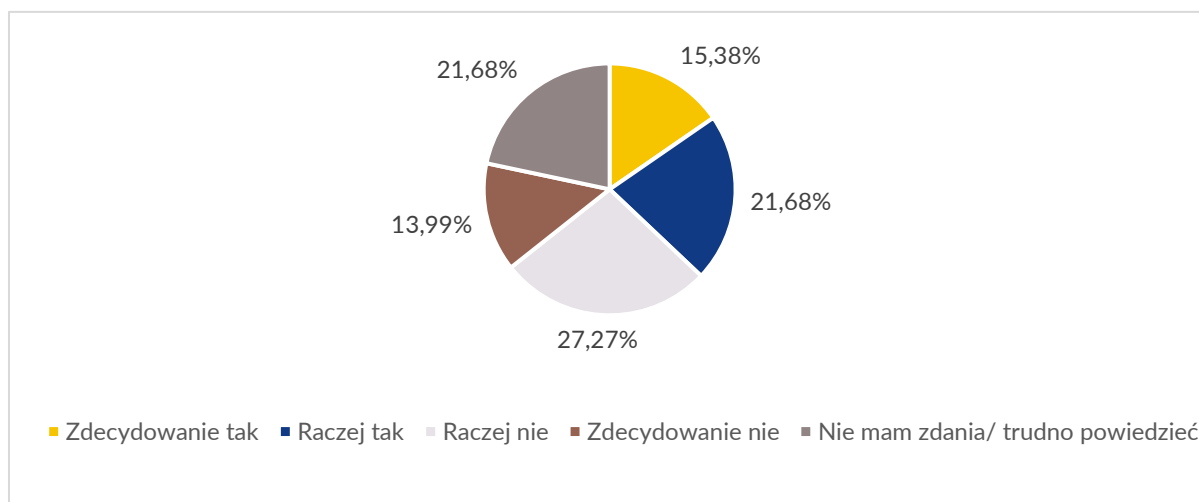

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania, n=143.

Plany dotyczące przyszłego mieszkania w gminie Ruciane-Nida deklarowane przez młodzież są zróżnicowane. Chęć opuszczenia gminy (suma odpowiedzi „zdecydowanie nie” i „raczej nie”) deklaruje 41,26% ankietowanych. Deklaracje pozostania w gminie („zdecydowanie tak” i „raczej

tak”) wskazało 37,06% młodych mieszkańców. Co istotne, znacząca grupa młodzieży (21,68%) nie ma jeszcze sprecyzowanych planów dotyczących przyszłego miejsca zamieszkania. Dane dotyczące planów związanych z przyszłym mieszkaniem w gminie przez młodzież przedstawia **Wykres 7**.

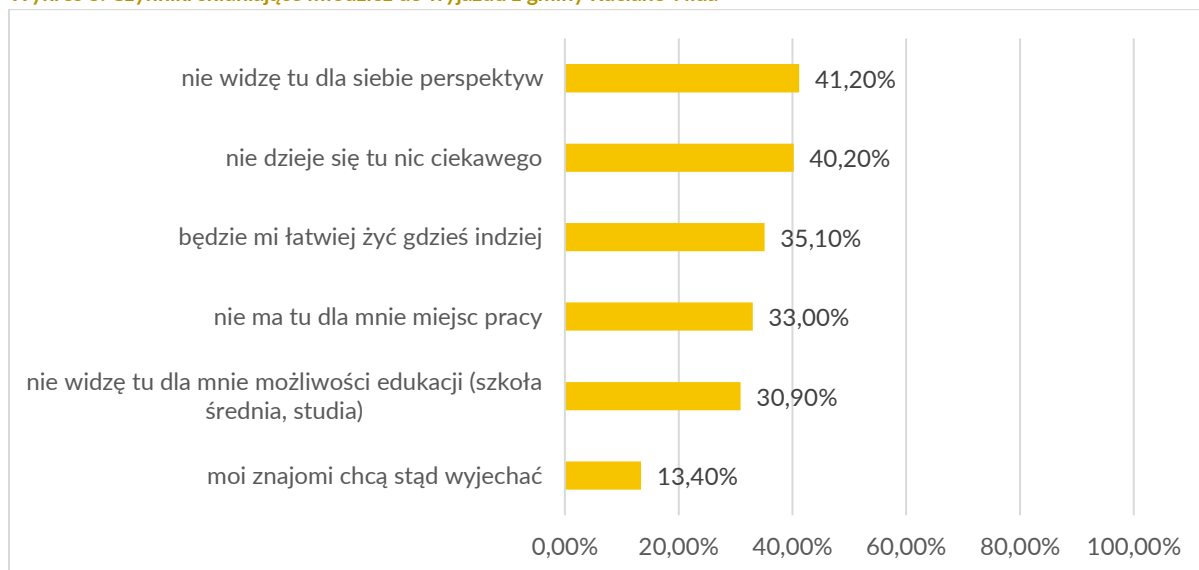
Wykres 7. Plany związane z przyszłym mieszkaniem w gminie deklarowane przez młodzież

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania, n=143.

Wśród przyczyn, z powodu których młodzież nie wiąże swojej przyszłości z gminą Ruciane-Nida, dominuje poczucie braku perspektyw (41,20%) oraz niska atrakcyjność oferty spędzania wolnego czasu (40,20%). Jako kolejne czynniki skłaniające do wyjazdu wymieniano: przekonanie o łatwiejszym życiu w innym miejscu (35,10%), brak miejsc pracy (33,00%) oraz ograniczone możliwości dalszej edukacji (szkoła średnia, studia) (30,90%). Niewielki odsetek wskazywał na chęć wyjazdu znajomych (13,40%). Dane dotyczące przyczyn chęci wyjechania z gminy przez młodzież przedstawia **Wykres 8**.

Wykres 8. Czynniki skłaniające młodzież do wyjazdu z gminy Ruciane-Nida

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania, n=97.

4.1. POMOC SPOŁECZNA

Do zasobów pomocy społecznej funkcjonujących na terenie gminy Ruciane-Nida należy Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (MGOPS) w Ruciane-Nida. MGOPS skupia swoją działalność przede wszystkim na realizacji świadczeń rodzinnych, programów pomocowych

i usług opiekuńczych. Szczegółowe dane dotyczące zasobów pomocy społecznej w gminie Ruciane-Nida zawiera **Tabela 3**.

Tabela 3. Inwentaryzacja zasobów pomocy społecznej

L.P.	Nazwa podmiotu	Realizowane działania	Adres
1	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	<ul style="list-style-type: none"> • Umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych. • Podejmowanie działań wspierających osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb. • Prowadzenie rozeznania potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych. • Realizacja usług opiekuńczych. • Zachowanie standardów jakości usług społecznych. • Podejmowanie działań zmierzających do aktywizacji mieszkańców. 	ul. Polna 1, 12-220 Ruciane-Nida

Źródło: opracowani własne

W latach 2021–2025 głównymi powodami przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w gminie Ruciane-Nida pozostawały bezrobocie, ubóstwo oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Choć w 2021 roku to bezrobocie było zdecydowanie dominującą przyczyną wsparcia, na przestrzeni analizowanych pięciu lat struktura problemów społecznych uległa drastycznej zmianie. Rok 2023 okazał się momentem przełomowym, w którym odnotowano gwałtowny wzrost liczby beneficjentów w niemal wszystkich kluczowych kategoriach.

Najbardziej znaczący wzrost w skali całego okresu zaobserwowano w obszarze ubóstwa, gdzie liczba beneficjentów zwiększyła się o ponad 203% (z 66 osób w 2021 roku do 200 w 2025 roku). Podobną, niepokojącą dynamikę odnotowano w przypadku bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – liczba osób wzrosła z 52 w 2021 roku do 141 w 2025 roku (wzrost o ponad 171%), przy czym największą liczbę osób potrzebujących wsparcia z tego powodu odnotowano w 2023 roku (183 osoby). Znacząco zwiększyła się również grupa osób wymagających ochrony macierzyństwa, osiągając wzrost z 9 do 31 beneficjentów. Kategorią, która jako jedyna odnotowała spadek w skali całego pięciolecia, było bezrobocie. Mimo wyraźnych wahań (spadek do 121 osób w 2022 roku i ponowny wzrost w latach kolejnych), liczba beneficjentów w 2025 roku wyniosła 213 osób, co stanowi spadek o ok. 43,5% w stosunku do roku 2021. Niemniej jednak, bezrobocie pozostaje najliczniejszą grupą wsparcia pod koniec okresu analizy. Grupą wykazującą istotną dynamikę wzrostową były również osoby dotknięte długotrwałą lub ciężką chorobą. Ich liczba wzrosła z 65 w 2021 roku do 86 w 2025 roku, przy czym w latach 2023–2024 skala tego problemu była jeszcze większa (powyżej 110 osób rocznie). Zwraca uwagę także sytuacja osób dotkniętych bezdomnością – ich liczba wzrosła z 3 osób w 2021 roku do 8 w 2025 roku, co stanowi niemal trzykrotny wzrost. Szczegółowe dane dotyczące powodów przyznawania świadczeń pomocy społecznej w latach 2021–2025 w gminie Ruciane-Nida zawiera **Tabela 4**.

Tabela 4. Powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2021-2025

Powód	Liczba osób				
	2021	2022	2023	2024	2025
Ubóstwo	66	62	180	209	200
Sieroctwo	0	0	0	0	0
Bezdomność	3	4	4	2	8
Potrzeba ochrony macierzyństwa	9	7	40	42	31
- w tym wielodzietność	9	7	40	42	31
Bezrobocie	377	121	240	280	213
Niepełnosprawność	14	18	41	25	26
Długotrwała lub ciężka choroba	65	39	116	114	86
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	52	45	183	178	141
- w tym rodziny niepełne	27	21	79	68	50
- w tym rodziny wielodzietne	25	24	104	115	91
Przemoc w rodzinie	0	0	0	0	0
Alkoholizm	1	0	0	8	0
Narkomania	1	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0		0	0	0
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub pozwolenie na pobyt czasowy	0	0	0	0	0
Zdarzenie losowe	1	1	0	2	0
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MRiPS-03

W latach 2021–2025 liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w gminie Ruciane-Nida charakteryzowała się dużą dynamiką i wyraźnymi wahaniami, kończąc analizowany okres na poziomie zbliżonym do stanu wyjściowego (wzrost z 490 osób w 2021 roku do 493 osób w 2025 roku w kategoriach głównych). Największe nasilenie potrzeb odnotowano w 2024 roku, kiedy wsparciem w dwóch głównych formach objęto łącznie 671 osób. Odmienną dynamikę zaobserwowano w zależności od formy pomocy: w przypadku świadczeń pieniężnych odnotowano spadek z 311 osób w 2021 roku do 270 osób w 2025 roku (o ok. 13%). Z kolei liczba beneficjentów świadczeń niepieniężnych wzrosła ze 179 osób w 2021 roku do 223 osób w 2025 roku (wzrost o blisko 25%).

Struktura realizowanych zadań również wykazywała znaczną zmienność. Liczba osób objętych świadczeniami w ramach zadań zleconych, po gwałtownym spadku w 2022 roku (do 33 osób), wzrosła do 247 w 2024 roku, by ostatecznie osiągnąć poziom 161 osób w 2025 roku. Z kolei świadczenia w ramach zadań własnych gminy na koniec okresu objęły 109 osób. Na szczególną uwagę zasługuje dynamiczny wzrost liczby osób korzystających z pomocy w formie pracy socjalnej – z poziomu 150 osób w 2021 roku do 402 osób w 2025 roku, przy czym szczytowy poziom (524 osoby) odnotowano w 2024 roku. Szczegółowe dane dotyczące liczby osób korzystających ze świadczeń zawiera **Tabela 5**.

Tabela 5. Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych, niepieniężnych oraz pozostałych usług w latach 2021-2025

	Liczba osób				
	2021	2022	2023	2024	2025
Świadczenia pieniężne	311	270	261	372	270
Świadczenia niepieniężne	179	134	128	299	223
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych	210	33	178	247	161

	Liczba osób				
	2021	2022	2023	2024	2025
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych	101	237	83	125	109
Pomoc udzielana w ramach pracy socjalnej	150	129	143	524	402

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu MRiPS-03

Analiza dodatkowych wskaźników pomocy społecznej w gminie Ruciane-Nida w latach 2021–2025 wskazuje na wysoką stabilizację w większości monitorowanych obszarów, z wyjątkiem kategorii osób bezdomnych, która wykazała zmienność. Liczba osób dotkniętych bezdomnością, która w latach 2021–2023 utrzymywała się na poziomie od 3 do 4 osób, po przejściowym spadku do 2 osób w 2024 roku, uległa gwałtownemu wzrostowi w ostatnim roku analizy, osiągając pułap 8 beneficjentów w 2025 roku. W pozostałych kategoriach, takich jak liczba osób uprawnionych do korzystania z pomocy postpenitencjarnej czy liczba oczekujących na wsparcie w podmiotach reintegracyjnych, przez cały analizowany okres utrzymywała się wartość zerowa. Podobny brak aktywności odnotowano w zakresie infrastruktury pomocowej, gmina w latach 2021–2025 nie dysponowała żadnymi miejscami w mieszkaniach chronionych i treningowych. Szczegółowe zestawienie dodatkowych danych dotyczących pomocy społecznej zawiera **Tabela 6**.

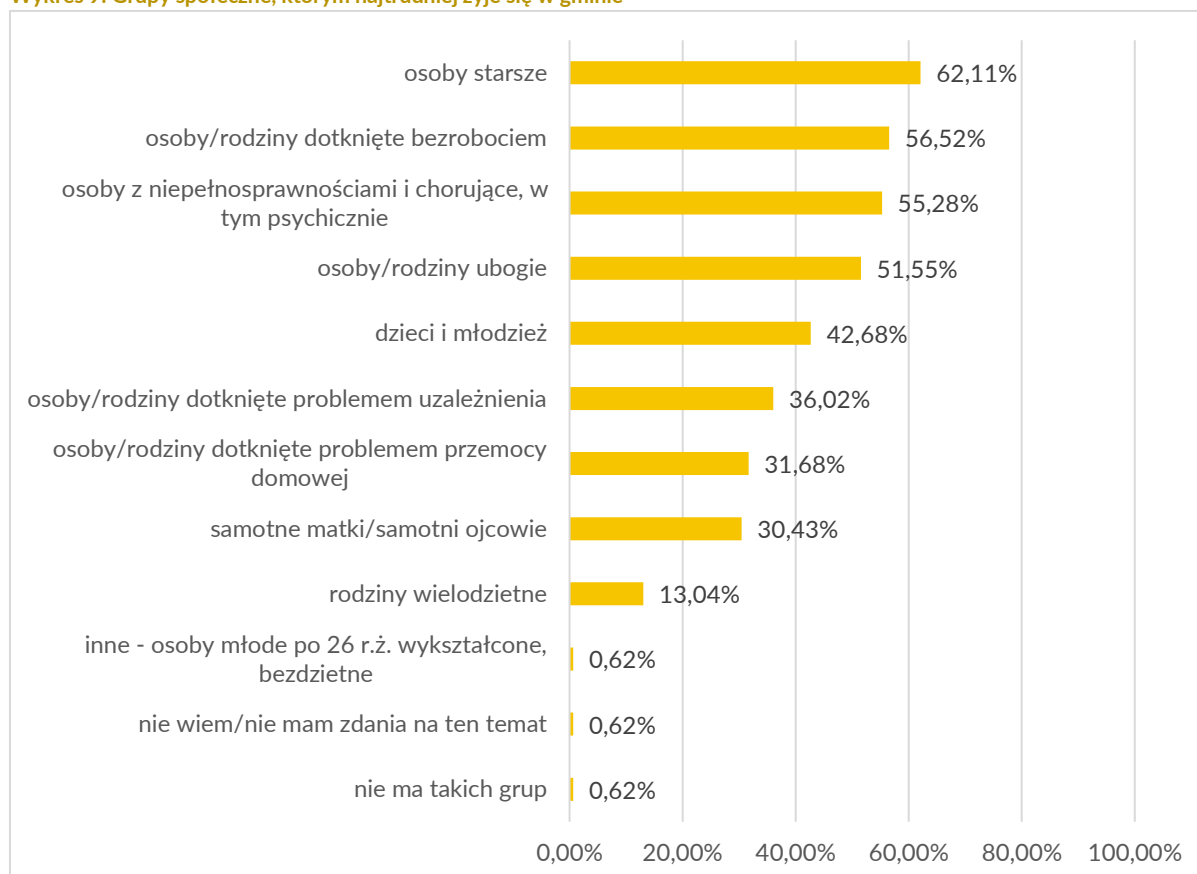
Tabela 6. Inne wskaźniki dotyczące pomocy społecznej

	2021	2022	2023	2024	2025
Osoby bezdomne	3	4	4	2	8
Osoby uprawnione do korzystania z pomocy postpenitencjarnej	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w mieszkaniach chronionych i treningowych	0	0	0	0	0
Liczba oczekujących na wsparcie w podmiotach reintegracyjnych	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne – dane OPS

W opinii dorosłych mieszkańców, grupą narażoną na największe trudności życiowe w gminie są osoby starsze (62,11%). Do grup znajdujących się w szczególnie ciężkiej sytuacji zaliczono również: osoby i rodziny dotknięte bezrobociem (56,52%), osoby z niepełnosprawnościami oraz chorujące (55,28%) oraz osoby ubogie (51,55%). Szczegółowe dane dotyczące grup, którym najtrudniej żyje się w gminie Ruciane-Nida według ankietowanych mieszkańców przedstawia **Wykres 9**.

Wykres 9. Grupy społeczne, którym najtrudniej żyje się w gminie

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania, n=161.

WNIOSKI

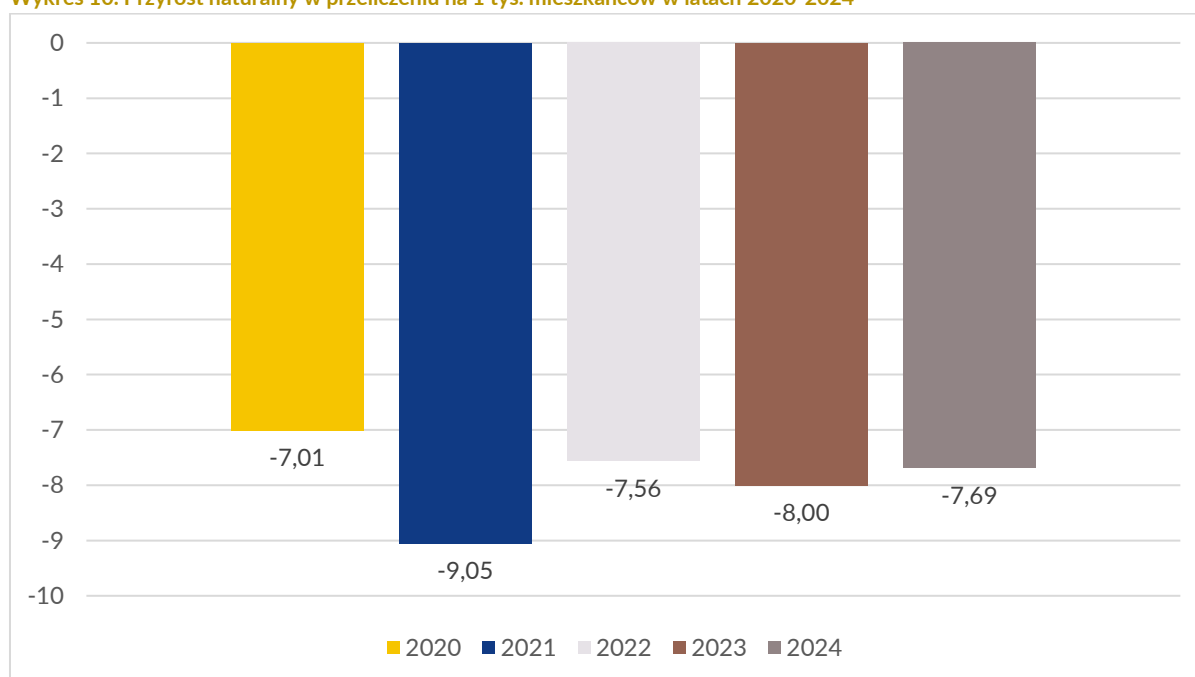
- Zasoby instytucjonalne gminy skupione są wokół Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (MGOPS) w Ruciane-Nida, który realizuje szeroki zakres zadań: od świadczeń rodzinnych i usług opiekuńczych, po działania zmierzające do aktywizacji mieszkańców i rozeznawania potencjału wspólnoty samorządowej w obszarze usług społecznych.
- W latach 2021–2025 struktura problemów społecznych uległa drastycznej zmianie, mimo że ogólna liczba beneficjentów na koniec okresu pozostała na zbliżonym poziomie (wzrost z 490 do 493 osób). Rok 2023 stanowił moment przełomowy, po którym nastąpił gwałtowny wzrost zapotrzebowania na wsparcie w większości kategorii.
- Najbardziej dynamiczny wzrost odnotowano w obszarze ubóstwa (o ponad 203%) oraz bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (o ponad 171%). Bezrobocie było jedyną kategorią, w której odnotowano znaczący spadek liczby beneficjentów (o ok. 43,5%), choć pod koniec 2025 roku nadal pozostawało ono najliczniejszą przyczyną przyznawania pomocy.
- Obserwuje się wyraźną zmianę modelu wsparcia, spadek znaczenia świadczeń pieniężnych (o ok. 13%) na rzecz wzrostu świadczeń niepieniężnych (o ok. 25%) oraz pracy socjalnej. Liczba osób objętych pracą socjalną wzrosła blisko trzykrotnie (ze 150 do 402 osób), co wskazuje na rosnącą rolę aktywnego wsparcia doradczego i motywacyjnego.

4.2. POLITYKA PRORODZINNA, WSPIERANIE RODZINY, SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ

W analizowanym okresie lat 2020-2024 wskaźnik przyrostu naturalnego przyjmował wyłącznie wartości ujemne. Najgłębszy spadek odnotowano w 2021 roku, kiedy wskaźnik osiągnął poziom -9,05. W kolejnych latach (2022-2024) nastąpił lekki wzrost i stabilizacja wyników w przedziale od -7,56 do -8,00, jednak wartości te nie powróciły do poziomu z 2020 roku (-7,01), który był najwyższą wartością w analizowanym okresie. Szczegółowe dane dotyczące

przyrostu naturalnego w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w gminie Ruciane-Nida w latach 2020-2024 przedstawia Wykres 10.

Wykres 10. Przyrost naturalny w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W latach 2020-2024 na terenie gminy Ruciane-Nida znajdowało się średnio 153,40 dzieci do lat 3, przy czym ich liczba systematycznie malała z roku na rok. Równocześnie w całym analizowanym okresie nie odnotowano wskaźnika dotyczącego odsetka dzieci objętych opieką w żłobkach (brak danych w BDL GUS). Szczegółowe dane dotyczące opieki nad dziećmi do lat 3 w gminie Ruciane-Nida w latach 2020-2024 zawiera Tabela 7.

Tabela 7. Opieka nad dziećmi do lat 3 w latach 2020-2024

	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba dzieci do lat 3	186	173	167	129	112
Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach	-	-	-	-	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W strukturze rodzin zamieszkujących gminę zdecydowanie dominują małżeństwa, których odnotowano 1 334, z czego większość (863) stanowią rodziny posiadające dzieci. Istotną pod względem liczebności grupę stanowią rodziny niepełne (635), przy czym liczba samotnych matek z dziećmi (546) jest ponad pięciokrotnie wyższa niż liczba ojców samodzielnie wychowujących dzieci (99). Najmniejszą kategorią są związki niesformalizowane (143), w których, tak jak w przypadku małżeństwa, dominują pary z dziećmi (107). Szczegółowe dane dotyczące rodzin według typu w gminie Ruciane-Nida przedstawia Tabela 8.

Tabela 8. Liczba rodzin według typu w 2021 roku

Typ rodziny	Liczba rodzin
Małżeństwo	1334
Małżeństwo bez dzieci	471
Małżeństwo z dziećmi	863
Związki niesformalizowane	143
Związki niesformalizowane bez dzieci	36
Związki niesformalizowane z dziećmi	107
Matki z dziećmi	546
Ojcowie z dziećmi	99

Biorąc pod uwagę liczbę dzieci, w strukturze rodzin gminy zdecydowanie dominują rodziny z jednym dzieckiem (897). Na zbliżonym poziomie znajdują się dwie grupy- rodziny bezdzietne (507) oraz rodziny z dwojgiem dzieci (502). Najmniejszy udział w ogólnej strukturze mają rodziny wielodzietne- liczba rodzin z trojgiem dzieci wyniosła 162, a z czworgiem i więcej jedynie 54. Szczegółowe dane dotyczące liczby rodzin według liczby dzieci w gminie Ruciane-Nida zawiera **Tabela 9**.

Tabela 9. Liczba rodzin według liczby dzieci w 2021 roku

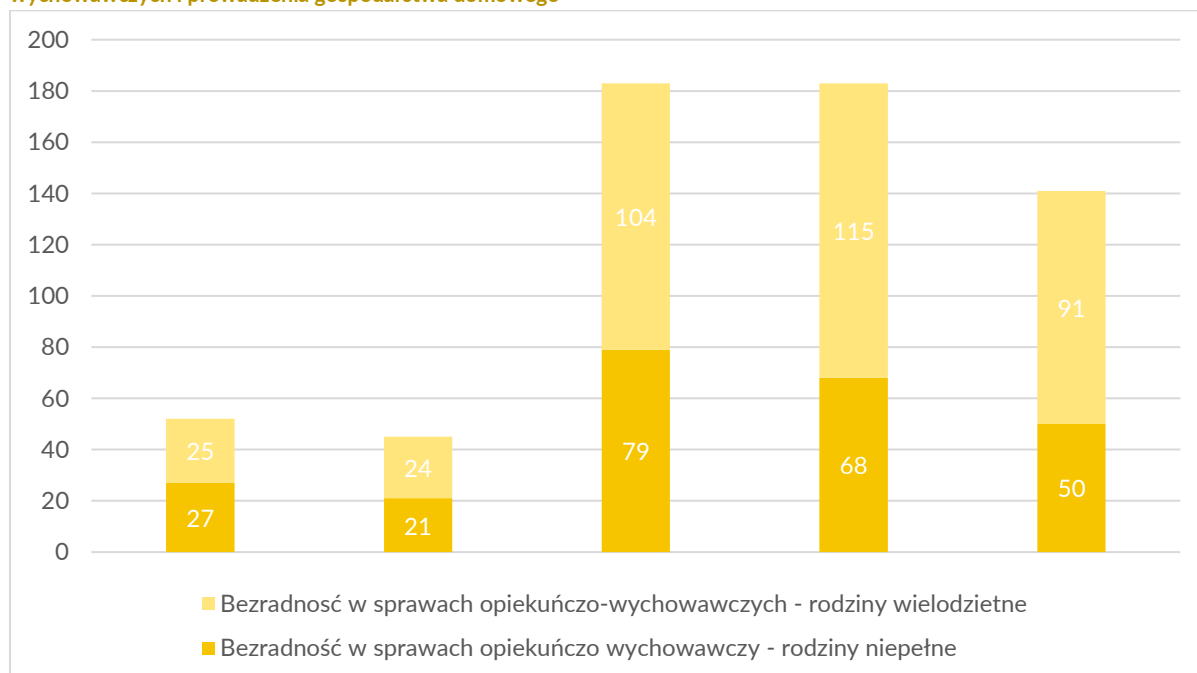
Typ rodziny	Liczba rodzin
Rodziny bez dzieci	507
Rodziny z 1 dzieckiem	897
Rodziny z 2 dzieci	502
Rodziny z 3 dzieci	162
Rodziny z 4 i więcej dzieci	54

Źródło: opracowanie własne na podstawie NSP2021

W latach 2021–2025 struktura pomocy społecznej udzielanej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w gminie Ruciane-Nida charakteryzowała się gwałtowną dynamiką wzrostową z wyraźnym punktem zwrotnym w połowie okresu. W ujęciu ogólnym liczba beneficjentów tej kategorii wzrosła drastycznie w 2023 roku (z poziomu 45 do 183 osób), utrzymując ten wysoki pułap również w kolejnym roku, by w 2025 roku odnotować tendencję spadkową do poziomu 141 osób.

Rodziny niepełne w 2021 roku stanowiły blisko połowę beneficjentów tej kategorii (27 osób). Grupa ta wykazała gwałtowny, niemal trzykrotny wzrost liczby osób w 2023 roku (osiągając poziom 79 osób), po którym nastąpił systematyczny spadek, kończąc analizowany okres na poziomie 50 osób. W przypadku rodzin wielodzietnych dynamika była jeszcze bardziej intensywna i odmienna czasowo. Po początkowej stabilizacji, w 2023 roku odnotowano ponad czterokrotny skok liczby beneficjentów (z 24 do 104 osób), a szczyt wsparcia dla tej grupy przypadł na 2024 rok, kiedy liczba osób wyniosła 115. Mimo spadku do 91 osób w 2025 roku, rodziny wielodzietne utrzymały pozycję dominującej podkategorii w strukturze osób objętych pomocą z tego tytułu. Szczegółowe dane dotyczące liczby osób, którym przyznano świadczenia z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej w latach 2021–2025 zawiera **Wykres 11**.

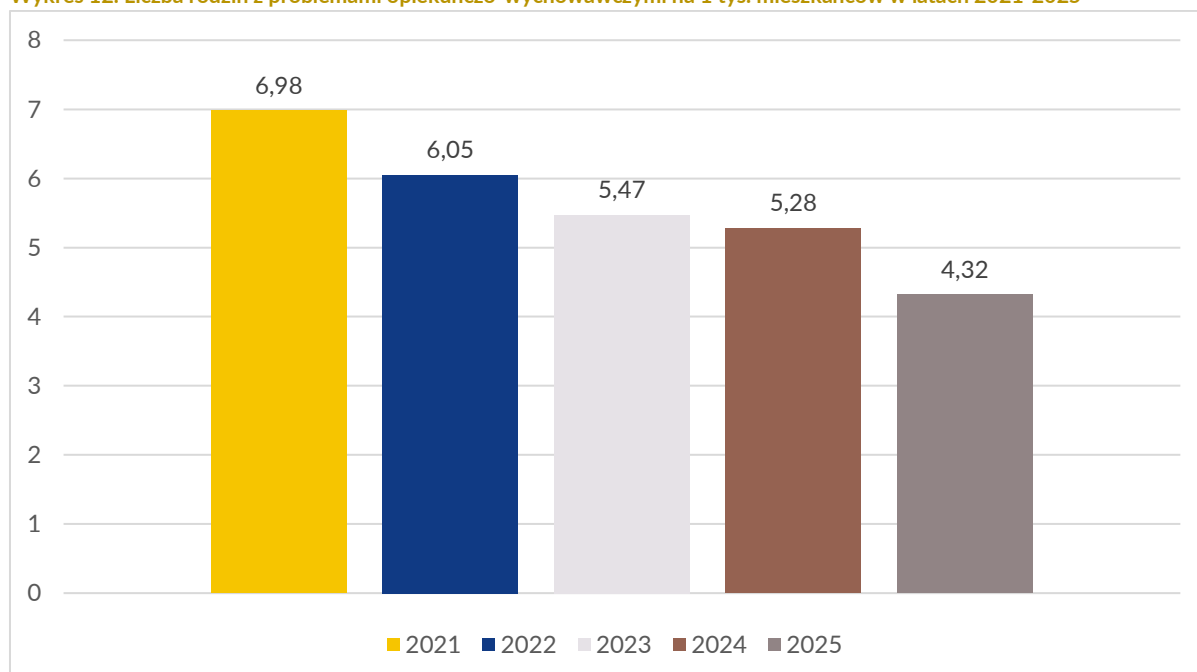
Wykres 11. Liczba osób, którym przyznano świadczenia pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu MRiPS-03

W latach 2021-2025 wskaźnik liczby rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców wynosił średnio 5,62. W całym analizowanym okresie odnotowano systematyczny i trwały spadek- wskaźnik ten obniżał się sukcesywnie rok do roku, spadając z poziomu 6,98 w 2021 roku do najniższej wartości 4,32 w 2025 roku. Brak nagłych odchyłeń oraz stała dynamika spadkowa świadczą o wysokiej efektywności działań wspierających rodziny. Szczegółowe dane dotyczące liczby rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi na 1 tys. mieszkańców w latach 2021-2025 przedstawia **Wykres 12**.

Wykres 12. Liczba rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi na 1 tys. mieszkańców w latach 2021-2025

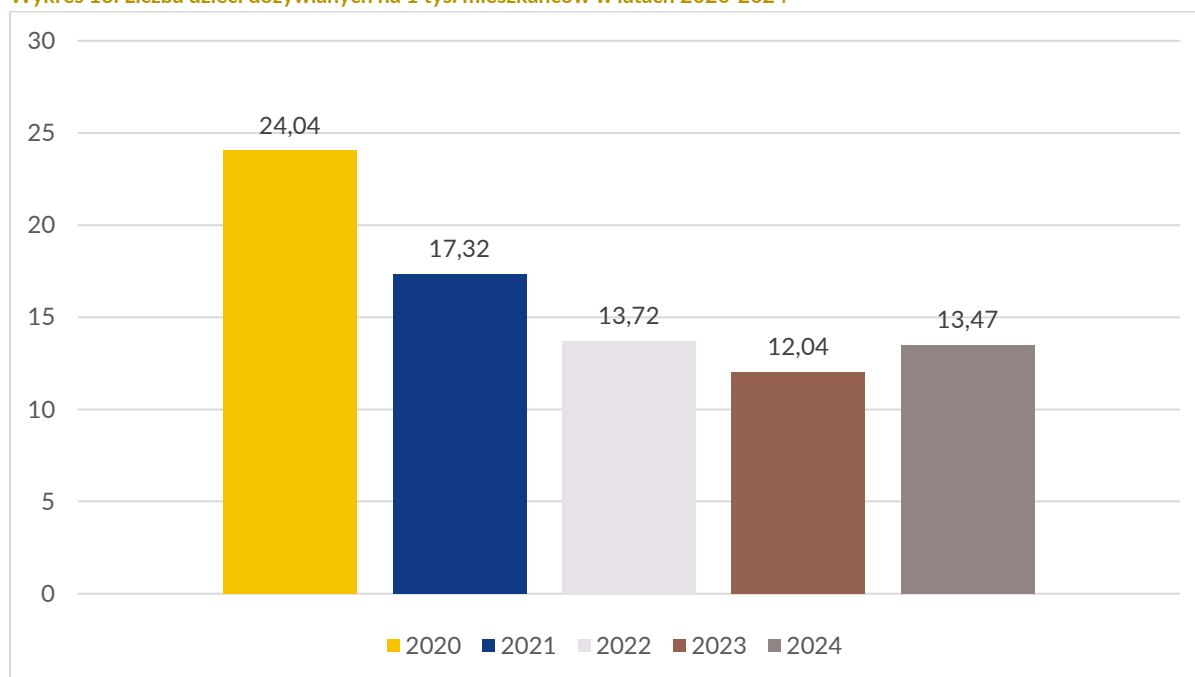

Źródło: opracowanie własne

W latach 2020-2024 wskaźnik liczby dożywianych dzieci i młodzieży w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w gminie Ruciane-Nida charakteryzował się wyraźną tendencją spadkową w pierwszej fazie analizy oraz lekkim odbiciem w ostatnim roku. W 2020 roku wskaźnik osiągnął

najwyższy poziom w całym badanym okresie, wynoszący 24,04. Podobnie jak w innych samorządach, specyfika wsparcia w tym czasie pozwoliła na zachowanie ciągłości pomocy (często w formie świadczeń pieniężnych) mimo zawieszenia stacjonarnej pracy placówek oświatowych. Po powrocie do standardowych form dożywiania, średnia wartość wskaźnika w latach 2021–2024 ustabilizowała się na poziomie 14,14. W tym okresie odnotowano sukcesywny spadek wartości: z poziomu 17,32 w 2021 roku do 13,72 w 2022 roku. Najniższy wynik w całym analizowanym pięcioleciu odnotowano w 2023 roku, kiedy wskaźnik obniżył się do poziomu 12,04. Rok 2024 przyniósł zmianę trendu i wzrost wskaźnika do poziomu 13,47. Szczegółowe dane dotyczące liczby dzieci i młodzieży dożywianych na 1 000 mieszkańców w latach 2020–2024 w gminie Ruciane-Nida przedstawia **Wykres 13**.

Wykres 13. Liczba dzieci dożywianych na 1 tys. mieszkańców w latach 2020-2024

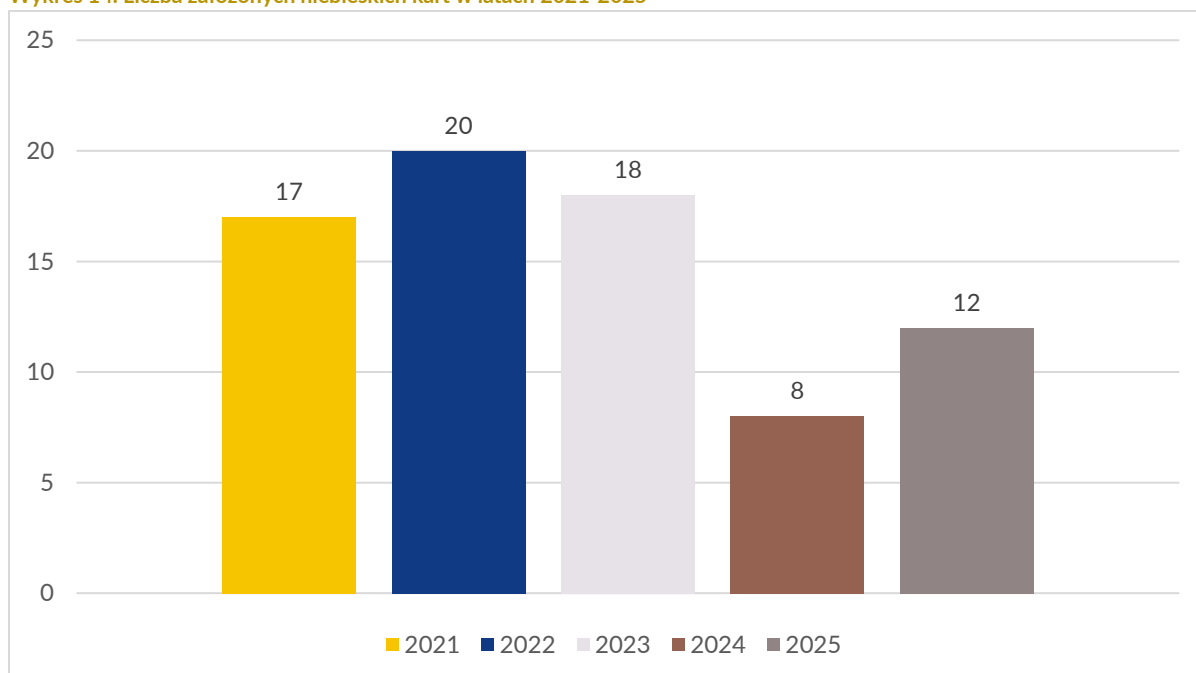

Źródło: opracowanie własne

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny doświadczającej przemocy odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty” i nie wymaga zgody osoby doświadczającej przemocy domowej. Procedura „Niebieskiej Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. Przedstawiciele wymienionych podmiotów, realizują procedurę „Niebieskiej Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego.

W 2021 roku wszczęto 17 procedur, po czym w 2022 roku odnotowano wzrost do poziomu 20, co stanowiło najwyższy wynik w całym analizowanym pięcioleciu. Rok 2023 przyniósł niewielki spadek do poziomu 18 założonych kart. Najbardziej gwałtowna zmiana nastąpiła w 2024 roku, kiedy liczba wszczętych procedur spadła o ponad połowę w stosunku do roku poprzedniego, osiągając najniższy poziom – 8 kart. W ostatnim roku analizy (2025) odnotowano ponowny wzrost do 12 założonych „Niebieskich Kart”, co pozostaje wynikiem o blisko 30% niższym niż w 2021 roku. Szczegółowe dane dotyczące liczby założonych Niebieskich Kart w latach 2021–2025 przedstawia **Wykres 14**.

Wykres 14. Liczba założonych niebieskich kart w latach 2021-2025

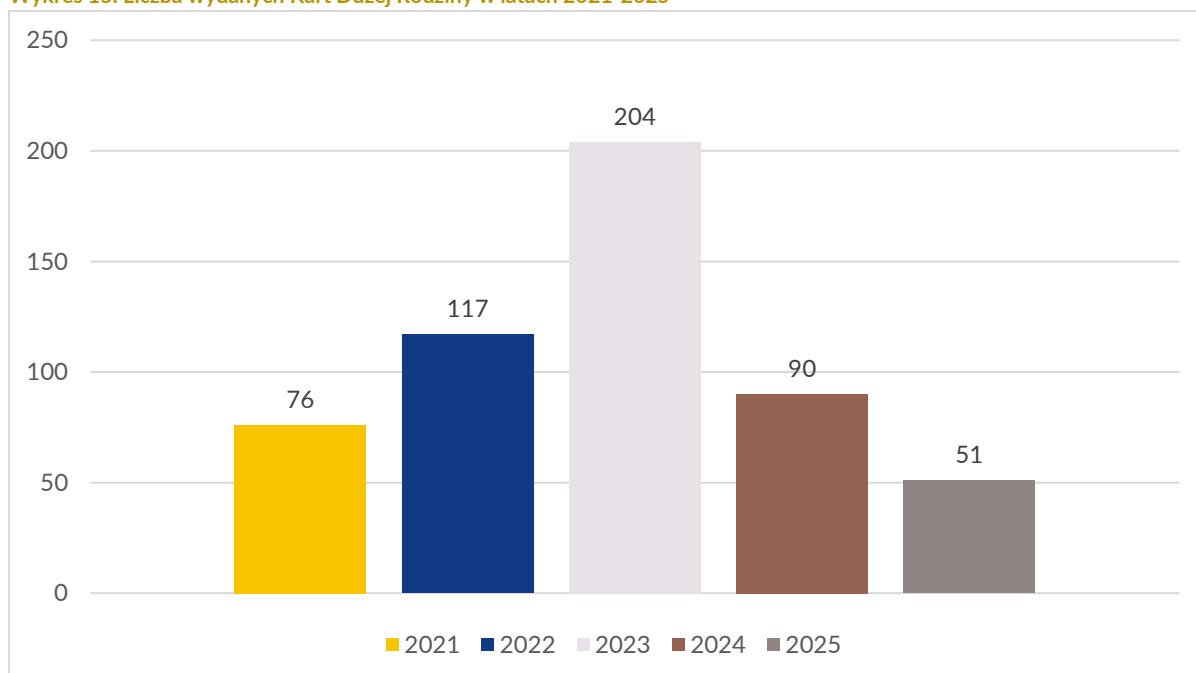

Źródło: opracowanie własne

Wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci z terenu Gminy proponowane jest wsparcie w postaci Karty Dużej Rodziny, która stanowi system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+ zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Posiadacze Karty mają możliwość korzystania z ofert podmiotów m.in. z branży spożywczej, paliwowej, bankowej czy rekreacyjnej, po niższej cenie. KDR wspiera budżety rodzin wielodzietnych oraz ułatwia dostęp do dóbr i usług. Rodzice mogą korzystać z Karty dożywotnio, a dzieci – do 18. roku życia lub do ukończenia nauki (maksymalnie do osiągnięcia 25. roku życia).

W 2021 roku wydano 76 dokumentu, w kolejnych dwóch latach odnotowano dynamiczny wzrost: do 117 sztuk w 2022 roku oraz aż do 204 Kart w 2023 roku, co stanowiło najwyższą wartość w całym analizowanym pięcioleciu (wzrost o blisko 168% względem roku bazowego). Po osiągnięciu tego szczytu nastąpił gwałtowny spadek, w 2024 roku liczba wydanych dokumentów spadła do 90, a w 2025 roku osiągnęła najniższy wynik w analizowanym okresie, wynoszący zaledwie 51 Kart. Szczegółowe dane dotyczące liczby wydanych Kart Dużej Rodziny w latach 2021–2025 przedstawia **Wykres 15**.

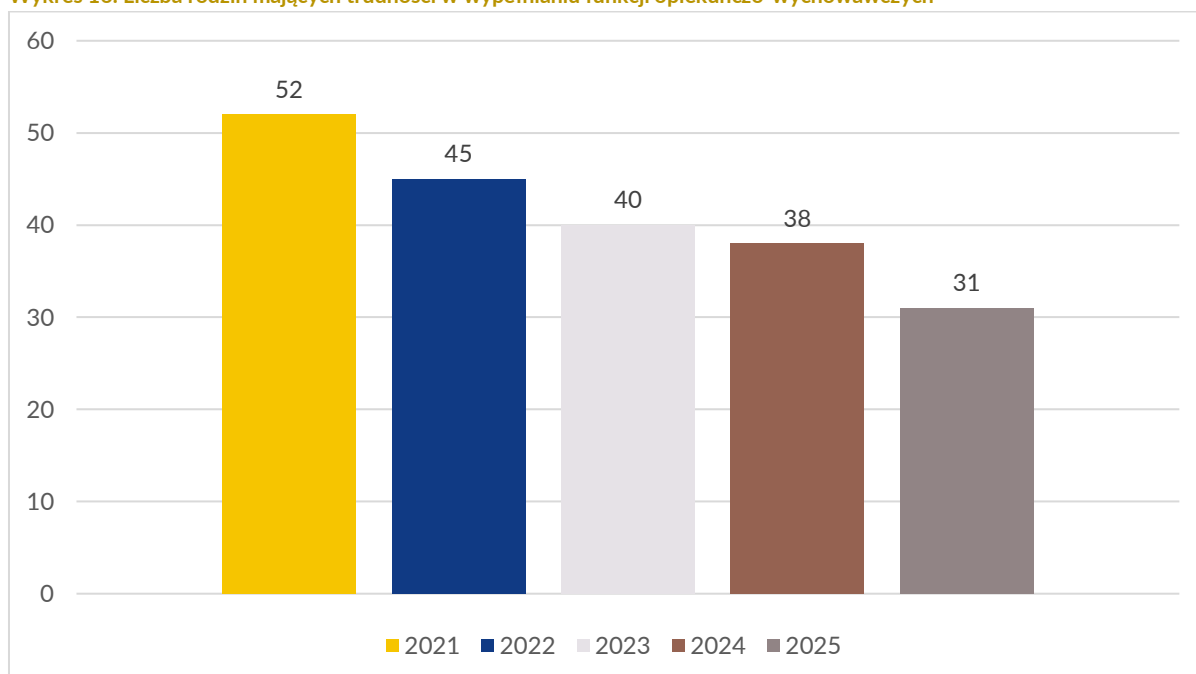
Wykres 15. Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny w latach 2021-2025

Źródło: opracowanie własne

W latach 2021-2025 liczba rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi charakteryzowała się wyraźną tendencją spadkową i wahała się w przedziale od 31 do 52 rodzin. Najwyższą liczbę rodzin wymagających wsparcia odnotowano w 2021 roku (52 rodziny), po czym w każdym kolejnym analizowanym roku liczba ta ulegała konsekwentnemu zmniejszeniu. W 2025 roku odnotowano najniższy poziom (31 rodzin), co oznacza spadek o ponad 40% w stosunku do początku analizowanego okresu. Szczegółowe dane zawiera **Wykres 16**.

Wykres 16. Liczba rodzin mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

Źródło: opracowanie własne

W latach 2021-2025 system pieczy zastępczej w gminie charakteryzował się początkową stabilizacją, po której nastąpił wyraźny wzrost liczby podopiecznych w obu jej formach. W przypadku rodzinnej pieczy zastępczej, przez pierwsze cztery lata liczba dzieci utrzymywała

się na podobnym poziomie (5-6 osób), by w 2025 roku osiągnąć najwyższą wartość- 8 osób. Większą zmianę odnotowano w obszarze placówek opiekuńczo-wychowawczych. Po trzyletnim okresie stabilizacji, w którym w placówkach przebywało jedynie 3 dzieci (lata 2021-2023), nastąpił gwałtowny wzrost ich liczby do 8 osób w 2024 roku i 9 osób w 2025 roku. W całym analizowanym okresie wszystkie dzieci przebywające w pieczy instytucjonalnej znajdowały się w placówkach typu rodzinnego. Łącznie w 2025 roku systemem pieczy zastępczej objętych było 17 dzieci, co stanowi najwyższy wynik w analizowanym pięcioletnim okresie. Szczegółowe dane dotyczące pieczy zastępczej w gminie Ruciane-Nida w latach 2021-2025 zawiera **Tabela 10**.

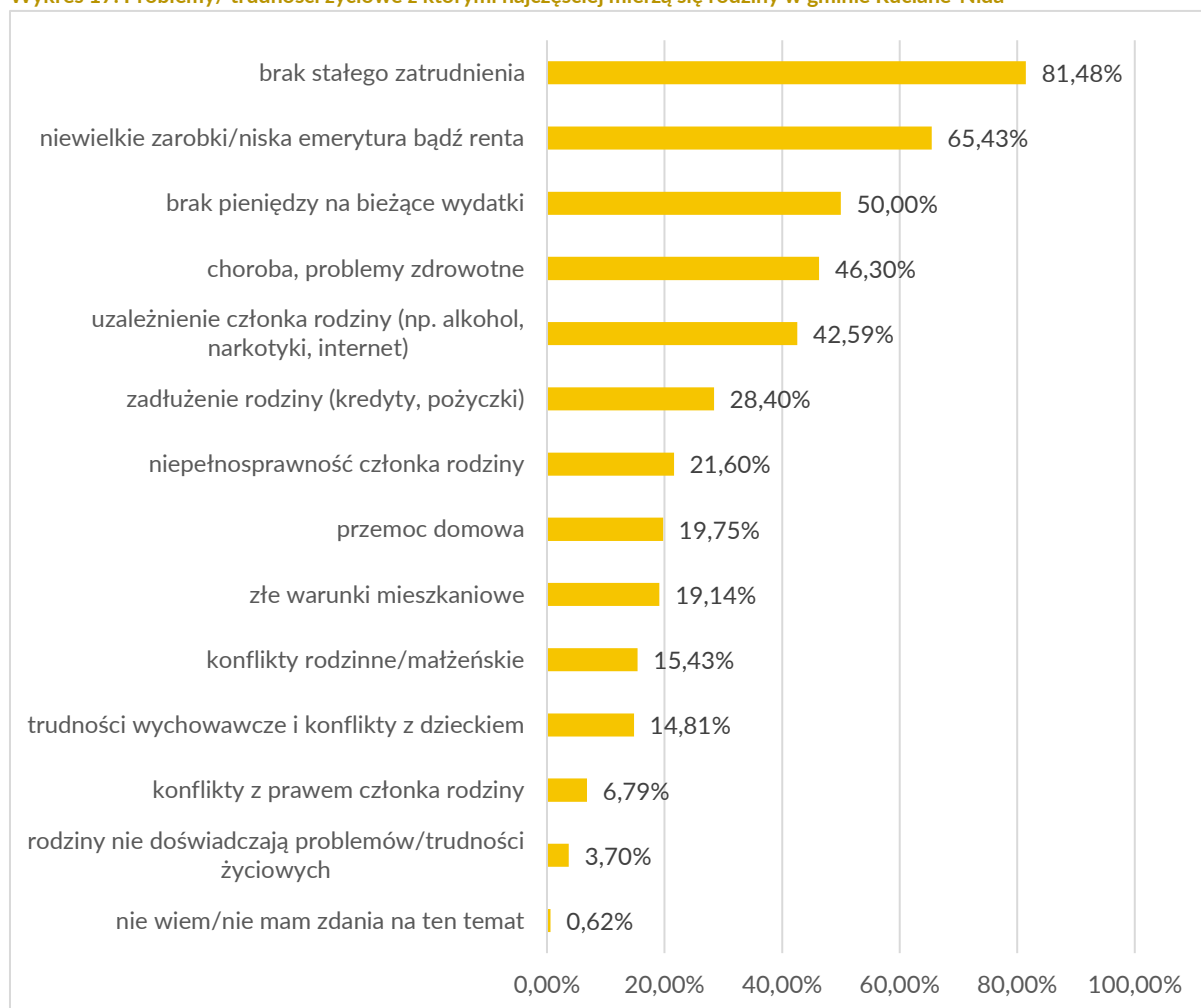
Tabela 10. Piecza zastępcza - wskaźniki w latach 2021-2025

	Liczba osób				
	2021	2022	2023	2024	2025
Dzieci przebywające w formach rodzinnej pieczy zastępczej	5	6	6	5	8
Dzieci przebywające w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	3	3	3	8	9
W tym:					
Placówka typu rodzinnego	3	3	3	8	9

Źródło: opracowanie własne - dane OPS

W opinii dorosłych mieszkańców, głównym źródłem trudności, z jakimi borykają się rodziny w gminie, są kwestie ekonomiczne. Najczęściej wskazywano na brak stałego zatrudnienia (81,48%), niewystarczające źródło dochodów (65,43%) oraz brak środków na pokrycie bieżących wydatków (50,00%). Kolejną istotną grupą problemów są te związane ze zdrowiem - choroba oraz problemy zdrowotne (46,30%) oraz uzależnienie członka rodziny (42,59%). Mieszkańcy często wskazywali też na zadłużenie (28,40%), niepełnosprawność (21,60%), przemoc domową (19,75%) oraz złe warunki mieszkaniowe (19,14%). Jedynie 3,70% ankietowanych uważa, że rodziny w gminie nie doświadczają żadnych trudności. Szczegółowe dane dotyczące problemów i trudności, z którymi najczęściej mierzą się rodziny mieszkające w gminie Ruciane-Nida według ankietowanych mieszkańców przedstawia **Wykres 17**.

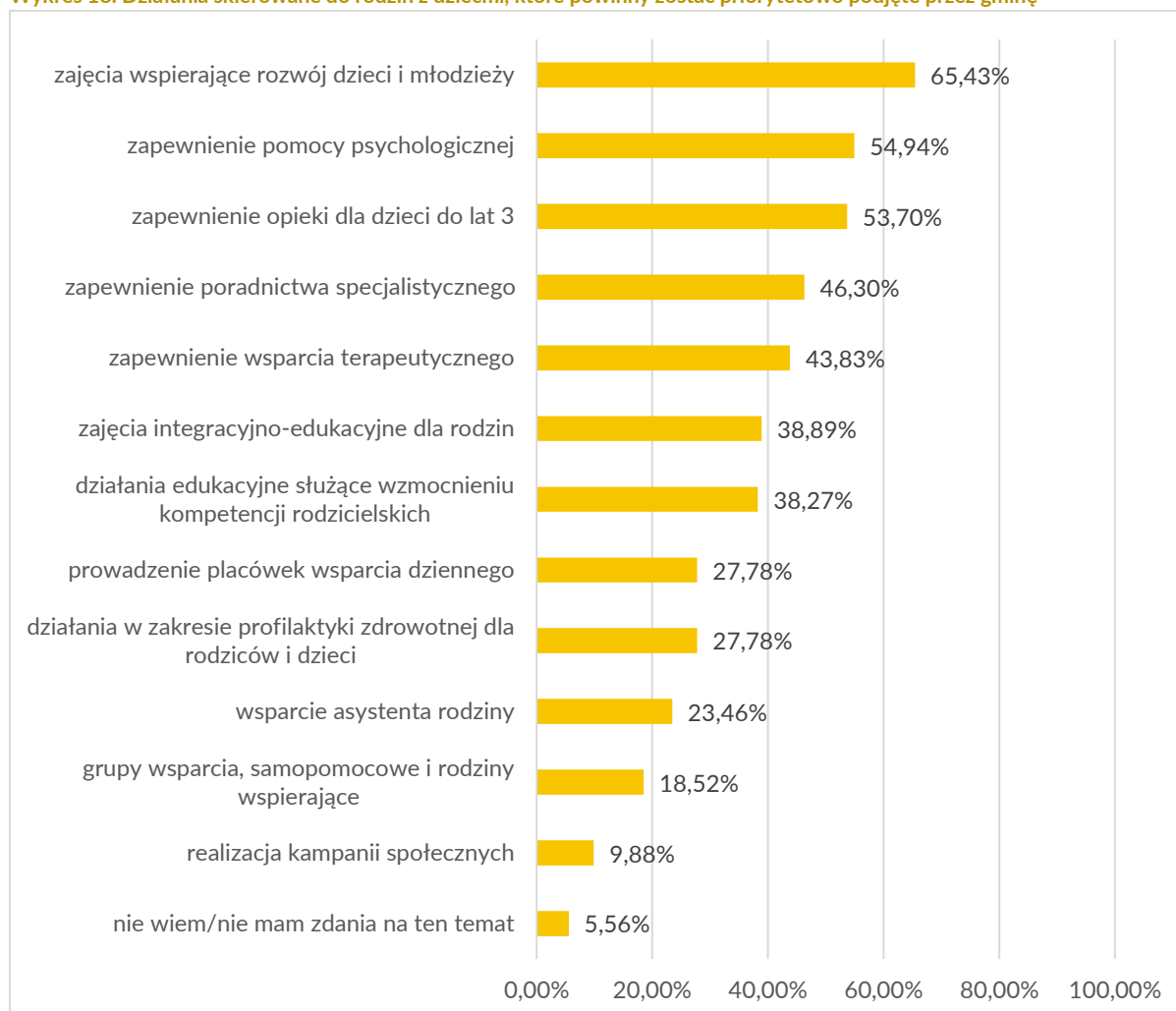
Wykres 17. Problemy/ trudności życiowe z którymi najczęściej mierzą się rodziny w gminie Ruciane-Nida

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania, n=162.

Dorosłych mieszkańców zapytano o najważniejsze kierunki działań w zakresie wsparcia rodzin z dziećmi w najbliższych latach. Zdecydowanym priorytetem są zajęcia wspierające rozwój dzieci i młodzieży (65,43%). Ponad połowa ankietowanych oczekuje również zapewnienia pomocy psychologicznej (54,96%) oraz opieki dla dzieci do lat 3 (53,70%). Istotnie często wskazywano także na usługi specjalistyczne: poradnictwo (46,30%) oraz wsparcie terapeutyczne (43,83%). Ważnym obszarem są również inicjatywy edukacyjne – zajęcia dla rodzin (28,89%) oraz warsztaty wzmacniające kompetencje rodzicielskie (38,27%). Szczegółowe dane dotyczące priorytetowych działań skierowanych do rodzin mieszkających w gminie Ruciane-Nida według ankietowanych mieszkańców przedstawia Wykres 18.

Wykres 18. Działania skierowane do rodzin z dziećmi, które powinny zostać priorytetowo podjęte przez gminę

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania, n=162.

WNIOSKI

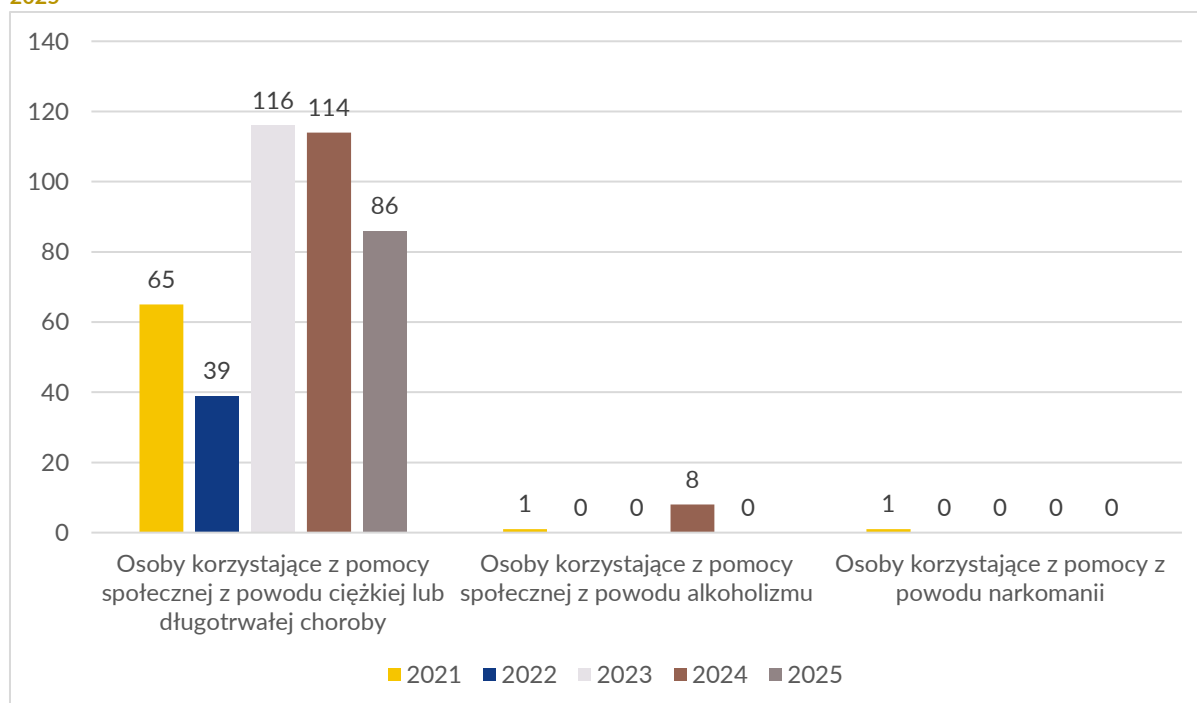
- W analizowanym okresie przyrost naturalny przyjmował ujemne wartości. Mimo lekkiej stabilizacji, która nastąpiła po gwałtownym spadku w 2021 roku, wskaźnik w latach 2022-2024 przyjmował niższe wartości niż w 2020 roku.
- W strukturze rodzin przeważają rodziny z jednym dzieckiem, rodziny wielodzietne (3 i więcej dzieci) stanowią niewielki odsetek całej grupy.
- Mimo dominacji małżeństwa, rodziny niepełne stanowią znaczącą grupę, przy czym występuje tu wyraźna dysproporcja- samotne macierzyństwo występuje ponad pięciokrotnie częściej niż samotne ojcostwo.
- Choć ogólna liczba beneficjentów wsparcia z tytułu bezradności opiekuńczo-wychowawczej drastycznie wzrosła w 2023 r. (z 45 do 183 osób), to wskaźnik liczby takich rodzin w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców wykazuje stałą dynamikę spadkową – z poziomu 6,98 w 2021 r. do 4,32 w 2025 r.. Świadczy to o wysokiej skuteczności realizowanych programów wsparcia.
- Liczba wszczynanych procedur „Niebieskiej Karty” wykazuje ogólną tendencję spadkową. W 2025 r. odnotowano 12 takich przypadków, co stanowi wynik o blisko 30% niższy niż w roku 2021. Najniższy poziom zanotowano w 2024 r. (8 procedur), co może wskazywać na poprawę skuteczności profilaktyki antyprzemocowej.
- System Karty Dużej Rodziny cieszył się największym zainteresowaniem w 2023 r., kiedy wydano rekordowe 204 dokumenty (wzrost o blisko 168% względem 2021 r.). Drastyczny spadek liczby wydawanych kart w kolejnych latach sugeruje nasycenie grupy docelowej lub potrzebę rewizji oferty zniżek i uprawnień.

4.3. PROMOCJA I OCHRONA ZDROWIA

Liczba osób otrzymujących świadczenia pomocy społecznej z powodu ciężkiej lub długotrwałej choroby w latach 2021–2025 charakteryzowała się dużą zmiennością, z wyraźnym wzrostem w połowie analizowanego okresu. Po początkowym spadku z 65 osób w 2021 roku do najniższego poziomu 39 osób w roku kolejnym, nastąpił gwałtowny skok liczby beneficjentów. Najwyższe wartości odnotowano w latach 2023–2024, kiedy wsparcie otrzymało odpowiednio 116 i 114 osób. Rok 2025 przyniósł ponowny spadek do poziomu 86 osób. Średnia dla całego analizowanego okresu wyniosła 84,00 osoby rocznie.

Zupełnie inną, nieciągłą dynamikę zaobserwowano w obszarze wsparcia z powodu alkoholizmu, gdzie problem ten dotyczył śladowej liczby osób, z wyjątkiem jednego roku. W latach 2022–2023 oraz w 2025 roku nie odnotowano żadnego beneficjenta w tej kategorii. Wyjątkiem był rok 2024, kiedy nastąpił nagły wzrost do 8 osób, podczas gdy w roku bazowym (2021) pomocą objęto tylko jedną osobę. Średnia liczba osób korzystających z pomocy z tego powodu wyniosła 1,80 rocznie. Problem narkomanii stanowił margines statystyczny w strukturze udzielanej pomocy, wynosząc średnio 0,20 osoby rocznie. Jedyne przypadki przyznania świadczenia z tego powodu odnotowano w 2021 roku, natomiast w pozostałych czterech latach (2022–2025) liczba beneficjentów wynosiła 0. Szczegółowe dane dotyczące liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu choroby oraz uzależnień w latach 2021–2025 przedstawia Wykres 19.

Wykres 19. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu choroby, alkoholizmu lub narkomanii w latach 2021–2025

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MRiPS-03

Tabela 11. Przychodnie i apteki zlokalizowane na terenie gminy

L.P.	Nazwa	Adres
1	DOZ Apteka dbam o zdrowie Apteka Kaja	ul. Gałczyńskiego 14, 12-220 Rucine-Nida
2	DOZ Apteka dbam o zdrowie Apteka Medica	ul. Harcerska 1, 12-220 Rucine-Nida

L.P.	Nazwa	Adres
3	Apteka Św. Brunona	ul. Gałczyńskiego 13C, 12-220 Rucine-Nida
4	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Rucianem-Nidzie	ul. Polna 1, 12-220 Rucine-Nida
5	Przychodnia Lekarska Lidia Palmi-Kukiełko	ul. Gałczyńskiego 14, 12-220 Rucine-Nida
6	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Ukcie	Ukta 11, 12-220 Rucine-Nida

Źródło: opracowanie własne

Infrastruktura ochrony zdrowia w analizowanym okresie charakteryzowała się względną stabilnością. Liczba aptek i punktów aptecznych pozostawała na niezmiennym poziomie (3 placówki). W przypadku przychodni, w latach 2021-2022 nastąpił przejściowy spadek (do 4 placówek), jednak w 2023 powrócono do stanu z 2020 roku (5 placówek). Wyraźną tendencję rosnącą odnotowano w zakresie korzystania z usług medycznych- liczba udzielonych porad lekarskich rosta z roku na rok, zwiększając się o 16,68% w analizowanym okresie (z 41 234 do 48 112 porad lekarskich). Szczegółowe dane dotyczące ochrony zdrowia w gminie Ruciane-Nida zawiera **Tabela 12**.

Tabela 12. Dane dotyczące ochrony zdrowia w latach 2020-2024

	2020	2021	2022	2023	2024
Przychodnie	5	4	4	5	5
Porady lekarskie	41 234	43 257	46 041	46 983	48 112
Apteka lub punkt apteczny	3	3	3	3	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Na terenie gminy Ruciane-Nida w latach 2020-2025 koordynowana programy przeciwdziałania narkomanii i problemów alkoholowych. Szczegółowe dane dotyczące programów zawiera **Tabela 13**.

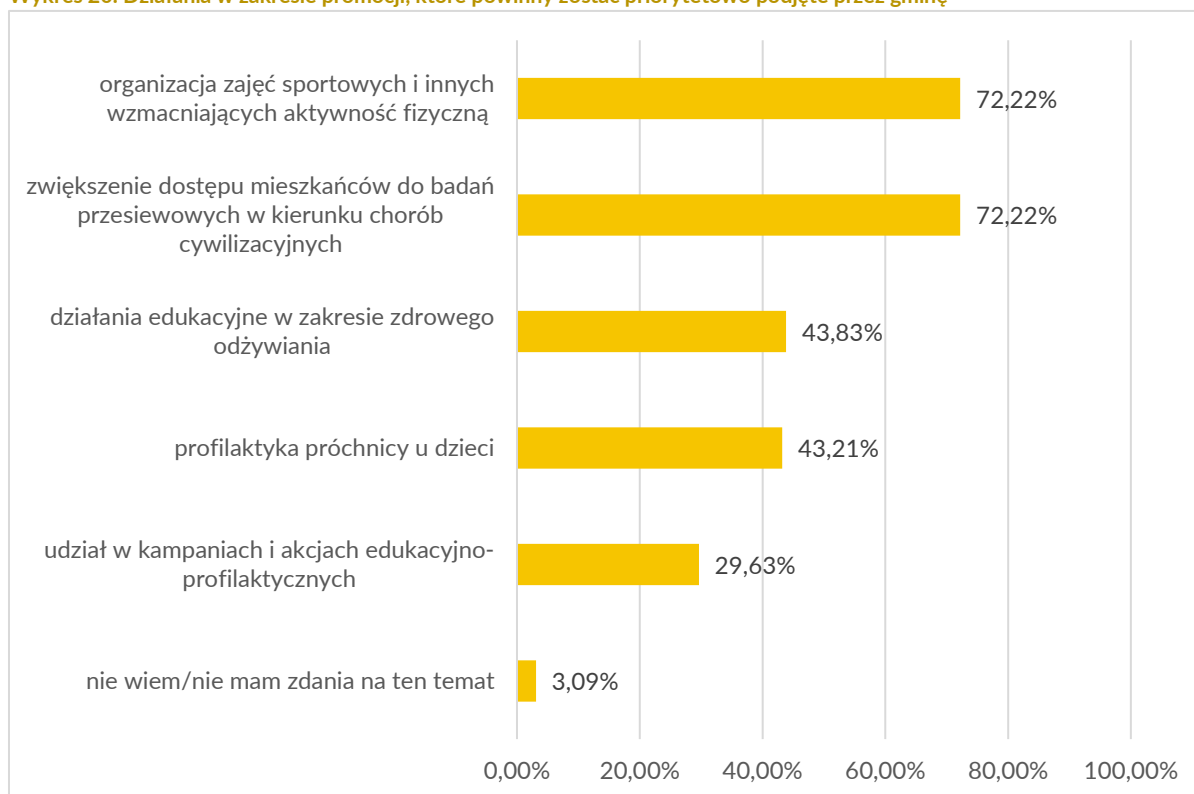
Tabela 13. Programy z zakresu promocji zdrowia w latach 2020-2025

L.P.	Programy z zakresu promocji zdrowia	Lata
1	Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Ruciane – Nida na lata 2020-2022	2020 - 2022
2	Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta i Gminy Ruciane – Nida na 2020 rok	2020
3	Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta i Gminy Ruciane – Nida na 2020 rok	2021
4	Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Ruciane – Nida na lata 2022-2025	2022 - 2025

Źródło: opracowanie własne

W badaniu ankietowym dorośli mieszkańcy zapytani o kierunki rozwoju w zakresie promocji zwrócili uwagę na dwa kluczowe obszary – zwiększenie dostępu mieszkańców do badań przesiewowych w kierunku chorób cywilizacyjnych (72,22%) oraz organizację zajęć sportowych i wzmacniających aktywność fizyczną (72,22%). Kolejne istotne obszary to podjęcie działań edukacyjnych w zakresie zdrowego odżywiania (43,83%) oraz profilaktyka próchnicy u dzieci (43,21%). Szczegółowe dane dotyczące priorytetowych działań w zakresie promocji zdrowia w gminie Ruciane-Nida według ankietowanych mieszkańców przedstawia **Wykres 20**.

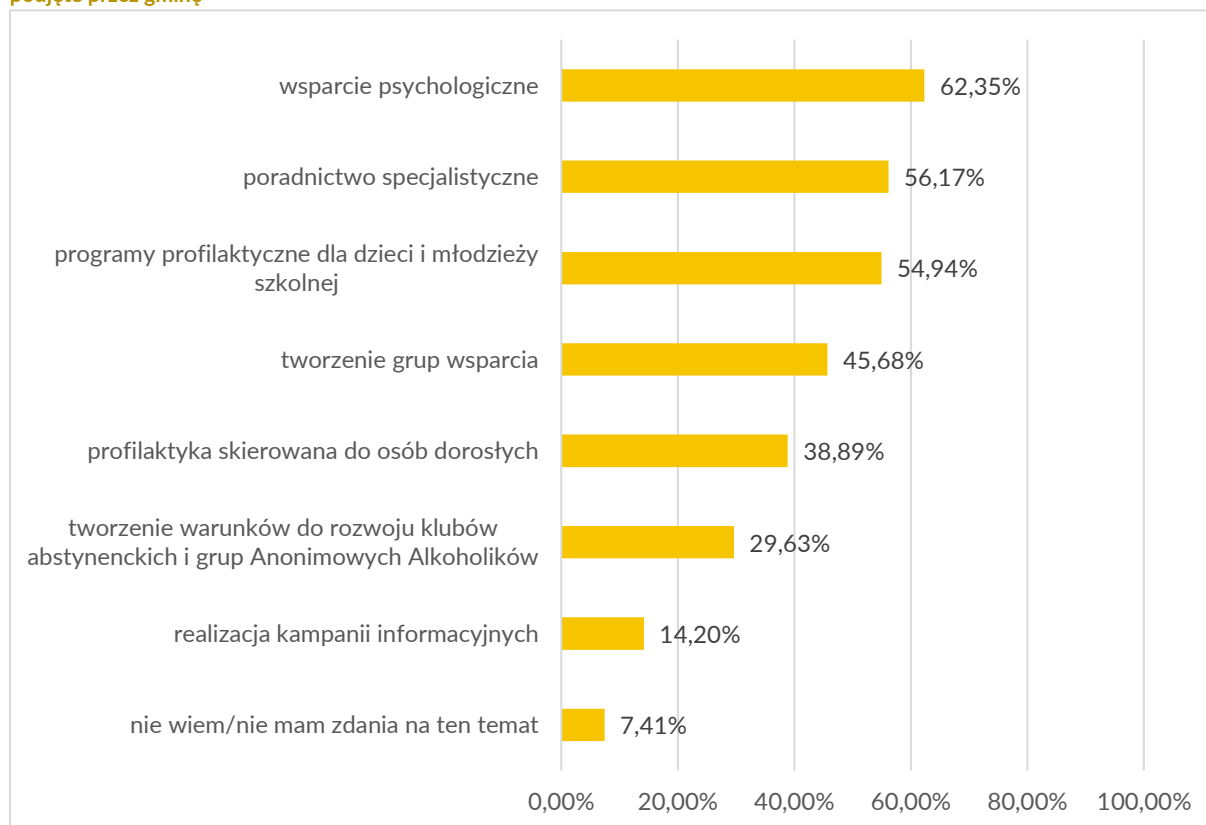
Wykres 20. Działania w zakresie promocji, które powinny zostać priorytetowo podjęte przez gminę

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania, n=162.

Dorośli mieszkańcy zapytani o kierunki działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień zwrócili szczególną uwagę na potrzebę wsparcia psychologicznego (62,35%). Ponad połowa dostrzega również konieczność zapewnienia innych form poradnictwa specjalistycznego (56,17%) oraz realizacji programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży szkolnej (54,94%). Istotne obszary wskazane przez mieszkańców to również: tworzenie grup wsparcia (45,68%) oraz działania profilaktyczne skierowane do osób dorosłych (38,89%). Szczegółowe dane dotyczące priorytetowych działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie Ruciane-Nida według ankietowanych mieszkańców przedstawia Wykres 21.

Wykres 21. Działania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, które powinny zostać priorytetowo podjęte przez gminę

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania, n=162.

WNIOSKI

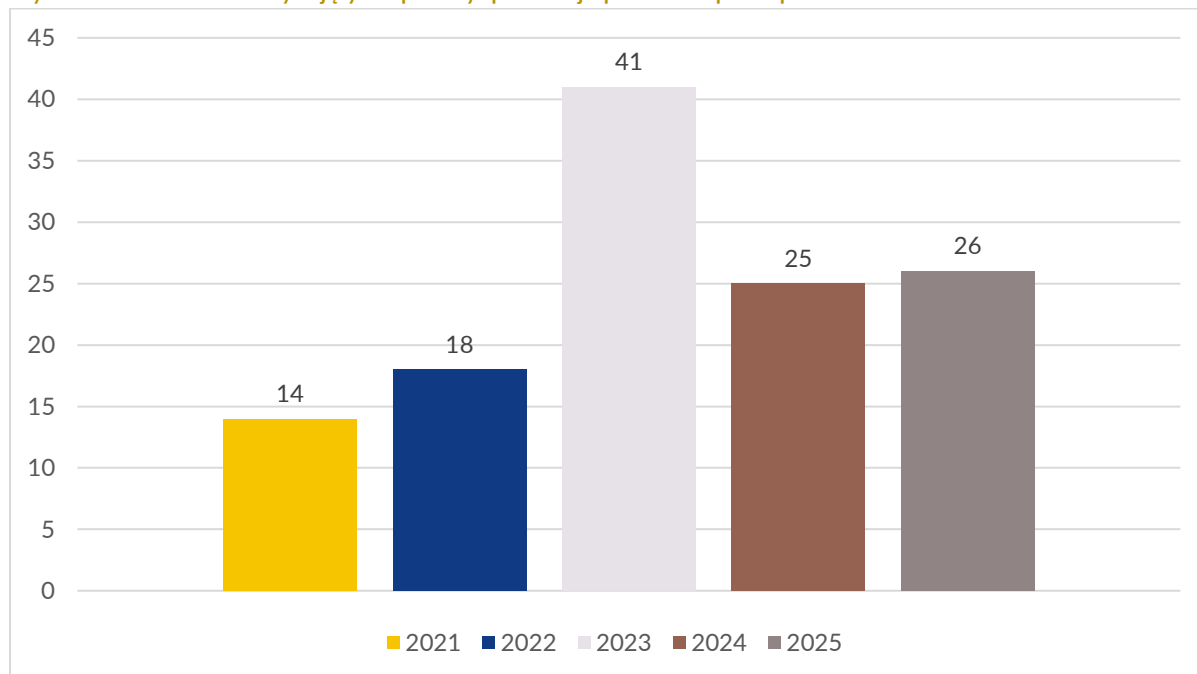
- Wsparcie z tytułu ciężkiej lub długotrwałej choroby charakteryzuje się wysoką zmiennością, gdzie po początkowym spadku liczby beneficjentów w 2022 roku, nastąpił gwałtowny skok zapotrzebowania, osiągając szczyt w latach 2023–2024 (średnio 115 osób).
- Infrastruktura ochrony zdrowia wykazuje tendencję stabilizującą, z niezmienną liczbą aptek (3 placówki) oraz powrotem do liczby 5 przychodni w 2023 roku, przy jednoczesnej bardzo silnej intensyfikacji korzystania z usług medycznych, liczba udzielonych porad lekarskich wzrosła w analizowanym okresie o blisko 17%.
- Priorytety mieszkańców w zakresie promocji zdrowia są jasno zdefiniowane i skupiają się na profilaktyce chorób cywilizacyjnych (72,22% wskazań) oraz aktywności fizycznej (72,22%), przy jednoczesnym istotnym zapotrzebowaniu na edukację żywieniową i profilaktykę stomatologiczną u dzieci.
- Analiza potrzeb w sferze uzależnień wskazuje na kluczową rolę wsparcia niematerialnego, gdzie ponad 62% mieszkańców postuluje zwiększenie dostępności do opieki psychologicznej, a ponad połowa widzi konieczność realizacji programów profilaktycznych dedykowanych bezpośrednio dzieciom i młodzieży szkolnej.

4.4. WSPIERANIE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI I STARSZYCH

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w gminie Ruciane-Nida w latach 2021–2025 charakteryzowała się dużą zmiennością i wyraźnym trendem wzrostowym w skali całego okresu. Liczba beneficjentów zwiększyła się z 14 osób w 2021 roku do 26 osób w 2025 roku, co oznacza wzrost o blisko 85,7%. Przebieg zmian nie

był jednak liniowy. Po początkowym, umiarkowanym wzroście, w 2023 roku odnotowano nagły skok do poziomu 41 osób, co stanowiło najwyższą wartość w badanym pięcioleciu. W kolejnych dwóch latach nastąpił lekki spadek i stabilizacja liczby świadczeniobiorców na poziomie 25–26 osób. Średnia roczna liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w analizowanym okresie wyniosła 24,80. Szczegółowe dane przedstawia **Wykres 22**.

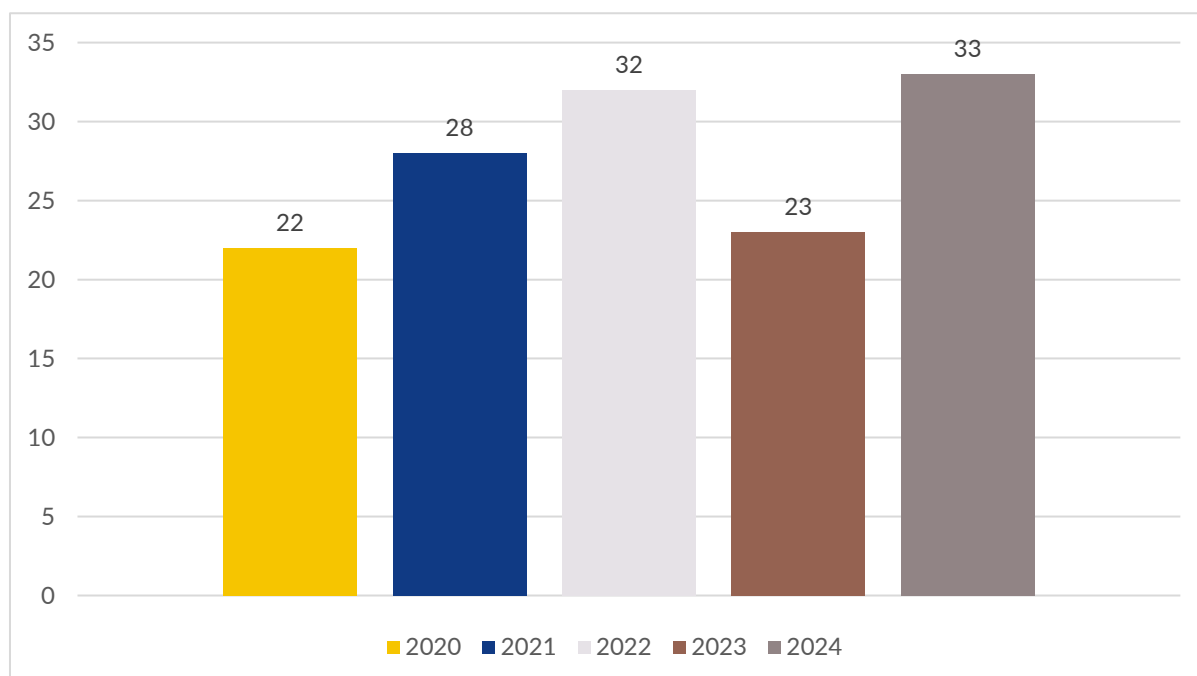
Wykres 22. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MRiPS-03

W latach 2020-2024 liczba osób korzystających z usług opiekuńczych wykazywała ogólną tendencję wzrostową, mimo odnotowanego spadku w środku analizowanego okresu. Średnia liczba beneficjentów w analizowanym okresie wyniosła 27,6 osoby. W 2020 roku 22 osoby korzystały z usług opiekuńczych, po czym nastąpił stopniowy wzrost do poziomu 32 osób w 2022 roku. W 2023 roku odnotowano przejściowy spadek do 23 osób, natomiast w 2024 roku nastąpił ponowny, gwałtowny wzrost do 33 osób. Szczegółowe dane dotyczące liczby osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2020-2024 przedstawia **Wykres 23**.

Wykres 23. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne

Na terenie gminy realizowane są usługi skierowane do osób z niepełnosprawnościami. Szczegółowe dane dotyczące usług oraz podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację zawiera **Tabela 14**.

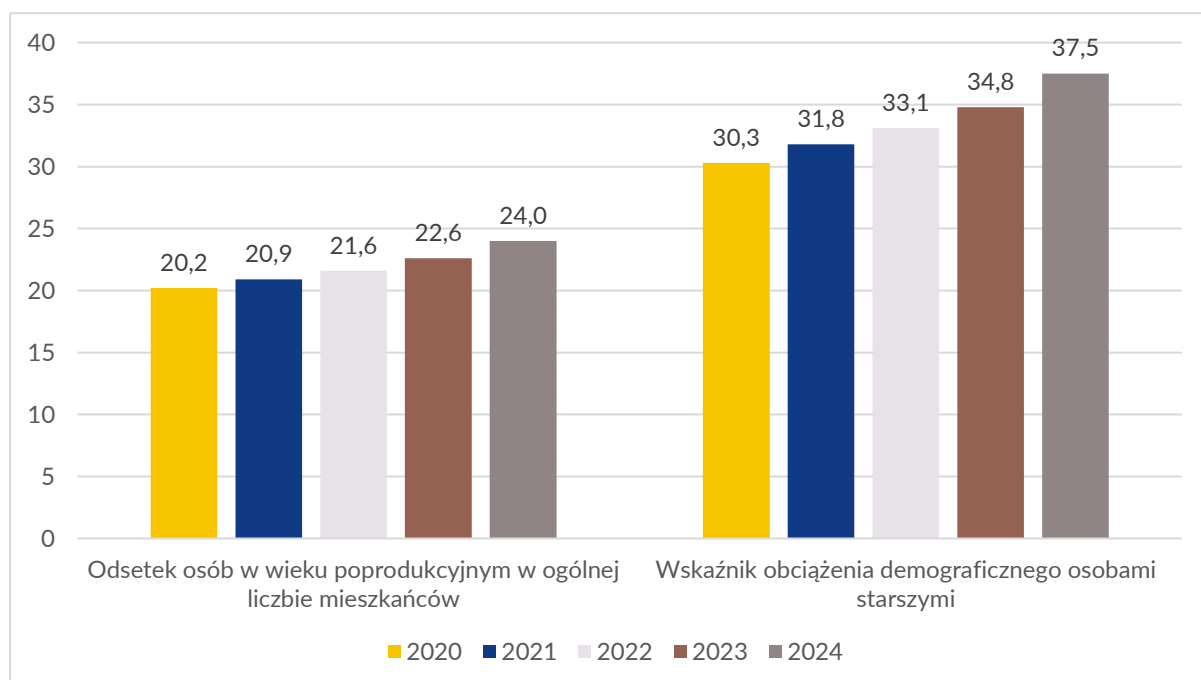
Tabela 14. Realizowane na terenie gminy usługi skierowane do osób z niepełnosprawnościami

L.P.	Usługi skierowane do osób z niepełnosprawnościami	Podmiot odpowiedzialny za realizację usługi
1	Usługi opiekuńcze	MGOPS w Rucianem-Nidzie
2	Zajęcia rehabilitacyjno-terapeutyczne	ŚDS w Ukcie
3	Zajęcia rehabilitacyjno-terapeutyczne	Warsztaty terapii zajęciowej w Mikołajkach

Źródło: opracowanie własne - dane OPS

W latach 2020-2024 analizowane wskaźniki charakteryzowały się stałą, nieprzerwaną tendencją wzrostową. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców zwiększył się o 3,8 p.p. (z poziomu 20,2% w 2020 roku do 24,0% w 2024 roku). Istotnie wzrósł wskaźnik obciążenia demograficznego osobami starszymi, jego wartość wzrosła z 30,3 w 2020 roku do 37,5 w 2024 roku. Szczegółowe dane dotyczące danych demograficznych odnoszących się do osób starszych w gminie Ruciane-Nida w latach 2020-2024 przedstawia **Wykres 24**.

Wykres 24. Dane demograficzne dotyczące osób starszych w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Na terenie gminy realizowane są usługi skierowane do osób starszych. Szczegółowe dane dotyczące usług oraz podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację zawiera **Tabela 15**.

Tabela 15. Realizowane na terenie gminy usługi skierowane do osób starszych

L.P.	Usługi skierowane do osób starszych	Podmiot odpowiedzialny za realizację usługi
1	Usługi opiekuńcze	MGOPS w Rucianem-Nidzie
2	Zajęcia rehabilitacyjno-terapeutyczne	ŚDS w Ukcie

Źródło: opracowanie własne - dane OPS

W latach 2021-2025 liczba mieszkańców gminy Ruciane-Nida przebywających w Domach Pomocy Społecznej (DPS) charakteryzowała się umiarkowaną zmiennością z wyraźną tendencją wzrostową w ostatnim roku. Z poziomu 18 osób w 2021 roku liczba podopiecznych wzrosła do 20 w 2022, po czym w 2023 roku odnotowana niewielki spadek (do 17 osób). Ostatnie dwa lata to ponowny wzrost, aż do poziomu 23 mieszkańców w 2025 roku. Liczba osób przebywających w Domach Pomocy Społecznej wzrosła o blisko 28%. W tym samym czasie nastąpił również znaczny wzrost obciążeń finansowych gminy. Łączny koszt odpłatności ponoszony przez gminę wzrósł z 426 565 zł w 2021 roku do 1 080 028 zł w 2024 roku, co oznacza ponad 2,5-krotne zwiększenie wydatków na ten cel. Dane wskazują na drastyczny wzrost kosztów utrzymania w placówkach, który w analizowanym okresie niemal się podwoił. Szczegółowe dane dotyczące liczby mieszkańców przebywających w DPS oraz odpłatność na pobyt za lata 2021-2025 zawiera **Tabela 16**.

Tabela 16. Liczba mieszkańców przebywających w Domu Pomocy Społecznej oraz odpłatność za pobyt w latach 2021-2025

	2021	2022	2023	2024	2025
Liczba osób przebywających w DPS	18	20	17	20	23
Odpłatność gminy [zł]	426 565	469 044	683 303	790 580	1 080 028
Średnia odpłatność w przeliczeniu na 1 osobę	23 698	23 452	40 194	39 529	46 958

Źródło: opracowanie własne

Na terenie gminy znajdują się miejsca użyteczności publicznej dogotowane do osób z niepełnosprawnościami. Szczegółowe informacje dotyczące tych miejsc oraz ich adresy zawiera **Tabela 17**.

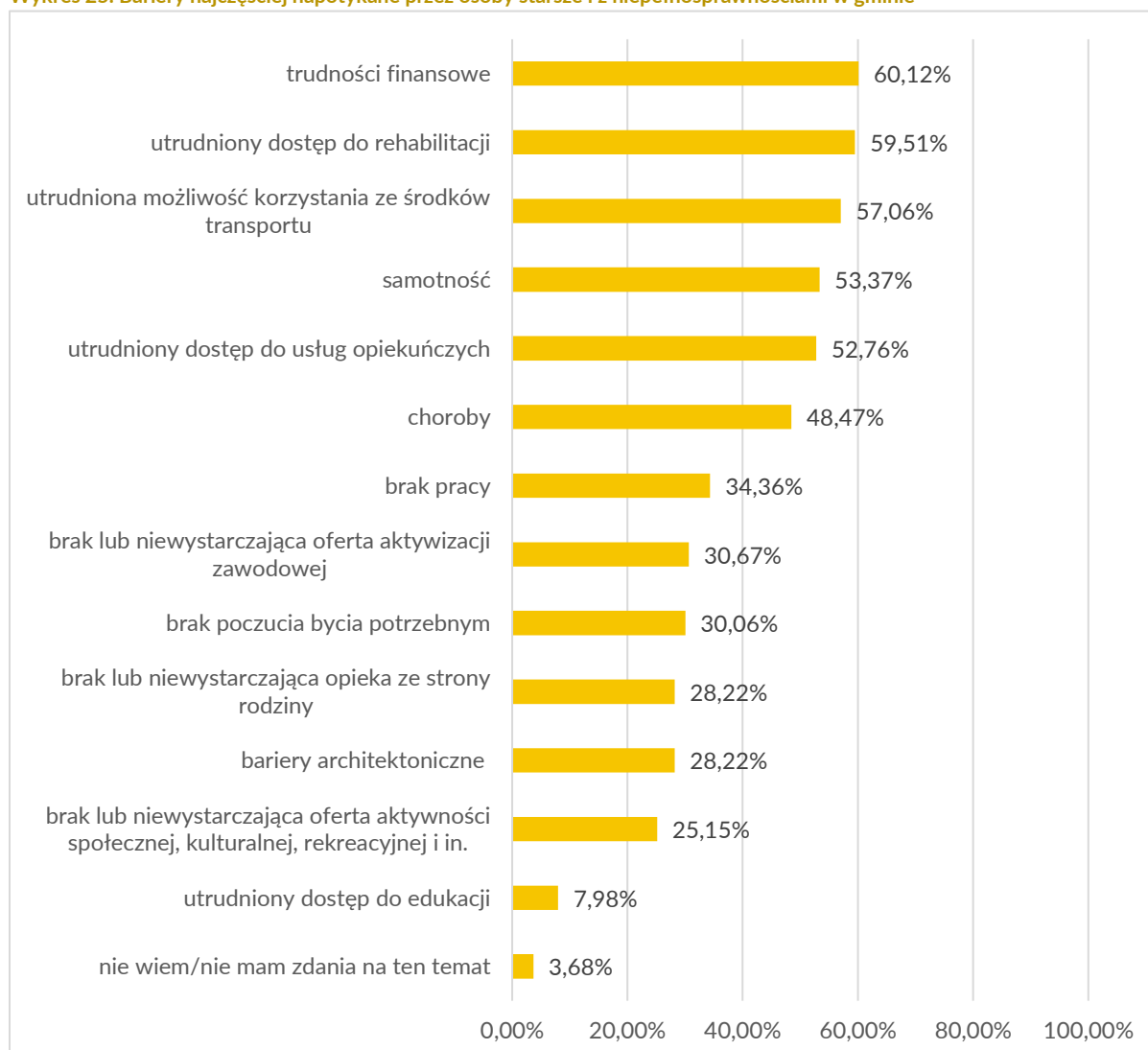
Tabela 17. Miejsca użyteczności publicznej dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami*

L.P.	Obiekt	Adres
1	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Ul. Polna 1, 12-220 Ruciane-Nida
2	Ośrodek Zdrowia	Ul. Polna 1, 12-220 Ruciane-Nida
3	Urząd Miasta i Gminy	Al. Wczasów 4, 12-220 Ruciane-Nida
4	Dom Kultury	Ul. Gwarna 2, 12-220 Ruciane-Nida

Źródło: opracowanie własne - dane OPS

Dorośli mieszkańcy, wskazując najczęstsze bariery, z którymi mierzą się osoby starsze oraz z niepełnosprawnościami zwrócili uwagę przede wszystkim na trudności finansowe (60,12%) oraz utrudniony dostęp do rehabilitacji (59,51%). Istotnie często wskazywali również na utrudnioną możliwość korzystania z transportu (57,06%), samotność (53,37%) oraz utrudniony dostęp do usług opiekuńczych (52,76%). Szczegółowe dane dotyczące najczęściej występujących barier wśród osób starszych i z niepełnosprawnościami w gminie Ruciane-Nida według ankietowanych mieszkańców przedstawia **Wykres 25**.

Wykres 25. Bariery najczęściej napotykanne przez osoby starsze i z niepełnosprawnościami w gminie

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania, n=163.

Dorośli respondenci, wskazując kierunek działań skierowanych do osób starszych i z niepełnosprawnościami zwrócili szczególną uwagę na zapewnienie lepszego dostępu do lekarzy specjalistów (83,33%). Istotnie często wskazywali również na zwiększenie dostępu do rehabilitacji (61,11%), zapewnienie większego dostępu do usług opiekuńczych (57,41%) oraz organizację różnorodnych form spędzania czasu wolnego (50,00%). Ważnym uzupełnieniem tych priorytetów są działania w sferze wsparcia rodziny i transportu: zapewnienie pomocy psychologicznej (44,44%), zapewnienie opieki wytchnieniowej (41,98%) oraz ułatwienie dojazdu do miejsc świadczeń i usług (36,42%). Szczegółowe dane dotyczące działań skierowanych do osób starszych i z niepełnosprawnościami, które powinny zostać priorytetowo podjęte przez gminę Ruciane-Nida według ankietowanych mieszkańców przedstawia Wykres 26.

Wykres 26. Działania skierowane do osób starszych i z niepełnosprawnościami, które powinny zostać priorytetowo podjęte przez gminę

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania, n=163.

WNIOSKI

- W latach 2021–2025 liczba beneficjentów pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności wykazała silną tendencję wzrostową, zwiększając się o blisko 86%. Szczyt zapotrzebowania przypadł na rok 2023 (41 osób), co w porównaniu do 14 osób w 2021 roku wskazuje na gwałtownie rosnącą skalę potrzeb w tym obszarze.
- Zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze charakteryzowało się ogólną tendencją rosnącą, osiągając w 2024 roku poziom 33 osób. Mimo przejściowego spadku w 2023 roku, dane

potwierdzają stały trend wzrostowy zapotrzebowania na wsparcie realizowane bezpośrednio w miejscu zamieszkania podopiecznego.

- Proces starzenia się społeczności lokalnej w gminie Ruciane-Nida postępuje bardzo dynamicznie. W ciągu zaledwie czterech lat odsetek osób w wieku poprodukcyjnym wzrósł do 24%, co oznacza, że niemal co czwarty mieszkaniec gminy jest senioralny. Równoległy skok wskaźnika obciążenia demograficznego (z 30,3 do 37,5) stanowi krytyczny sygnał do intensyfikacji długofalowej polityki senioralnej.
- Wydatki gminy na pobyt mieszkańców w Domach Pomocy Społecznej wzrosły drastycznie, ponad 2,5-krotnie w ciągu czterech lat. Rekordowy wzrost kosztów (z ok. 426 tys. zł do ponad 1 mln zł) wynika nie tylko z większej liczby podopiecznych, ale przede wszystkim z niemal dwukrotnego wzrostu średniej odpłatności za osobę, co stanowi ogromne obciążenie dla budżetu samorządu.
- Samotność (53,37%) oraz utrudniony transport (57,06%) są postrzegane jako kluczowe wyzwania społeczne. Potwierdza to potrzebę organizacji nie tylko usług twardych (opiekuńczych), ale także różnorodnych form spędzania czasu wolnego i integracji, co jako priorytet wskazała połowa ankietowanych mieszkańców.

4.5. EDUKACJA PUBLICZNA

Na terenie gminy Ruciane-Nida znajduje się jedno przedszkole i trzy szkoły podstawowe. Szczegółowy opis placówek i ich adresów przedstawia **Tabela 18**.

Tabela 18. Przedszkola i szkoły podstawowe zlokalizowane na terenie gminy

L.P.	Nazwa	Adres
1	Przedszkole Miejskie „Zielona Kraina” w Rucinem-Nidzie	ul. Gwarna 2, 12-220 Ruciane-Nida
2	Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Agnieszki Osieckiej w Rucianem-Nidzie	ul. Gałczyńskiego 2, 12-220 Ruciane-Nida
3	Szkoła Podstawowa Nr 2 im. K.I. Gałczyńskiego w Rucianem-Nidzie	ul. Mazurska 15, 12-220 Ruciane-Nida
4	Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Ukcie	12-220 Ruciane-Nida

Źródło: opracowanie własne

Wśród mieszkańców najliczniejszą grupę stanowią osoby posiadające wykształcenie średnie i policealne (2 017 osób), co odpowiada 27,08% ogólnej liczby ludności. Na kolejnych miejscach, z bardzo zbliżonym wynikiem uplasowały się osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym i branżowym (1 307 osób) oraz podstawowym (1 302 osoby). Szczegółowe dane dotyczące poziomu wykształcenia w gminie Ruciane-Nida w 2021 roku zawiera **Tabela 19**.

Tabela 19. Poziom wykształcenia w 2021 roku

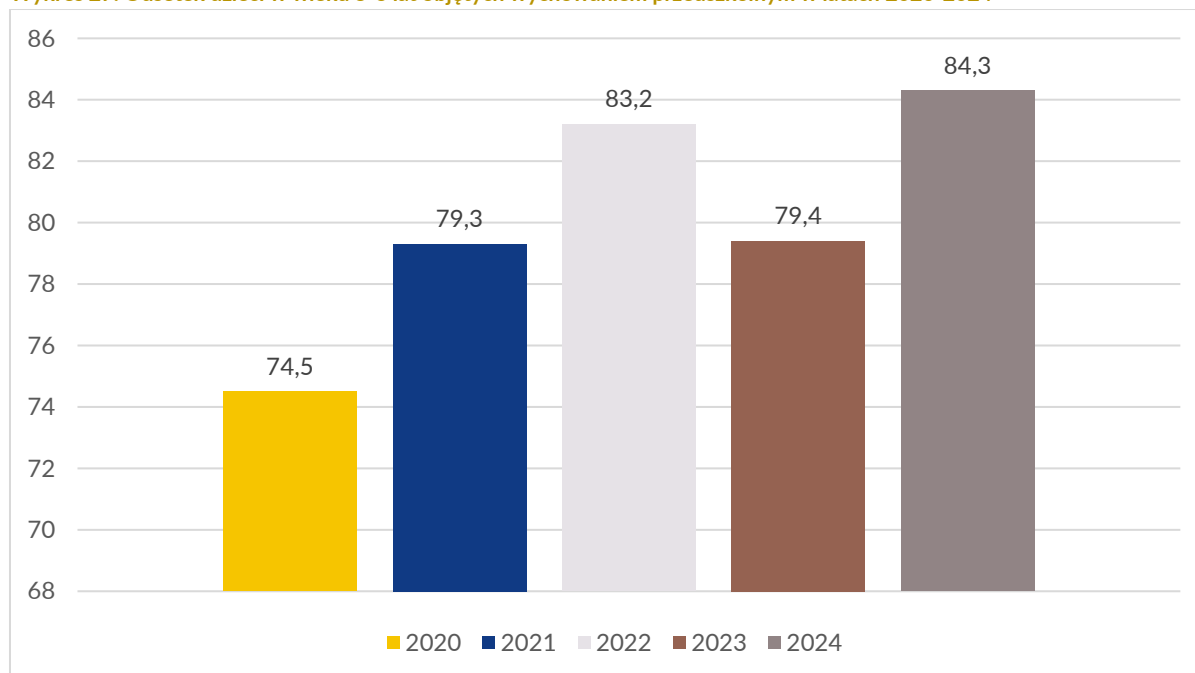
Wykształcenie	Liczba osób	Procent ogólnej liczby mieszkańców
Wyższe	963	12,93
Średnie i policealne	2 017	27,08
Zasadnicze zawodowe/ branżowe	1 307	17,55
Gimnazjalne	204	2,74
Podstawowe	1 302	17,48
Podstawowe nieukończone	167	2,24
Nieustalone	155	2,08

Źródło: opracowanie własne na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego 2021

W latach 2020-2024 odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym utrzymywał się średnio na poziomie 80,1%. Po początkowym okresie wzrostu analizowanego

wskaźnika z 74,5% w 2020 roku do 83,2% w 2022 roku, w roku 2023 odnotowano jednorazowy spadek do poziomu 79,4%. W ostatnim analizowanym roku nastąpił podobny, znaczny wzrost do poziomu 84,3%, co stanowi najwyższą wartość w analizowanym okresie. Szczegółowe dane dotyczące odsetka dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w latach 2020-2024 przedstawia **Wykres 27**.

Wykres 27. Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Analizując dane o liczebności uczniów, w przypadku szkół podstawowych w latach 2020-2023 odnotowano wyraźną tendencję spadkową. Liczba uczniów zmniejszyła się w tym czasie z poziomu 410 w 2020 roku do 351 w 2023 roku (spadek o 14,39%). W ostatnim analizowanym roku (2024) odnotowano wyraźny wzrost liczby uczniów do 383. W szkolnictwie ponadpodstawowym najniższą liczbę uczniów odnotowano w 2021 roku (242 uczniów), następnie przez dwa lata liczba uczniów rosła (najwyższa wartość została odnotowana w 2023 roku, 314 uczniów), jednak w 2024 ich liczba ponownie spadła (287 uczniów). Szczegółowe dane przedstawia **Tabela 20**.

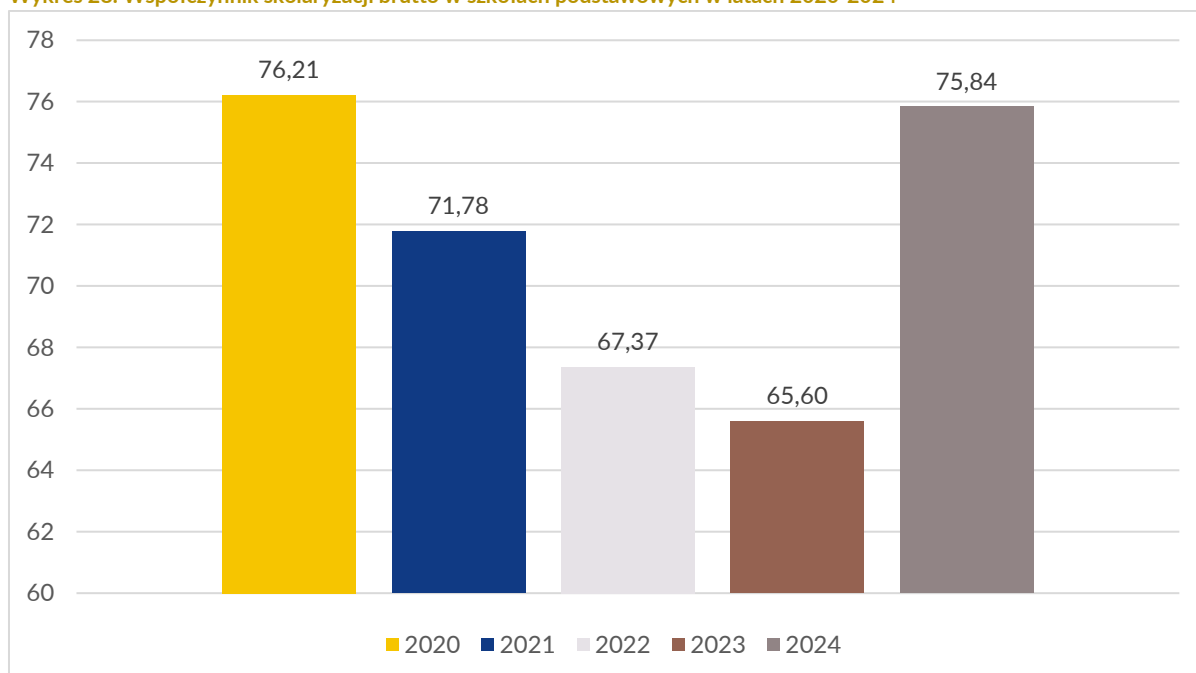
Tabela 20. Liczba uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych w latach 2020-2024

	Liczba uczniów				
	2020	2021	2022	2023	2024
Szkoła podstawowa	410	407	382	351	383
Szkoła ponadpodstawowa	269	242	284	314	287

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W analizowanych latach współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych wynosił średnio 71,36%. Najwyższa wartość współczynnika została odnotowana w 2020 roku i wynosiła 76,21%. W następnych latach współczynnik zaczął stopniowo spadać, osiągając najniższą wartość w 2023 roku (65,60%). W ostatnim analizowanym roku (2024) nastąpił znaczący wzrost do wartości 75,84%. Szczegółowe dane dotyczące współczynnika skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych w latach 2020-2024 przedstawia **Wykres 28**.

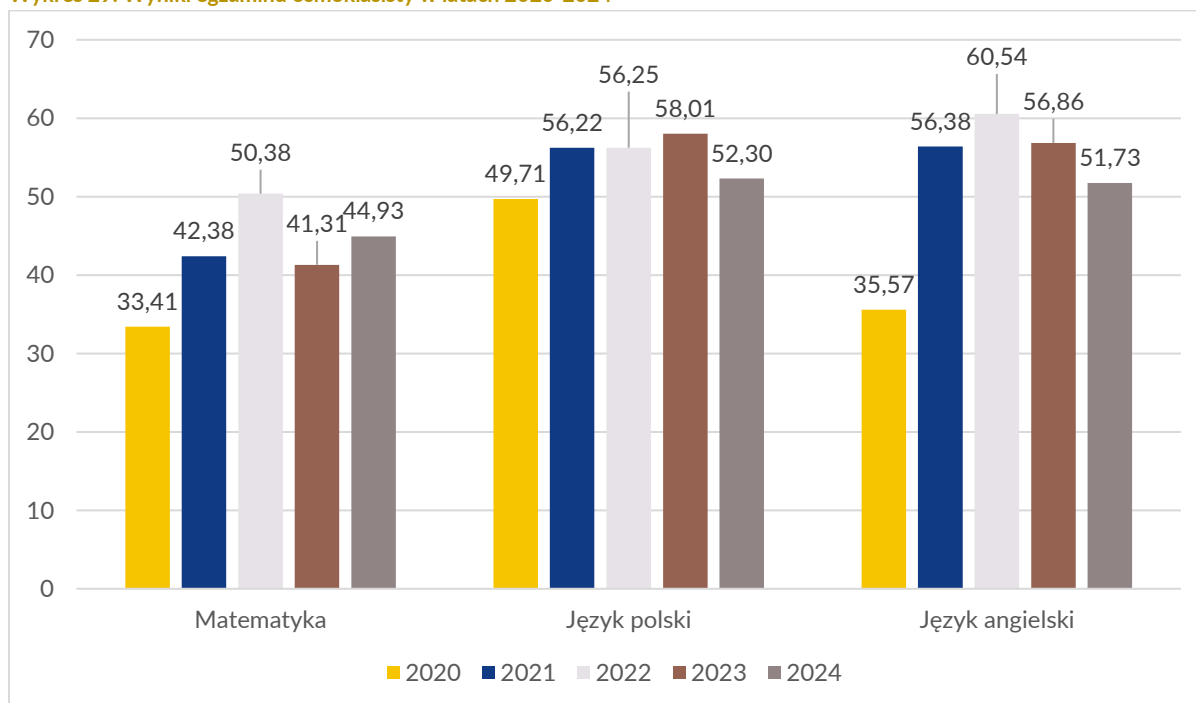
Wykres 28. Współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W analizowanych latach najwyższe wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniowie osiągnęli z języka polskiego (54,50%), a najniższe z matematyki (średnia 42,48%). Najlepsze wyniki z matematyki oraz języka angielskiego uczniowie osiągnęli w 2022 roku, natomiast z języka polskiego najwyższe w 2023 roku. Szczegółowe dane dotyczące wyników egzaminu ósmoklasisty w latach 2020-2024 przedstawia Wykres 29.

Wykres 29. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w latach 2020-2024

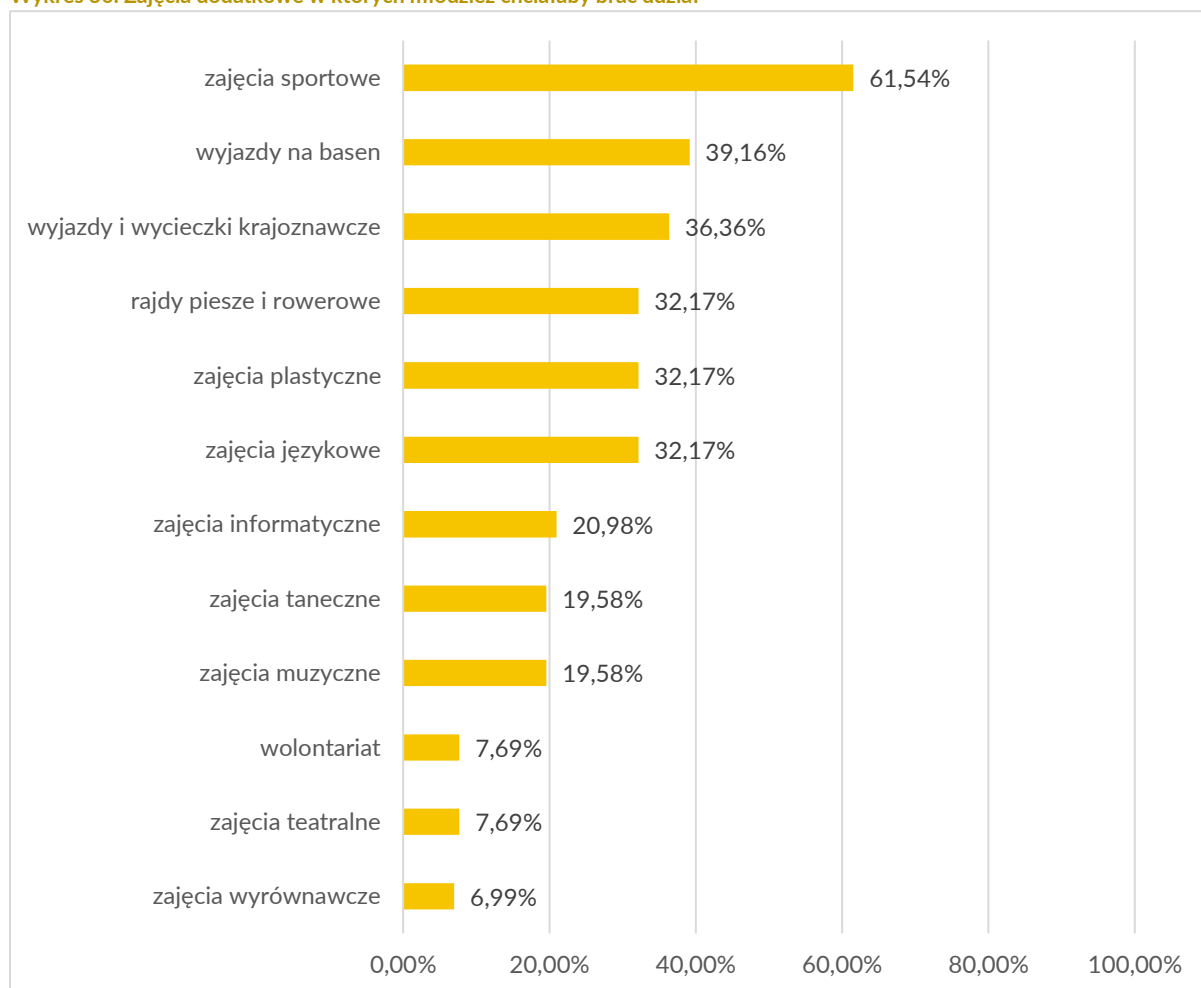

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CKE

Wśród zajęć dodatkowych, w jakich najchętniej brałaby udział badana młodzież, zdecydowanie dominują ogólne zajęcia sportowe (61,54%). Ankietowani wskazywali również konkretne zajęcia związane ze sportem - wyjazdy na basen (39,16%), wyjazdy i wycieczki krajoznawcze (36,36%) oraz rajdy piesze i rowerowe (32,17%). Co trzeci młody mieszkaniec deklarował również chęć udziału w zajęciach plastycznych (32,17%) lub zajęciach językowych (32,17%).

Szczegółowe dane dotyczące zajęć dodatkowych w których ankietowana młodzież najchętniej brałaby udział przedstawia Wykres 30.

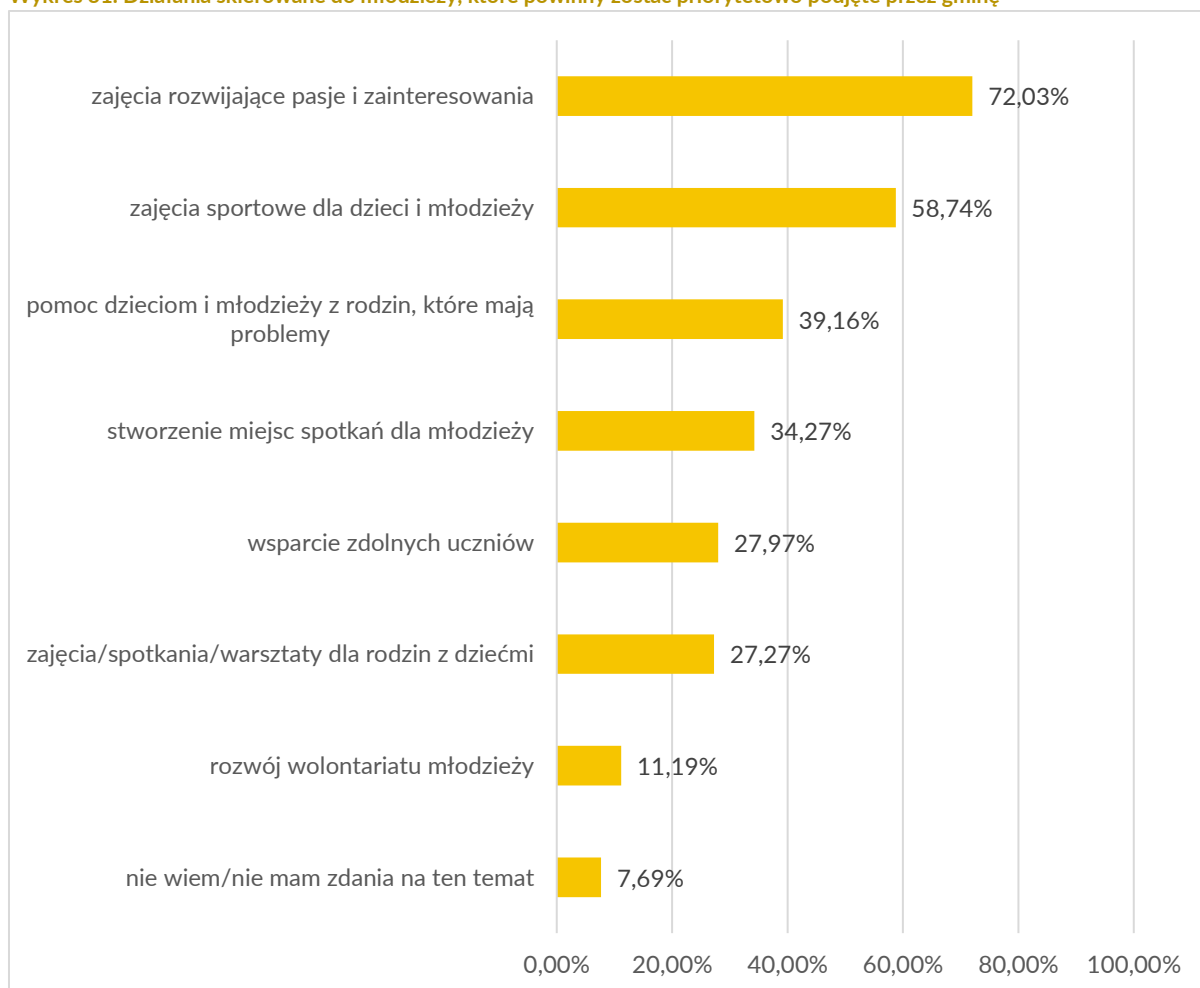
Wykres 30. Zajęcia dodatkowe w których młodzież chciałaby brać udział

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania, n=143.

Ankietowana młodzież jako najważniejsze kierunki rozwoju działań skierowanych do nich, wskazała przede wszystkim organizację zajęć rozwijających pasję i zainteresowania (72,03%). Kolejnymi istotnymi działaniami są: organizacja zajęć sportowych (58,74%), pomoc skierowana do dzieci i młodzieży z rodzin z problemami (39,16%) oraz stworzenie miejsc spotkań dla młodych mieszkańców (34,27%). Szczegółowe dane dotyczące działań skierowanych do młodzieży, które powinny zostać priorytetowo podjęte przez gminę Ruciane-Nida przedstawia Wykres 31.

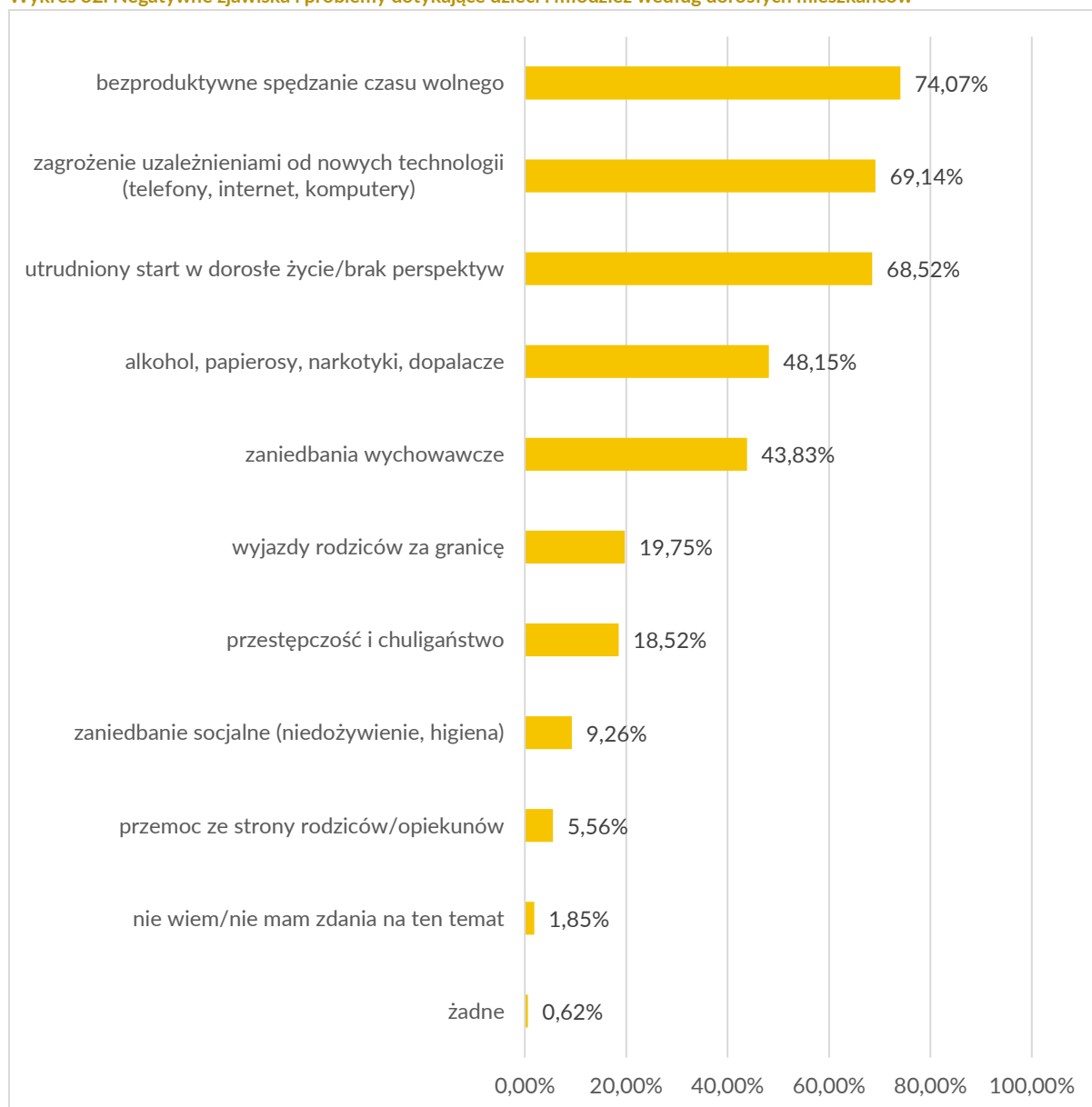
Wykres 31. Działania skierowane do młodzieży, które powinny zostać priorytetowo podjęte przez gminę

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania, n=143.

Dorośli respondenci wskazując negatywne zjawiska, które dotyczą dzieci i młodzieży w gminie zwracają uwagę przede wszystkim na: bezproduktywne spędzanie wolnego czasu (74,07%), zagrożenie uzależnieniami od nowych technologii (69,14%) oraz utrudniony start w dorosłe życie i brak perspektyw (68,52%). Kolejnymi istotnymi zagrożeniami, które wskazywali ankietowani są używki (48,15%) oraz zaniedbania wychowawcze (43,83%). Szczegółowe dane dotyczące negatywnych zjawisk i problemów, które dotyczą dzieci i młodzieży w gminie Ruciane-Nida w opinii dorosłych mieszkańców przedstawia **Wykres 32**.

Wykres 32. Negatywne zjawiska i problemy dotyczące dzieci i młodzieży według dorosłych mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania, n=162.

WNIOSKI

- Na terenie gminy Ruciane-Nida funkcjonują trzy szkoły podstawowe oraz jedno przedszkole.
- Największą część spośród mieszkańców gminy Ruciane-Nida stanowią osoby z wykształceniem średnim i policealnym (ponad 27%), natomiast najmniejszą – osoby z wykształceniem podstawowym nieukończonym oraz o nieustalonym statusie.
- Wskaźnik objęcia dzieci wychowaniem przedszkolnym charakteryzuje się tendencją wzrostową w końcowej fazie analizowanego okresu. Po spadku w 2023 roku, w 2024 roku osiągnął on najwyższą wartość w analizowanym okresie (84,3%).
- W szkołach podstawowych po kilkuletnim okresie spadku liczby uczniów (2020-2023), w 2024 roku odnotowano znaczny wzrost liczby uczniów. Odmianą tendencję zaobserwowano w szkolnictwie ponadpodstawowym, gdzie po szczycie w 2023 roku liczba uczniów spadła.
- Współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych osiągnął najniższą wartość w 2023 roku, jednak w 2024 roku nastąpił jego znaczący wzrost, zbliżając go do poziomu z początku analizowanego okresu.
- W analizowanych latach uczniowie osiągnęli średnio najlepsze wyniki z egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego, natomiast najgorsze z matematyki.

4.6. PRZECIWDZIAŁANIE BEZROBOCIU I REINTEGRACJA ZAWODOWA

Ważnym elementem systemu wsparcia w gminie Ruciane-Nida jest wieloletnia współpraca z podmiotami zewnętrznymi specjalizującymi się w reintegracji społeczno-zawodowej. Od 2017 roku gmina nieprzerwanie współdziała z Centrum Integracji Społecznej w Białej Piskiej oraz Centrum Integracji Społecznej w Pisz. Partnerstwo to umożliwia mieszkańcom zagrożonym wykluczeniem społecznym dostęp do profesjonalnych narzędzi aktywizacji, ułatwiając im powrót na rynek pracy oraz odbudowanie kompetencji społecznych.

Tabela 21. Podmioty i działania realizowane na rzecz reintegracji zawodowej i społecznej mieszkańców w latach 2020-2024

L.P.	Nazwa	Lata realizacji
1	Centrum Integracji Społecznej Biała Piska	od 2017
2	Centrum Integracji Społecznej Pisz	od 2017

Źródło: opracowanie własne

W latach 2020-2024 liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych wynosiła średnio 272,80 osób, co stanowiło średnio 6,50% ludności w wieku produkcyjnym. Liczebność obu grup płci była zbliżona z minimalną przewagą kobiet (średnio 137,20 osoby) nad mężczyznami (średnio 135,60 osób). Należy jednak zwrócić uwagę na zmianę struktury w ostatnich dwóch latach (2023-2024), wówczas liczba zarejestrowanych bezrobotnych mężczyzn przewyższała liczbę kobiet. Mimo tej zmiany liczbowe, odsetek bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnych pozostawał w całym okresie wyższy w grupie kobiet (średni 7,14%) niż w grupie mężczyzn (5,94%). Szczegółowe dane dotyczące poziomu bezrobocia w podziale na płeć w latach 2020-2024 zawiera Tabela 22.

Tabela 22. Poziom bezrobocia rejestrowanego w podziale na płeć w latach 2020-2024

	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych					Odsetek bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym				
	2020	2021	2022	2023	2024	2020	2021	2022	2023	2024
Ogółem	313	271	244	272	264	7,0	6,3	5,8	6,7	6,7
Mężczyźni	153	132	115	140	138	6,2	5,6	5,0	6,4	6,5
Kobiety	160	139	129	132	126	7,9	7,1	6,7	7,1	6,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W analizowanych latach wśród wybranych grup zarejestrowanych osób bezrobotnych najliczniejszą stanowiły osoby długotrwale bezrobotne (średnio 115,40). Należy zauważyć, że jest to jedyna grupa wykazująca tendencję wzrostową, jej liczba zwiększyła się ze 104 w 2020 roku do 124 w 2024 roku. Grupa osób bezrobotnych do 30. roku życia od 2020 do 2022 wykazywała wyraźną tendencję spadkową- od 82 do 44 osób, jednak w latach 2023-2024 nastąpił ponowny wzrost do 60 osób. Z kolei grupa bezrobotnych powyżej 50. roku życia odnotowała znaczący spadek na początku analizowanego okresu (ze 118 w 2020 do 78 w 2021 roku), po czym nastąpiła stabilizacja na poziomie 90-93 osób. Szczegółowe dane dotyczące bezrobotnych zarejestrowanych do 30 roku życia, po 50 roku życia oraz długotrwale bezrobotnych w latach 2019-2024 zawiera Tabela 23.

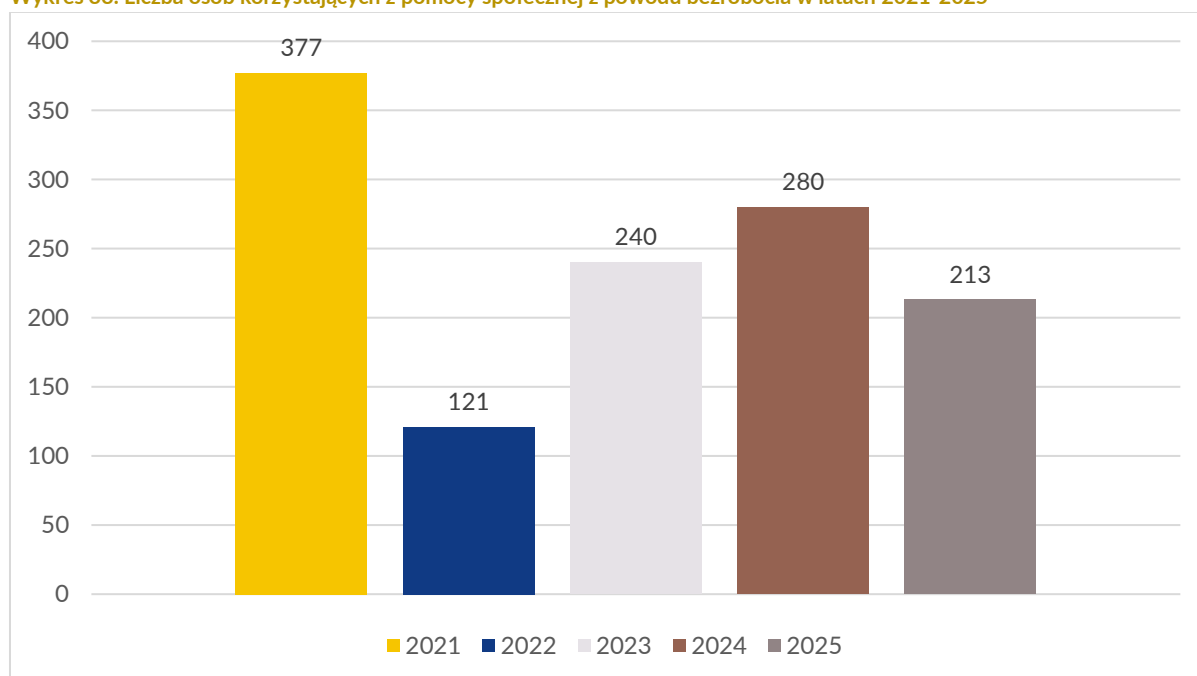
Tabela 23. Bezrobotni zarejestrowani do 30 roku życia, po 50 roku życia oraz długotrwale bezrobotni w latach 2020-2024

	Liczba osób				
	2020	2021	2022	2023	2024
Bezrobotni do 30 roku życia	82	68	44	52	60
Bezrobotni powyżej 50 roku życia	118	78	90	93	90
Długotrwale bezrobotni	104	118	113	118	124

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Liczba osób otrzymujących świadczenia pomocy społecznej z powodu bezrobocia w latach 2021–2025 charakteryzowała się dużą dynamiką i wyraźnymi wahaniami. W skali całego analizowanego okresu odnotowano znaczący spadek beneficjentów – z poziomu 377 osób w 2021 roku do 213 osób w 2025 roku, co oznacza spadek o 43,5%. Przebieg zmian był nieregularny. Po początkowym, gwałtownym spadku w 2022 roku, kiedy liczba beneficjentów osiągnęła najniższy poziom (121 osób), w kolejnych dwóch latach nastąpił ponowny wzrost: do poziomu 240 osób w 2023 roku oraz 280 osób w 2024 roku. Ostatni rok analizy (2025) przyniósł ponowny spadek liczby świadczeniobiorców do poziomu 213 osób. Średnio w latach 2021–2025 wsparcia z powodu bezrobocia udzielano 246,2 osobom rocznie. Szczegółowe dane dotyczące liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w latach 2021-2025 przedstawia **Wykres 33**.

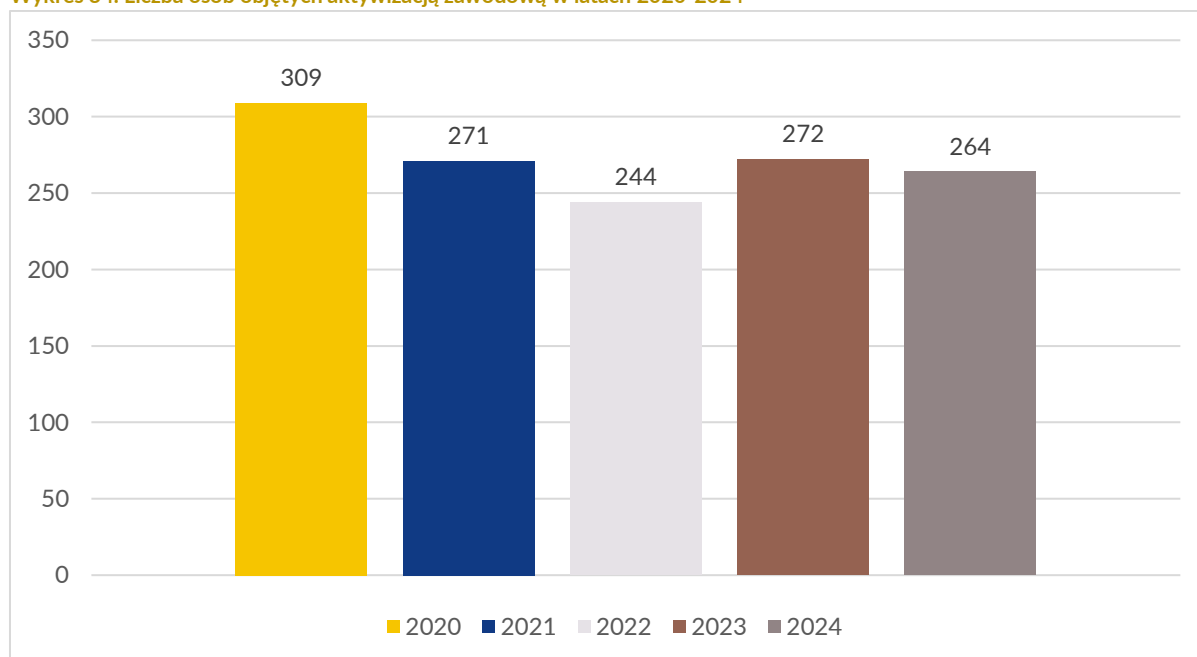
Wykres 33. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w latach 2021-2025

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MRiPS-03

Liczba osób objętych aktywizacją zawodową w latach 2020–2024 charakteryzowała się zmienną dynamiką z wyraźną tendencją spadkową w pierwszej fazie analizowanego okresu. Najwyższą wartość odnotowano w pierwszym roku analizy (309 osób), po czym nastąpił dwuletni regres, osiągając najniższy poziom w 2022 roku (244 osoby). Rok 2023 przyniósł wyraźne odbicie i wzrost liczby uczestników do poziomu 272 osób, jednak w ostatnim roku analizy (2024) odnotowano ponowny spadek do poziomu 264 osób. W skali całego pięciolecia liczba osób objętych wsparciem w tym obszarze zmniejszyła się o blisko 14,6%. Szczegółowe dane dotyczące liczby osób objętych aktywizacją zawodową w latach 2020–2024 przedstawia **Wykres 34**.

Wykres 34. Liczba osób objętych aktywizacją zawodową w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne

WNIOSKI

- Osoby długotrwale bezrobotne stanowią najliczniejszą grupę i jako jedyne w analizowanym okresie wykazują stałą tendencję wzrostową, w przeciwieństwie do osób bezrobotnych do 30. i 50. roku życia, które cechuje zmienność lub stabilizacja.
- Mimo iż w latach 2023-2024 liczba zarejestrowanych mężczyzn przewyższała liczbę zarejestrowanych kobiet, wskaźnik natężenia bezrobocia pozostaje wyższy w grupie kobiet (średnio 7,14% vs. 5,94% u mężczyzn), co wskazuje na ich trudniejszą sytuację na rynku pracy.

4.7. KULTURA, SPORT I TURYSTYKA

Na terenie gminy Ruciane-Nida funkcjonują instytucje kultury i sportu, w tym Dom Kultury oraz Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna. Lokalną aktywność fizyczną promują kluby sportowe: Miejski Klub Splotowy Ruciane-Nida, Uczniowski Klub Sportowy oraz Technik Ruciane-Nida, ofertę uzupełniają organizacje sportowe i tematyczne, tak jakie Stowarzyszenie „Na Wiatr” oraz Uniwersytet Krzewienia Tradycji Aikido.

Tabela 24. Podmioty kulturalne, sportowe i turystyczne działające na terenie gminy

L.P.	Nazwa	Adres
1	Dom Kultury w Rucianem-Nidzie	ul. Gwarna 2, 12-220 Ruciane-Nida
2	Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Rucianem-Nidzie	ul. Gwarna 2a, 12-220 Ruciane-Nida
3	Miejski Klub Sportowy Ruciane-Nida	ul. Słoneczna 17, 12-220 Ruciane-Nida
4	Uczniowski Klub Sportowy	ul. Gałczyńskiego 2, 12-220 Ruciane-Nida
5	Technik Ruciane-Nida	ul. Polna 2, 12-220 Ruciane-Nida
6	Stowarzyszenie „Na Wiatr”	ul. Żeglarska 10/5, 12-220 Ruciane-Nida
7	Uniwersytet Krzewienia Tradycji AIKIDO	Ukta 72/2, 12-220 Ruciane-Nida

Źródło: opracowanie własne - dane OPS

Na terenie gminy znajdują się różnorodne boiska sportowe oraz liczne atrakcje turystyczne.

Tabela 25. Infrastruktura kulturalna, sportowo-rekreacyjna i turystyczna na terenie gminy

L.P.	Nazwa	Adres
1	Boisko Street basketball	Słowiańska, 12-220 Ruciane-Nida
2	Boisko Orlik	12-220 Ruciane Nida
3	Boisko do koszykówki	12-220 Ruciane Nida
4	Boisko do piłki nożnej	12-220 Ruciane Nida
5	Stadion MKS Nida	Słoneczna 17, 12-220 Ruciane-Nida
6	Boisko do plażówki	
7	Wyłuszczeniarnia Nasion im. Zdzisława Borońskiego w Rucianem-Nidzie	ul. Dworcowa, 12-220 Ruciane-Nida
8	Węzeł Obronny Ruciane Guzianka	
9	Stacja Badawcza Instytutu Rozrodu Zwierząt i Badań żywności PAN w Popielnie	Popielno 25, 12-220 Ruciane-Nida
10	Śluza Guzianka	Ul. Guzianka, 12-220 Ruciane-Nida
11	Muzeum w bunkrze	
12	Rejsy statkami pasażerskimi	Żegluga Mazurska, ul. Dworcowa 4, 12-220 Ruciane-Nida
13		Port „U Faryja”, ul. Dworcowa 6g, 12-220 Ruciane-Nida
14	Port pasażersko-samochodowy	Wierzba, 12-220 Ruciane-Nida
15	Park Dzikich Zwierząt	Kadzidłowo 1, 12-220 Ruciane-Nida
16	Osada Kulturowa w Kadzidłowie	
17	Muzeum Miniatur i Tradycji Ewangelickiej w Wejsunach	Wejsuny 29, 12-220 Ruciane-Nida
18	Muzeum Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego w Praniu	Panie 1, 12-220 Ruciane-Nida
19	Muzeum Ikon i Kultury Staroobrzędowców w Wojnowie	Wojnowo 76, 12-220 Ruciane-Nida
20	Cerkiew Prawosławna pw. Zaśnięcia Najświętszej Marii Panny w Wojnowie	Wojnowo 24, 12-220 Ruciane-Nida
21	Izba Regionalna w Wejsunach	Wejsuny 62, 12-220 Ruciane-Nida
22	Galindia Mazurski Eden	Bartlewo 1, 12-220 Ruciane-Nida

Źródło: opracowanie własne

Ruciane-Nida posiada bogaty kalendarz wydarzeń kulturalnych i sportowych, które odbywają się cyklicznie przez cały rok. Główne inicjatywy są koordynowane przez miejskie jednostki kultury i sportu. zestawienie najważniejszych wydarzeń zawiera **Tabela 26**.

Tabela 26. Wydarzenia kulturalne i sportowe oraz atrakcje turystyczne na terenie gminy

L.P.	Nazwa	Realizator	Adres/ lata (ewentualnie cykliczność)
1	Udział w rozgrywkach warmińsko-mazurskiego związku piłki nożnej w kategoriach Żak, Orlik, Senior	Miejski Klub Sportowy	runda wiosenna, runda jesienna
2	Dni Rucianego-Nidy	Dom kultury	Cyklicznie/raz w roku
3	Mazurski Międzynarodowy Festiwal Folkowy – Na Styku Kultur	Dom kultury	Cyklicznie/ raz w roku
4	Finał WOŚP	Dom kultury	Cyklicznie/ raz w roku
5	Wojnowski Festiwal Fotografii	Dom kultury	Cyklicznie/ raz w roku
6	Festyny wiejskie	Dom kultury	Cyklicznie/ raz w roku
7	Turnieje, koncerty, przedstawienia teatralne, spotkania autorskie, warsztaty, wystawy, projekcje filmów	Dom kultury	Cyklicznie/ raz w roku

Źródło: opracowanie własne

W latach 2020-2024 na terenie gminy Ruciane-Nida funkcjonowała jedna instytucja kultury, odnotowano jednak istotne zmiany w ofercie kulturalnej. Liczba organizowanych imprez wzrosła niemal dziesięciokrotnie (z 9 wydarzeń w 2020 roku do 88 w 2024 roku). Przełożyło się to na wzrost liczby uczestników- z 840 osób w 2020 roku do 26 130 osób w 2024 roku. W zakresie grup artystycznych zaobserwowano spadek liczby działających grup (z 17 w 2020 roku do 9 w 2024 roku), liczba członków również ulegała zmianom najwyższy poziom osiągnęła w 2021 roku (184 osoby), następnie nastąpił spadek i stabilizacja na poziomie 148-149 osób. Liczba kół i sekcji sportowych zwiększyła się z 254 w 2020 roku do 287 w 2024 roku, przy zachowaniu stałej liczby sekcji sportowych (4). Szczegółowe dane dotyczące uczestnictwa w życiu kulturalnym i sportowo-rekreacyjnym mieszkańców w latach 2020-2024 zawiera

Tabela 27.

Tabela 27. Uczestnictwo w życiu kulturalnym, sportowo-rekreacyjnym mieszkańców

	2020	2021	2022	2023	2024
Instytucje kultury	1	1	1	1	1
Liczba organizowanych imprez kulturalnych	9	25	38	68	88
Liczba uczestników organizowanych imprez kulturalnych	840	2 325	9 778	23 960	26 130
Koła/ kluby/ sekcje sportowe	4	-	4	-	4
Liczba członków kół/ klubów/ sekcji	254	-	278	-	387
Grupy artystyczne	17	11	10	15	9
Członkowie grup artystycznych	154	184	170	148	149
Obiekty sportowe	-	-	23	-	-
Stopień wykorzystania obiektów sportowo-rekreacyjnych	-	-	88,10%	-	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

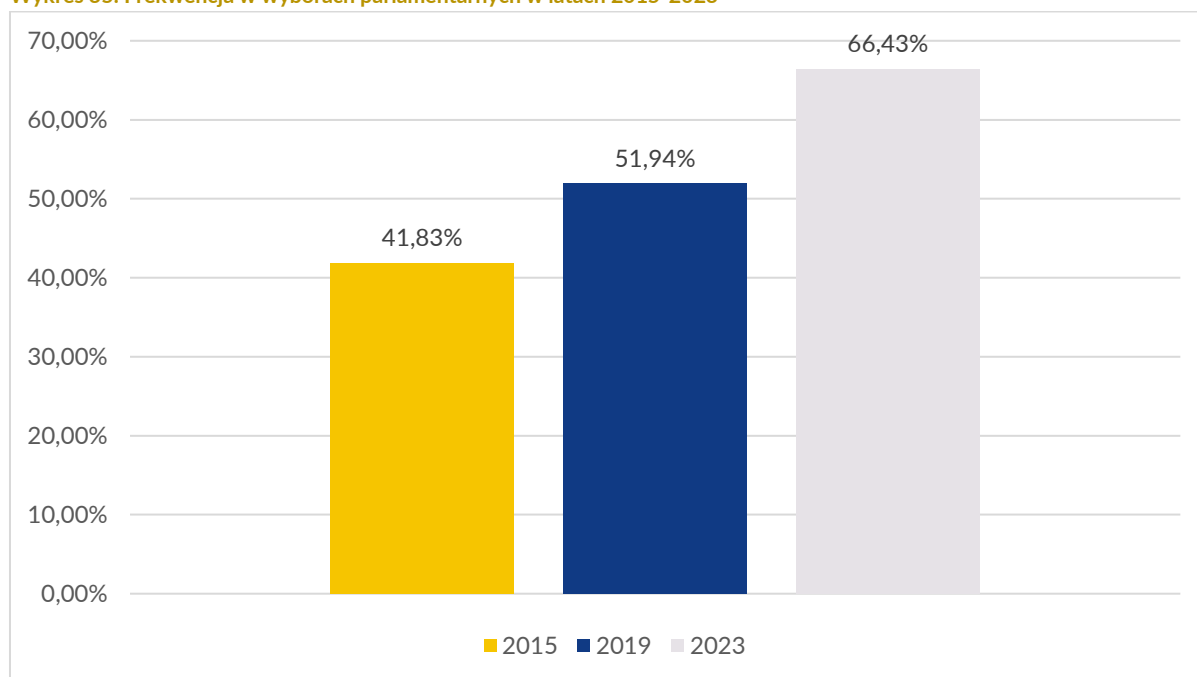
WNIOSKI

- Gmina Ruciane-Nida dysponuje unikalnym w skali regionu potencjałem turystycznym, który w sposób komplementarny łączy walory przyrodnicze (Puszcza Piska, jeziora), obiekty historyczne (Śluza Guzianka, Węzeł Obronny) oraz unikatowe placówki naukowo-muzealne (Popielno, Pranie). Synergia tych zasobów stanowi fundament atrakcyjności gminy jako ośrodka turystycznego na Mazurach.
- W latach 2020–2024 odnotowano wzrost aktywności kulturalnej, wyrażony niemal dziesięciokrotnym zwiększeniem liczby organizowanych imprez (z 9 do 88 wydarzeń rocznie). Przełożyło się to na istotny skok frekwencji, liczba uczestników wydarzeń wzrosła z 840 osób w 2020 roku do ponad 26 tysięcy w 2024 roku, co świadczy o doskonałym dopasowaniu oferty do potrzeb mieszkańców i turystów.
- Dom Kultury w Rucianem-Nidzie skutecznie integruje społeczność lokalną, skupiając stałą grupę około 150 członków w grupach artystycznych. Mimo spadku liczby samych grup (z 17 do 9), stabilizacja liczby uczestników sugeruje profesjonalizację i koncentrację działań wokół najpopularniejszych form ekspresji artystycznej.
- Sfera sportu wykazuje stały trend rozwojowy, co obrazuje wzrost liczby członków sekcji i klubów sportowych (z 254 do 387 osób). Bardzo wysoki stopień wykorzystania infrastruktury sportowo-rekreacyjnej (ponad 88%) potwierdza wysoką aktywność fizyczną mieszkańców oraz efektywne zarządzanie dostępnymi obiektami, takimi jak kompleksy boisk czy Stadion MKS Nida.

4.8. AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA

Frekwencja w trzech ostatnich wyborach parlamentarnych gminy Ruciane-Nida wynosiła średnio 53,40%. W kolejnych wyborach podlegała systematycznemu wzrostowi. Najniższa frekwencja została odnotowana w 2025 roku (41,83%), natomiast najwyższa w 2023 roku (66,43%). Szczegółowe dane dotyczące frekwencji w wyborach parlamentarnych w latach 2015-2023 przedstawia **Wykres 35**.

Wykres 35. Frekwencja w wyborach parlamentarnych w latach 2015-2023

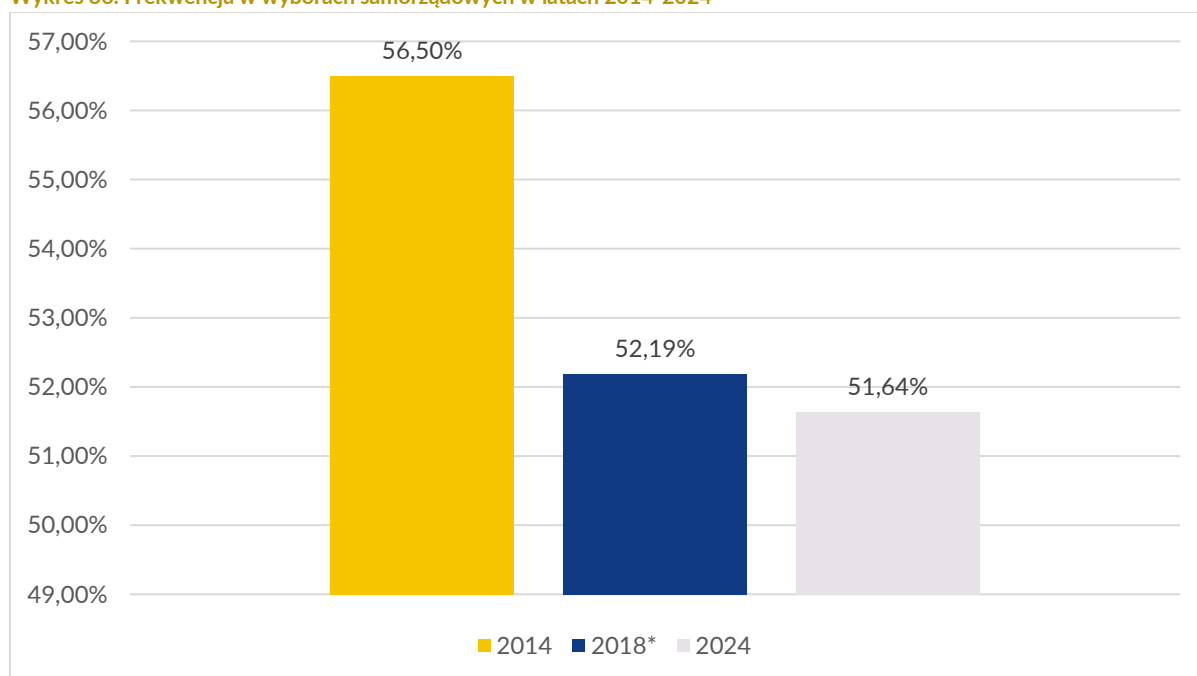

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PKW

Frekwencja w ostatnich trzech wyborach samorządowych wynosiła średnio 53,44%. W przypadku tych wyborów widoczna jest powolna tendencja spadkowa. Najwyższy wynik odnotowano w 2014 roku (56,50%). W 2018 roku (dane dla powiatu pilskiego) frekwencja

uległa obniżeniu do poziomu 52,19%, natomiast w 2024 roku nastąpił dalszy, nieznaczny spadek do 51,64%. Szczegółowe dane dotyczące frekwencji w wyborach samorządowych w latach 2014-2024 przedstawia Wykres 36.

Wykres 36. Frekwencja w wyborach samorządowych w latach 2014-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PKW

Na terenie gminy Ruciane-Nida działają liczne stowarzyszenia oraz organizacje pozarządowe. W poniższej tabeli przedstawiono wybrane organizacje wraz z ich profilem działalności.

Tabela 28. Podmioty ekonomii społecznej oraz organizacje pozarządowe prowadzące działalność na terenie gminy

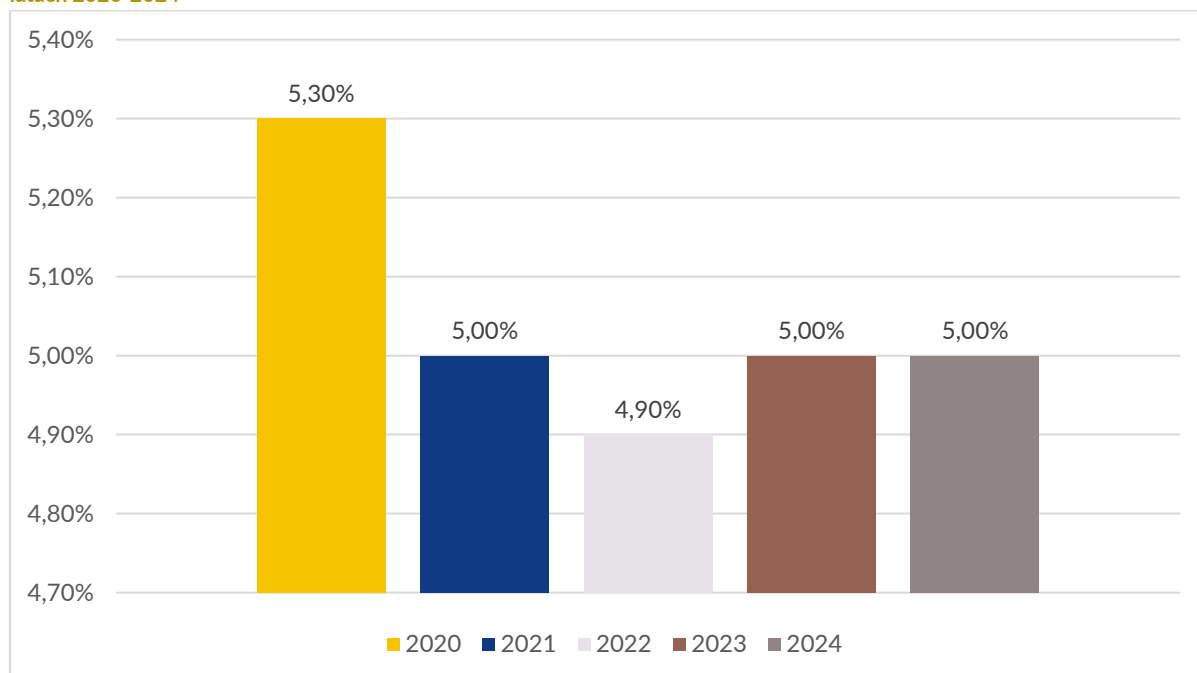
L.P.	Nazwa	Profil działalności
1	Stowarzyszenie Kobieta na Plus	Organizacja pozarządowa, której główną misją jest wspieranie wszechstronnego rozwoju kobiet oraz ich rodzin. Działalność stowarzyszenia koncentruje się na aktywizacji zawodowej i społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet z terenów wiejskich oraz grup zagrożonych wykluczeniem. Organizacja realizuje swoje cele poprzez działania edukacyjne, promocję przedsiębiorczości i ekonomii społecznej, a także szeroko pojętą pomoc w sytuacjach kryzysowych. Stowarzyszenie aktywnie działa na rzecz równouprawnienia, ochrony praw człowieka oraz integracji społeczności lokalnych.
2	Bank Żywności w Olsztynie	Organizacja pozarządowa działająca na terenie Warmii i Mazur, której głównym celem jest przeciwdziałanie marnowaniu żywności oraz wsparcie osób potrzebujących. Bank pozyskuje produkty spożywcze i dystrybuuje je bezpłatnie za pośrednictwem sieci współpracujących organizacji charytatywnych i placówek społecznych. Obok działalności pomocowej, organizacja prowadzi szerokie działania edukacyjne oraz programy aktywizacji zawodowej, pomagając osobom wykluczonym w powrocie na rynek pracy.
3	Stowarzyszenie ADELFI	Stowarzyszenie ma na celu dążenie do świadomej poprawy jakości życia i budowania społeczeństwa obywatelskiego. Organizacja wspiera inicjatywy zmierzające do zmiany,

L.P.	Nazwa	Profil działalności
		opierając się na szacunku do godności i wartości każdego człowieka. Wizją Stowarzyszenia jest społeczeństwo solidarne i aktywne, wspierane przez instytucje działające w duchu partnerstwa, jawności i pomocniczości.
4	Mazurski Bank Żywności w Piszcu	Organizacja pozarządowa działająca na rzecz mieszkańców Mazur, specjalizująca się w ratowaniu żywności i przekazywaniu jej osobom potrzebującym. Współpracuje z siecią Banków Żywności, opierając swoje działania na zasadzie pośrednictwa. Obok pomocy żywnościowej, prowadzi działania edukacyjne promujące niemarnowanie jedzenia oraz programy aktywizacji społeczno-zawodowej.
5	Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży z Rucianego-Nidy	Organizacja pozarządowa koncentrująca swoje działania na wyrównywaniu szans dzieci i młodzieży oraz animacji społeczności lokalnej. Jako Ośrodek „Działaj Lokalnie” nie tylko udziela bezpośredniego wsparcia, ale również grantuje lokalne inicjatywy i szkoli liderów. Organizacja promuje aktywny styl życia poprzez żeglarstwo i turystykę, prowadzi wymiany międzynarodowe oraz działania integrujące pokolenia.
6	Ochotnicza Straż Pożarna	Jednostka realizująca działania z zakresu ochrony przeciwpożarowej. Zajmuje się zwalczaniem pożarów, ratownictwem technicznym i ekologicznym.
7	Koło Gospodyń Wiejski „Znad Nidki”	Organizacja działająca na rzecz aktywizacji i rozwoju społeczności wiejskiej. Główne obszary aktywności Koła to: kultywowanie tradycji i kultury regionu, działalność oświatowo-wychowawcza oraz wspieranie przedsiębiorczości kobiet. KGW zajmuje się również reprezentowaniem interesów kobiet wiejskich wobec władz oraz inicjowaniem działań zmierzających do poprawy ich warunków życia i pracy.
8	Koło Gospodyń Wiejskich „Wojnowianki”	

Źródło: opracowanie własne

W analizowanych latach na terenie gminy Ruciane-Nida udział stowarzyszeń i organizacji społecznych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarki narodowej utrzymywał się średnio na poziomie 5,04%. Wskaźnik ten początkowo wykazywał tendencję spadkową (z 5,30% w 2020 roku do 4,90% w 2022 roku), jednak w ostatnich dwóch latach (2023-2024) ustabilizował się na poziomie 5,00%. Szczegółowe dane dotyczące udziału stowarzyszeń i organizacji społecznych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarki narodowej w latach 2020-2024 przedstawia **Wykres 37**.

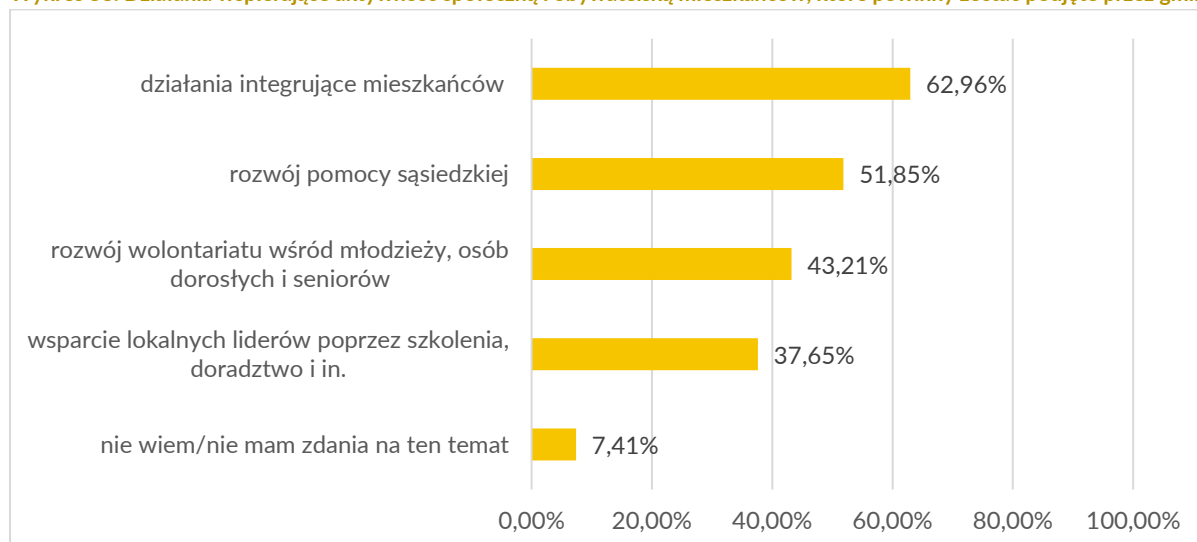
Wykres 37. Udział fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarki narodowej w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Dorośli respondenci, wskazując działania, mające na celu wzmocnienie aktywności społecznej i obywatelskiej mieszkańców gminy zwrócili uwagę przede wszystkim na organizację działań integrujących mieszkańców (62,96%) oraz rozwój pomocy sąsiedzkiej (51,85%). Istotnie często wskazywali również na potrzebę rozwoju wolontariatu wśród wszystkich grup wiekowych (43,21%) oraz wsparcie lokalnych liderów za pomocą szkoleń i doradztwa (37,65%). Szczegółowe dane dotyczące działań wspierających aktywność społeczną i obywatelską mieszkańców, które powinny zostać podjęte przez gminę Ruciane-Nida w opinii dorosłych mieszkańców, przedstawia **Wykres 38**.

Wykres 38. Działania wspierające aktywność społeczną i obywatelską mieszkańców, które powinny zostać podjęte przez gminę

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania, n=162.

Niemal co trzeci dorosły ankietowany zadeklarował brak chęci podejmowania wolontariatu (32,92%). Wśród osób gotowych do działania, najczęściej wskazywali na chęć zaangażowania w organizację wydarzeń lokalnych (29,81%). Wysoki odsetek wskazywał również na: pomoc w sytuacjach kryzysowych (22,98%) oraz pomoc osobom starszym i z niepełnosprawnościami

(22,98%). Szczegółowe dane dotyczące deklarowanych obszarów zaangażowania dorosłych mieszkańców w wolontariat w gminie Ruciane-Nida przedstawia **Wykres 39**.

Wykres 39. Deklarowane obszary zaangażowania dorosłych mieszkańców w wolontariat w gminie

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania, n=162.

Młodzi mieszkańcy najchętniej podejmują działania o charakterze nieformalnym - najczęściej wskazywali na pomoc rówieśniczą (34,00%) oraz pomoc sąsiedzka (33,30%). Co czwarty ankietowany (25,70%) wskazał na dbanie o czystość najbliższego otoczenia. Mniejszą popularnością cieszą się sformalizowane formy aktywności: pomoc przy organizacji wydarzeń lokalnych (17,40%), działalność w organizacjach pozarządowych (16,70%) oraz wolontariat (12,50%). Należy zauważyć, że aż 22,20% badanej młodzieży zadeklarowało, że w ogóle nie angażuje się w życie lokalnej społeczności. Szczegółowe dane dotyczące form zaangażowania młodzieży w życie lokalnej społeczności w gminie Ruciane-Nida przedstawia **Wykres 40**.

Wykres 40. Formy zaangażowania młodzieży w życie lokalnej społeczności

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania, n=143.

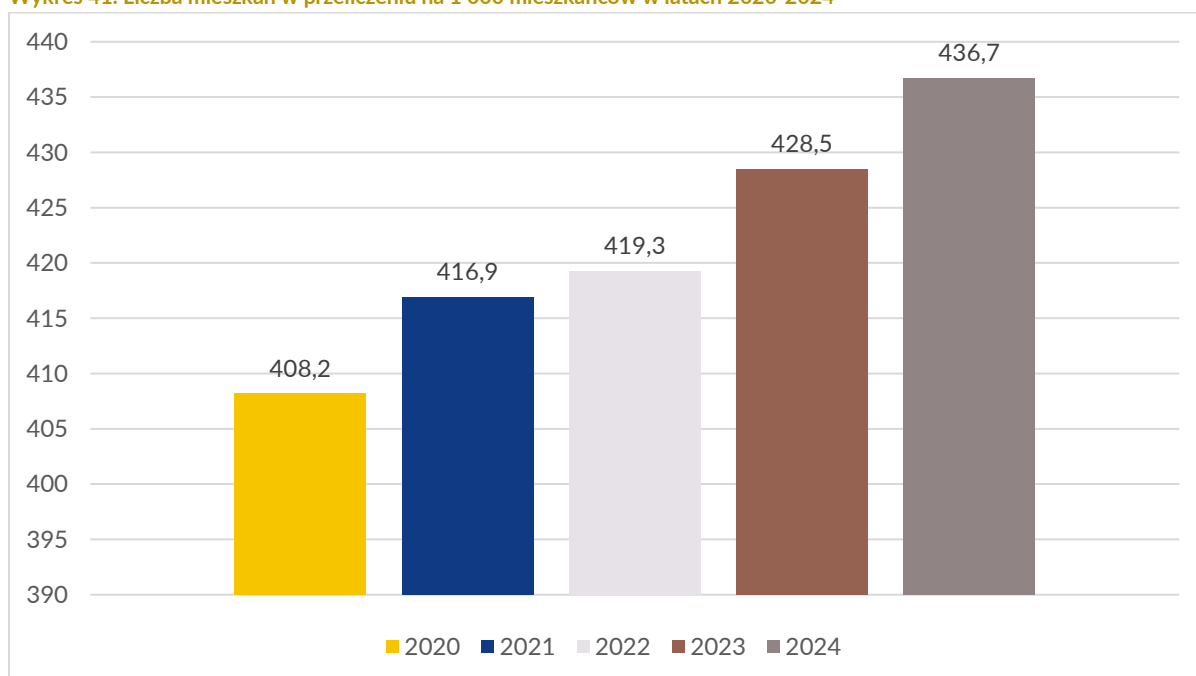
WNIOSKI

- Odnotowano wyraźną różnicę w mobilizacji mieszkańców w zależności od rodzaju wyborów. O ile frekwencja w wyborach parlamentarnych systematycznie rośnie, o tyle zainteresowanie wyborami samorządowymi wykazuje powolną, ale stałą tendencję spadkową.
- Udział organizacji pozarządowych w strukturze podmiotów gospodarki narodowej, po niewielkim spadku na początku analizowanego okresu, ustabilizował się w dwóch ostatnich latach na poziomie 5,00%, co świadczy o zachowaniu stałego potencjału trzeciego sektora.

4.9. MIESZKALNICTWO

W latach 2020-2024 liczba mieszkań w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców systematycznie wzrastała od 408,2 w 2020 roku do 436,7 w 2024 roku (wzrost o 6,89%). Szczegółowe dane dotyczące liczby mieszkań w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w latach 2019-2024 przedstawia Wykres 41.

Wykres 41. Liczba mieszkań w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W latach 2020-2024 liczba mieszkań socjalnych wykazywała ogólną tendencję wzrostową, wzrastając z 59 w 2020 roku do 77 w 2024 roku (najwyższą wartość odnotowano w 2022 roku, 80 mieszkań). W analizowanych latach nie odnotowano odrębnych lokali socjalnych. Szczegółowe dane dotyczące mieszkań i lokali socjalnych, komunalnych przedstawia Tabela 29.

Tabela 29. Mieszkania i lokale socjalne w latach 2020-2024.

	2020	2022	2024
Liczba mieszkań	59	80	77
Powierzchnia użytkowa mieszkań	2 741	3 350	3 210
Lokale socjalne	-	-	-
Powierzchnia użytkowa lokali socjalnych	-	-	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

WNIOSKI

- W latach 2020-2024 odnotowano stały wzrost wskaźnika nasycenia mieszkaniami. Wzrost ten, z poziomu 408,2 do 436,7 świadczy o pozytywnym trendzie rozwoju budownictwa mieszkaniowego i systematycznej poprawie warunków bytowych mieszkańców gminy w analizowanym okresie.
- Gminny zasób mieszkaniowy uległ wyraźnemu wzrostowi w stosunku do początku analizowanego okresu (wzrost z 59 mieszkań w 2020 roku do 77 w 2024 roku). Nie odnotowano odrębnych lokali socjalnych.

4.10. OCHRONA ŚRODOWISKA

W gminie Ruciane-Nida w latach 2020–2024 realizowane były systematyczne działania edukacyjne z zakresu ochrony środowiska, koncentrujące się przede wszystkim na poprawie jakości powietrza oraz efektywności energetycznej budynków mieszkalnych. Szczegółowe dane oraz częstotliwość ich realizacji zawiera **Tabela 30**.

Tabela 30. Działania i programy edukacyjne z zakresu ochrony środowiska w latach 2020-2024

L.P.	Nazwa	Lata funkcjonowania
1	Akcja edukacyjna dotycząca konieczności wymiany źródła ciepła przez mieszkańców oraz informacja o paliwach wykorzystywanych do ogrzewania w domach jednorodzinnych	2020-2024/ 2 razy do roku

Źródło: opracowanie własne

WNIOSKI

- Gmina Ruciane-Nida realizuje model edukacji ekologicznej oparty na systematyczności i bezpośrednim dotarciu do właścicieli nieruchomości, co ma na celu ograniczenie zjawiska niskiej emisji.
- Cykliczność podejmowanych działań (realizowanych dwukrotnie w ciągu każdego roku) świadczy o trwałym zaangażowaniu samorządu w proces podnoszenia świadomości mieszkańców w zakresie doboru ekologicznych paliw oraz nowoczesnych źródeł ciepła, co stanowi fundament długofalowej strategii ochrony zasobów przyrodniczych regionu.

5. PODSUMOWANIE

Diagnoza potrzeb i potencjału w zakresie usług społecznych gminy Ruciane-Nida na lata 2026–2030 została opracowana w oparciu o triangulację metod badawczych, obejmującą analizę danych zastanych (lata 2020–2024), badanie ilościowe wśród mieszkańców oraz warsztat diagnostyczny z udziałem lokalnych interesariuszy. Tak zaprojektowany proces pozwolił na połączenie twardych danych statystycznych z opiniami mieszkańców oraz doświadczeniem praktyków systemu usług społecznych. Diagnoza uwzględniała zarówno perspektywę demograficzną i instytucjonalną, jak i ocenę jakości życia, barier w dostępie do usług oraz oczekiwań wobec samorządu.

Zgromadzony materiał badawczy umożliwił kompleksową ocenę sytuacji społecznej gminy - od wyzwań demograficznych i rynku pracy, przez kondycję rodzin i młodzieży, po potrzeby osób starszych, poziom aktywności obywatelskiej oraz potencjał organizacji pozarządowych. Wyniki wskazują na konieczność dalszej integracji usług, rozwijania wsparcia środowiskowego oraz wzmocnienia działań profilaktycznych i aktywizujących. Jednocześnie potwierdzają istnienie istotnego potencjału lokalnego, instytucjonalnego, infrastrukturalnego i społecznego, który może stanowić fundament dla budowy międzygminnego Centrum Usług Społecznych.

5.1. WNIOSKI

- Gmina doświadcza systematycznego spadku liczby ludności oraz wyraźnego procesu starzenia się społeczeństwa, co w perspektywie najbliższych lat będzie generować rosnące zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze i zdrowotne.
- Rośnie liczba osób korzystających z usług opiekuńczych oraz liczba mieszkańców przebywających w DPS, przy jednoczesnym, dynamicznym wzroście kosztów ponoszonych przez gminę – wskazuje to na potrzebę rozwoju tańszych i bardziej efektywnych usług środowiskowych.
- Mimo spadku liczby rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, wzrasta liczba dzieci objętych pieczą zastępczą, co sygnalizuje potrzebę dalszego wzmocnienia systemu wczesnej interwencji i pracy z rodziną.
- Młodzież relatywnie dobrze ocenia warunki życia w gminie, jednak znaczący odsetek nie wiąże z nią swojej przyszłości, wskazując na brak perspektyw zawodowych i ograniczoną ofertę rozwojową.
- Osoby długotrwale bezrobotne stanowią najliczniejszą i jedyną stale rosnącą grupę wśród bezrobotnych, co wymaga ukierunkowanych działań reintegracyjnych i aktywizacyjnych.
- Mieszkańcy wyraźnie wskazują na potrzebę zwiększenia dostępu do specjalistów, rehabilitacji, wsparcia psychologicznego oraz badań profilaktycznych.
- Na terenie gminy funkcjonuje aktywny sektor organizacji pozarządowych oraz rozwijająca się oferta kulturalna i sportowa, co stanowi istotny potencjał do realizacji działań środowiskowych i integracyjnych.
- Pomimo istniejących zasobów, zauważalne są bariery transportowe oraz ograniczony dostęp do części usług, szczególnie dla osób starszych, z niepełnosprawnościami i mieszkańców obszarów wiejskich.
- Aktywność obywatelska ma charakter selektywny – rośnie zainteresowanie wyborami ogólnokrajowymi, natomiast maleje frekwencja w wyborach samorządowych, co może wskazywać na potrzebę wzmocnienia lokalnej tożsamości i partycypacji.

5.2. REKOMENDACJE

- Rozwój środowiskowych form wsparcia dla osób starszych i niesamodzielnych poprzez rozszerzenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, wprowadzenie usług

sąsiedzkich oraz wdrożenie systemu transportu „door to door” skoordynowanego z dostępem do usług zdrowotnych, rehabilitacyjnych i społecznych.

- Utworzenie i rozwijanie oferty opieki wytchnieniowej dla opiekunów osób zależnych oraz organizowanie grup wsparcia i poradnictwa specjalistycznego ograniczającego ryzyko wypalenia opiekuńczego i instytucjonalizacji.
- Wzmocnienie działań aktywizujących seniorów poprzez rozwój klubów seniora, wolontariatu międzypokoleniowego oraz programów integracyjnych przeciwdziałających samotności i wykluczeniu społecznemu.
- Zwiększenie dostępności do poradnictwa psychologicznego, terapeutycznego i rodzinnego, w tym w formule mobilnej i zdalnej, oraz rozwój systemu wczesnej interwencji i wsparcia rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.
- Rozwój działań profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży, w szczególności w obszarze zdrowia psychicznego, przeciwdziałania uzależnieniom (w tym cyfrowym) oraz budowania kompetencji społecznych i emocjonalnych.
- Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych, warsztatów rozwojowych i wydarzeń integracyjnych umożliwiających konstruktywne spędzanie czasu wolnego oraz wzmacnianie lokalnej tożsamości młodych mieszkańców.
- Wzmocnienie działań reintegracyjnych i aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych oraz biernych zawodowo poprzez rozwój instrumentów ekonomii społecznej, partnerstw z pracodawcami i organizacjami pozarządowymi oraz tworzenie miejsc aktywności społeczno-zawodowej, ze szczególnym uwzględnieniem osób 50+ i młodzieży wchodzącej na rynek pracy.
- Rozwijanie działań w formule Organizacji Społeczności Lokalnej (OSL), wspieranie liderów i organizacji pozarządowych oraz systemowe wzmacnianie wolontariatu jako narzędzia integracji i budowania kapitału społecznego.
- Zwiększenie dostępności infrastrukturalnej usług społecznych poprzez modernizację i lepsze wykorzystanie istniejących obiektów sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych oraz dążenie do rozwoju mieszkań wspomaganych i innych form wsparcia mieszkaniowego dla osób w trudnej sytuacji życiowej.
- Integracja i koordynacja usług społecznych w ramach międzygminnej struktury Centrum Usług Społecznych, umożliwiająca efektywne wykorzystanie zasobów, standaryzację usług oraz rozwój nowych, komplementarnych form wsparcia odpowiadających na zidentyfikowane potrzeby mieszkańców.

Realizacja przedstawionych rekomendacji przyczyni się do stopniowego budowania spójnego, dostępnego i adekwatnego do lokalnych potrzeb systemu usług społecznych w Ruciane-Nida, wzmacniającego bezpieczeństwo socjalne mieszkańców oraz sprzyjającego integracji i rozwojowi całej wspólnoty lokalnej.

6. SPIS ELEMENTÓW GRAFICZNYCH

TABELE

Tabela 1. Liczba ludności w podziale na ekonomiczne grupy wieku w latach 2020-2024.....	10
Tabela 2. Gospodarstwa domowe według liczby osób w 2021 roku	10
Tabela 3. Inwentaryzacja zasobów pomocy społecznej.....	13
Tabela 4. Powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2021-2025	14
Tabela 5. Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych, niepieniężnych oraz pozostałych usług w latach 2021-2025.....	14
Tabela 6. Inne wskaźniki dotyczące pomocy społecznej	15
Tabela 7. Opieka nad dziećmi do lat 3 w latach 2020-2024	17
Tabela 8. Liczba rodzin według typu w 2021 roku	17
Tabela 9. Liczba rodzin według liczby dzieci w 2021 roku	18
Tabela 10. Piecza zastępcza - wskaźniki w latach 2021-2025	23
Tabela 11. Przychodnie i apteki zlokalizowane na terenie gminy	26
Tabela 12. Dane dotyczące ochrony zdrowia w latach 2020-2024.....	27
Tabela 13. Programy z zakresu promocji zdrowia w latach 2020-2025	27
Tabela 14. Realizowane na terenie gminy usługi skierowane do osób z niepełnosprawnościami	31
Tabela 15. Realizowane na terenie gminy usługi skierowane do osób starszych.....	32
Tabela 16. Liczba mieszkańców przebywających w Domu Pomocy Społecznej oraz odpłatność za pobyt w latach 2021-2025.....	32
Tabela 17. Miejsca użyteczności publicznej dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami*	33
Tabela 19. Przedszkola i szkoły podstawowe zlokalizowane na terenie gminy	35
Tabela 20. Poziom wykształcenia w 2021 roku	35
Tabela 21. Liczba uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych w latach 2020-2024	36
Tabela 22. Podmioty i działania realizowane na rzecz reintegracji zawodowej i społecznej mieszkańców w latach 2020-2024.....	41
Tabela 23. Poziom bezrobocia rejestrowanego w podziale na płeć w latach 2020-2024.....	41
Tabela 24. Bezrobotni zarejestrowani do 30 roku życia, po 50 roku życia oraz długotrwale bezrobotni w latach 2020-2024	41
Tabela 25. Podmioty kulturalne, sportowe i turystyczne działające na terenie gminy.....	43
Tabela 26. Infrastruktura kulturalna, sportowo-rekreacyjna i turystyczna na terenie gminy	44
Tabela 27. Wydarzenia kulturalne i sportowe oraz atrakcje turystyczne na terenie gminy	45
Tabela 28. Uczestnictwo w życiu kulturalnym, sportowo-rekreacyjnym mieszkańców	45
Tabela 29. Podmioty ekonomii społecznej oraz organizacje pozarządowe prowadzące działalność na terenie gminy	47
Tabela 30. Mieszkania i lokale socjalne w latach 2020-2024.....	51
Tabela 31. Działania i programy edukacyjne z zakresu ochrony środowiska w latach 2020-2024.....	52

WYKRESY

Wykres 1. Struktura socjodemograficzna dorosłych respondentów badania ankietowego	7
Wykres 2. Struktura płci młodzieży biorącej udział w badaniu ankietowym	7
Wykres 3. Liczba ludności.....	9
Wykres 4. Piramida wieku i płci w 2024 roku	9
Wykres 5. Ocena aktualnych warunków życia w gminie Ruciane-Nida przez dorosłych mieszkańców .	11
Wykres 6. Ocena aktualnych warunków życia w gminie Ruciane-Nida przez młodzież	11
Wykres 7. Plany związane z przyszłym mieszkaniem w gminie deklarowane przez młodzież	12
Wykres 8. Czynniki skłaniające młodzież do wyjazdu z gminy Ruciane-Nida.....	12
Wykres 9. Grupy społeczne, którym najtrudniej żyje się w gminie	16
Wykres 10. Przyrost naturalny w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w latach 2020-2024	17
Wykres 11. Liczba osób, którym przyznano świadczenia pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	19

Wykres 12. Liczba rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi na 1 tys. mieszkańców w latach 2021-2025	19
Wykres 13. Liczba dzieci dożywianych na 1 tys. mieszkańców w latach 2020-2024	20
Wykres 14. Liczba założonych niebieskich kart w latach 2021-2025	21
Wykres 15. Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny w latach 2021-2025	22
Wykres 16. Liczba rodzin mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	22
Wykres 17. Problemy/ trudności życiowe z którymi najczęściej mierzą się rodziny w gminie Ruciane-Nida	24
Wykres 18. Działania skierowane do rodzin z dziećmi, które powinny zostać priorytetowo podjęte przez gminę	25
Wykres 19. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu choroby, alkoholizmu lub narkomanii w latach 2021-2025.....	26
Wykres 20. Działania w zakresie promocji, które powinny zostać priorytetowo podjęte przez gminę ..	28
Wykres 21. Działania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, które powinny zostać priorytetowo podjęte przez gminę	29
Wykres 22. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	30
Wykres 23. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2020-2024	31
Wykres 24. Dane demograficzne dotyczące osób starszych w latach 2020-2024	32
Wykres 25. Bariery najczęściej napotymane przez osoby starsze i z niepełnosprawnościami w gminie ..	33
Wykres 26. Działania skierowane do osób starszych i z niepełnosprawnościami, które powinny zostać priorytetowo podjęte przez gminę	34
Wykres 27. Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w latach 2020-2024	36
Wykres 28. Współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych w latach 2020-2024	37
Wykres 29. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w latach 2020-2024.....	37
Wykres 30. Zajęcia dodatkowe w których młodzież chciałaby brać udział	38
Wykres 31. Działania skierowane do młodzieży, które powinny zostać priorytetowo podjęte przez gminę	39
Wykres 32. Negatywne zjawiska i problemy dotyczące dzieci i młodzież według dorosłych mieszkańców.....	40
Wykres 33. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w latach 2021-2025	42
Wykres 34. Liczba osób objętych aktywizacją zawodową w latach 2020-2024.....	43
Wykres 35. Frekwencja w wyborach parlamentarnych w latach 2015-2023	46
Wykres 36. Frekwencja w wyborach samorządowych w latach 2014-2024.....	47
Wykres 37. Udział fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarki narodowej w latach 2020-2024	49
Wykres 38. Działania wspierające aktywność społeczną i obywatelską mieszkańców, które powinny zostać podjęte przez gminę	49
Wykres 39. Deklarowane obszary zaangażowania dorosłych mieszkańców w wolontariat w gminie	50
Wykres 40. Formy zaangażowania młodzieży w życie lokalnej społeczności	50
Wykres 41. Liczba mieszkań w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w latach 2020-2024.....	51

MAPY

Mapa 1. Położenie gminy Ruciane-Nida na tle Polski, województwa warmińsko-mazurskiego oraz powiatu piskiego	8
---	---